

การประชุมเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2
เรื่อง "การจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยเพื่อการผลิต
น้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน
ตามกรอบ Roundtable on Sustainable Palm Oil - RSPO" ครั้งที่ 2

วันที่ 21-23 ธันวาคม 2552
ณ ห้องประชุมกรุงเทพ 4 ชั้น 9 โรงแรมแลนด์มาร์ค กรุงเทพฯ

สารบัญ

1.	บทนำ	3
2.	ตารางการประชุม	4
3	วาระการประชุม และผลการประชุม NIWG ครั้งที่ 2	5
	วาระที่ 1: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 1 (21 ธันวาคม 2552)	5
3.1	พิธีเปิดการประชุม	5
3.2	พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 1-8	5
	วาระที่ 2: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 2 (22 ธันวาคม 2552)	18
	วาระที่ 3: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 3 (23 ธันวาคม 2552)	48
	วาระที่ 4: การปิดการประชุม NIWG ครั้งที่ 2	73
4	ภาคผนวก	
4.1	ร่าง RSPO (ภาษาไทย) With track change	74
4.2	ร่าง RSPO (ภาษาไทย) Final	121
4.3	รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม	166

1. บทนำ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยเพื่อการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนตามกรอบ *Roundtable on Sustainable Palm Oil - RSPO*" ครั้งที่ 2 หรือเรียกว่าการประชุม NIWG ครั้งที่ 2 มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ

- 1) เพื่อทบทวนการทำงานของคณะทำงานฯ ที่ผ่านมา
- 2) เพื่อหารือและตอบประเด็นข้อสงสัยในแต่ละเกณฑ์กำหนดที่คณะทำงานกลุ่มย่อยได้ไปหารือกัน
- 3) เพื่อหาข้อสรุปและตกลงโดยฉันทามติเพื่อให้ได้ร่าง RSPO ฉบับที่ 1 (Draft 1)

การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 ใช้เวลาในการประชุมทั้งสิ้น 3 วัน คือวันที่ 21-23 ธันวาคม 2552 จัดขึ้น ณ ห้องประชุมกรุงเทพ 4 โรงแรมแลนด์มาร์ค กรุงเทพฯ ซึ่งกระบวนการในการประชุมวันแรกเริ่มด้วยพิธีเปิด โดย ดร.ปราชญ์ วีรกุล ประธานคณะทำงานฯ ได้กล่าวทบทวนการทำงานของคณะทำงานฯ ที่ผ่านมา และชี้แจงวัตถุประสงค์ 3 ประการดังกล่าวข้างต้น ต่อจากนั้นคุณเชียรเอก ดริยพงศ์พัฒนา พิธีกรผู้ดำเนินการประชุมได้ชี้แจงถึงรายละเอียดของขั้นตอนการประชุม NIWG ครั้งที่ 2 ทั้ง 3 วัน และได้นำคณะทำงานฯ เข้าสู่การหารือและตอบประเด็นข้อสงสัยในแต่ละเกณฑ์กำหนด โดยเริ่มต้นที่เกณฑ์กำหนด 1.1 – 4.3

ส่วนการประชุมในวันที่สอง เริ่มหารือที่เกณฑ์กำหนด 4.4-6.9 และในวันสุดท้ายคือการประชุมในวันที่สาม คณะทำงานได้หารือถึงเกณฑ์กำหนดที่เหลือทั้งหมดจาก 6.10-8.1

ทั้งนี้การประชุมทั้งสามวัน คณะทำงานทั้ง 4 กลุ่ม ได้ช่วยหารือกันจนบรรลุจุดประสงค์ทั้งสามประการข้างต้น ซึ่งข้อสรุปของแต่ละเกณฑ์กำหนดที่ได้หารือกันมีรายละเอียดดังปรากฏอยู่ในรายงานฉบับนี้

2. ตารางการประชุม

วันที่ 1: วันจันทร์ ที่ 21 ธันวาคม 2552

08.30-09.00	ลงทะเบียน
09.00-12.00	<p>พิธีเปิด</p> <ul style="list-style-type: none">รายงานวัตถุประสงค์ของการจัดประชุมแนวทางการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนภายใต้ระบบมาตรฐานอาร์เอสพีโอ (RSPO) โดย นาย ปรากฏ วีรกุล ประธานคณะกรรมการจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยแนะนำกระบวนการประชุม "การจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยเพื่อการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืน <i>ตามกรอบ Roundtable on Sustainable Palm Oil - RSPO</i>" ครั้งที่ 2
	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 1: ความมุ่งมั่นให้เกิดความโปร่งใสพิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 2: การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 2: การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ (ต่อ)พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 3: ความมุ่งมั่นในการทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงินในระยะยาวพิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 4: วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (เกณฑ์กำหนด 4.1-4.4)

วันที่ 2: วันอังคาร ที่ 22 ธันวาคม 2552

09.00-12.00	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 4: วิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (ต่อ - เกณฑ์กำหนด 4.5-4.8)พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 5: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 5: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ (เกณฑ์กำหนด 5.1-5.6)พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 6: ความรับผิดชอบต่อพนักงาน, บุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากผู้ปลูกปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (เกณฑ์กำหนด 6.1- 6.5)

วันที่ 3: วันพุธ ที่ 23 ธันวาคม 2552

09.00-12.00	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 6: ความรับผิดชอบต่องาน, บุคคลและชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากผู้ปลูกปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (ต่อ - เกณฑ์กำหนด 6.6-6.11)
12.00-13.00	พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00-16.30	<ul style="list-style-type: none">พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 7: การพัฒนาการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ใหม่อย่างมีความรับผิดชอบพิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 8: ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงกิจกรรมหลักอย่างต่อเนื่อง
	<ul style="list-style-type: none">หารือกระบวนการจัดทำตัวชี้วัดขั้นต่อไปในปี 2553สรุปและปิดการประชุม

3. วาระการประชุม และผลการประชุม NIWG ครั้งที่ 2

วาระที่ 1: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 1 (21 ธันวาคม 2552)

4.1 พิธีเปิด

ดร.ปราการ วีรกุล (ประธานคณะทำงานฯ) ได้กล่าวเปิดการประชุมและรายงานวัตถุประสงค์ของการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "การจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยเพื่อการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนตามกรอบ Roundtable on Sustainable Palm Oil - RSPO" ครั้งที่ 2 ดังนี้

- 1) เพื่อทบทวนการทำงานของคณะทำงานฯ ที่ผ่านมา
- 2) เพื่อหารือและตอบประเด็นข้อสงสัยในแต่ละเกณฑ์กำหนดที่คณะทำงานกลุ่มย่อยได้ไปหารือกัน
- 3) เพื่อหาข้อสรุปและตกลงโดยฉันทามติเพื่อให้ได้ร่าง RSPO ฉบับที่ 1 (Draft 1)

แนะนำกระบวนการประชุม "การจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยเพื่อการผลิตน้ำมันปาล์มอย่างยั่งยืนตามกรอบ Roundtable on Sustainable Palm Oil-RSPO" ครั้งที่ 2

4.2 พิจารณาตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติตามหลักการที่ 1-8

หลักการข้อที่ 1: ความมุ่งมั่นให้เกิดความโปร่งใส

เกณฑ์กำหนด 1.1

ประเด็นที่ 1: ความมีตัวชี้วัดที่ตัว

ตัวชี้วัด 1.1.1-1.1.3

คุณพิชัย ตั้งสถาพรพาณิชย์ หัวหน้าคณะทำงานกลุ่มที่ 1 ผู้รับผิดชอบเกณฑ์กำหนด 1.1 ชี้แจงเกณฑ์กำหนด 1.1 ว่าเดิมตัวชี้วัดในเกณฑ์กำหนด 1.1 มีตัวชี้วัดหลักเพียง 1 ตัว แต่เมื่อได้หารือกับสมาชิกในกลุ่มแล้ว มีความเห็นให้แบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 3 ตัวชี้วัดหลัก คือ 1.1.1, 1.1.2, และ 1.1.3

ดร.ปราการ วีรกุล ประธานคณะทำงานการจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทยฯ และประธานคณะทำงานกลุ่มที่ 2 ได้เสนอความเห็นว่าคุณควรเปลี่ยนกลับไปเป็นตัวชี้วัดตัวเดียวเหมือนเดิมเพราะทั้ง 3 ตัวชี้วัดเป็นเรื่องเดียวกัน ส่วนในแนวปฏิบัติให้อธิบายเป็น 3 หัวข้อย่อยแทน หลังจากนั้น ดร.ปราการ ได้ขอความเห็นจากที่ประชุม

อ้างอิง ตัวชี้วัดหลัก 1.1.3 "บันทึกข้อมูลในข้อ 1 และ 2 ต้องมีการจัดเก็บรักษาตามระยะเวลาที่ระบุไว้ตามความจำเป็นและเหมาะสม"

คุณสว่าง เลิศศิรินทร หัวหน้าคณะทำงานกลุ่มที่ 3 เห็นแย้งต่อความเห็นของ ดร.ปราการ ว่าควรให้แบ่งออกเป็น 3 ตัวชี้วัดหลักตามที่คุณพิชัยเสนอ เพราะถ้ามีการตรวจประเมินก็ต้องตรวจทั้ง 3 ตัวชี้วัดอยู่แล้ว

ดร.อภิชัย ดาวราย รองหัวหน้าคณะทำงานกลุ่มที่ 2 เห็นแย้งว่าคุณควรลดตัวชี้วัดหลักลง 1 ตัว เช่น รวมตัวชี้วัด 1.1.1 และ 1.1.2 ไว้ด้วยกัน (บันทึกและจัดเก็บข้อมูลรวมเป็น 1 ตัวชี้วัด) นอกจากนี้ ดร.อภิชัยให้เหตุผลว่า ตัวชี้วัดหลักมีมากพอแล้ว สามารถลดได้

ข้อสรุป คุณศานินทร์ เลขาธิการคณะทำงานฯ เห็นชอบให้คงไว้เป็น 3 ตัวชี้วัด แล้วจึงกลับมาพิจารณาอีกครั้งหลังการประชุมของวันที่ 3 (Day 3)

- **แบ่งตัวชี้วัดออกเป็น 3 ตัวชี้วัดหลัก**

ประเด็นที่ 2: ระยะเวลาในการจัดเก็บเอกสารควรมีเวลานานเท่าไร

นอกจากนี้คุณสว่างยังได้หารือกับที่ประชุมเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดเก็บรักษาเอกสารในตัวชี้วัด 1.1.3 ว่า ควรมีระยะเวลาจัดเก็บนานเท่าไร เพราะค่าว่าตามความจำเป็นและเหมาะสม อาจไม่เหมือนกันในแต่ละบริษัท ดังนั้นขอเสนอให้ระบุระยะเวลาขั้นต่ำไปเลย และควรระบุระยะเวลาไว้ในตัวชี้วัดหรือแนวปฏิบัติ

คุณพิชัย ชี้แจงว่า สำหรับตัวชี้วัดหลัก 1.1.3 ให้กำหนดระยะเวลาเองว่าคุณจะจัดเก็บรักษาเอกสารไว้นานเท่าไร เพราะ RSPO ไม่ได้กำหนดไว้

แนวปฏิบัติ

คุณไพรวลัย โต้เต๋า รองประธานคณะทำงานกลุ่มที่ 3 ให้ความเห็นเกี่ยวกับระยะเวลาในการจัดเก็บเอกสารในแนวปฏิบัติ 1.1.3 ว่า อาจจะต้องมีการจัดเก็บไว้นานกว่าปกติ เช่น ในกรณีของเอกสารที่ดิน

คุณพิชัย ให้ความเห็นว่าคุณควรเขียนไว้ในลักษณะเปิด คือไม่ต้องระบุระยะเวลาในการจัดเก็บเอกสาร

คุณสว่าง ให้ความเห็นว่าคุณควรเขียนในลักษณะเปิด แต่ก็ควรระบุระยะเวลาไว้ด้วย

คุณสมชาย ประชาบุตร สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 3 เสนอให้กำหนดระยะเวลาขั้นต่ำในการจัดเก็บเอกสารไว้อย่างน้อย 1 ปี

ดร.ปราการ ประธานคณะกรรมการฯ เห็นด้วยกับคุณสมชาย และเสนอให้ระบุไว้อย่างน้อย 1 ปี หรือกรณีตามความจำเป็น

คุณพิชัย เห็นแย้งว่าไม่ควรระบุระยะเวลา เนื่องจากทั้ง 3 ประเทศได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และปาปัวนิวกินี ไม่ได้กำหนดระยะเวลาไว้ และคุณพิชัย มีความคิดเห็นว่าการระบุระยะเวลาจะเป็นการผูกมัดตัวเอง ดังนั้นถ้าไม่ได้ระบุระยะเวลาลงไป เมื่อถูกตรวจสอบโดย Auditor ควรมีเหตุผลชี้แจงที่เพียงพอ

ดร.ปราการ วีรกุล ประธานคณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าที่ประชุมมีความคิดเห็นแตกออกเป็น 2 ความคิดเห็น คือให้ระบุ และไม่ระบุ แต่โดยหลักการทั่วไปเห็นควรให้กำหนดระยะเวลาว่าอย่างน้อย 1 ปี หรือกรณีตามความจำเป็น

คุณพิชัย ชี้แจงว่า โดยมาตรฐาน ISO ไม่ระบุระยะเวลา ซึ่งแนวปฏิบัติจะถูกกำหนดไว้เพื่อให้ง่ายต่อการตรวจสอบสำหรับ auditor ดังนั้นคุณพิชัย เห็นควรไม่ต้องระบุระยะเวลา

คุณไพโรวัลย์ เสนอต่อที่ประชุมว่าเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาที่ ดังนั้นในฉบับร่าง P&C ไม่ต้องระบุ แต่เมื่อมีการทำเป็น handbook จึงระบุระยะเวลาลงไปเพื่อให้ง่ายต่อการปฏิบัติ

ข้อสรุป ดร.ปราการ ประธานคณะกรรมการฯ เห็นชอบให้ ไม่ต้องระบุระยะเวลาในฉบับร่าง P&C เพราะ RSPO ไม่ได้กำหนดไว้ แต่ให้ระบุใน handbook แทน

ประเด็นที่ 3: ร้องขอ vs. ร้องเรียน

ดร.อภิชัย ดาวราย รองหัวหน้าคณะกรรมการกลุ่มที่ 2 ถามที่ประชุมว่า ควรจะใช้คำว่า ร้องขอ หรือ ร้องเรียน

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใช้คำว่า **"ร้องขอ"**

ประเด็นที่ 4: ในการบันทึกควรบันทึกเฉพาะข้อมูลคำตอบ หรือไม่

นอกจากนี้คุณพิชัย ยังได้ชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับ *ตัวชี้วัดหลัก 1.1.2 (บันทึกข้อมูลคำตอบในเรื่องที่มีการร้องขอ)* ว่า สำหรับข้อมูลคำตอบนั้นให้บันทึกเฉพาะข้อมูลคำตอบ เพราะเอกสารแนบอาจมีหลายหน้า

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบกับเหตุผลของคุณพิชัย **"ให้บันทึกเฉพาะข้อมูลคำตอบ"**

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

ประเด็นที่ 5: แก้ไขคำว่า เกษตรกร เป็น เกษตร

ข้อสรุป ดร.อภิชัย เสนอให้แก้ไขคำผิดใน bullet ที่ 3 จาก "เกษตรกร" เป็น **"เกษตรกร"**

ประเด็นที่ 6: การจัดเก็บเอกสาร ควรจัดเก็บไว้ที่ใคร

คุณศานินทร์ หรือเรื่องการจัดเก็บเอกสาร ว่า ควรจัดเก็บไว้ที่ใคร ระหว่าง

- ผู้จัดการโครงการ
- เกษตรกรรายย่อย หรือ
- ทั้งสองฝ่าย✓

ถ้ามีเกษตรกรรายย่อยในโครงการประมาณ 200-300 ราย จะเป็นการยุ่งยากหรือไม่ และถ้าเป็นเอกสารที่ต้องมีการปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอด

คุณพิชัย เสนอให้เก็บข้อมูลไว้ในที่ๆ สามารถตรวจสอบกลับไปได้ในกรณีมีข้อสงสัย ดังนั้นเกษตรกรรายย่อยในโครงการก็ควรมีเอกสารเก็บไว้เป็นข้อมูลอ้างอิงในกรณีที่ auditor มาตรวจ

คุณเชียรเอก ตรียพงษ์พัฒนา พิธีกรผู้ดำเนินการประชุม อ้างถึง *แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ "ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการจัดเตรียมสำเนาเอกสารของข้อมูลต่าง ๆ..."* ว่า คำว่า "จัดเตรียมสำเนา" หมายถึง มีเก็บไว้ทั้งสองฝ่าย

คุณศานินทร์ ถามที่ประชุมว่า ต้นฉบับของเอกสารบางอย่างเช่น เอกสารสิทธิ์ที่ดิน ควรอยู่กับผู้จัดการโครงการด้วยหรือไม่

ดร.ปรากฏ ชี้แจงว่า ในทางปฏิบัติ เอกสารอะไรที่ควรเก็บไว้กับเกษตรกรควรจะเป็นเอกสารฉบับจริง แล้วทำสำเนาให้ผู้จัดการโครงการเก็บไว้ 1 ชุด

คุณพิชัย เสนอความเห็นว่าคุณเกษตรกรรายย่อยควรมีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน (สำเนา/ตัวจริง) ของตนเองเก็บไว้

คุณวิภารัตน์ สมาชิกคณะทำงานกลุ่ม 3 เสนอให้แก้ไขเป็น "ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการและเกษตรกรรายย่อยควรมีสำเนาเอกสารของข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้"

คุณทუნธรรม สมาชิกคณะทำงานกลุ่ม 3 เสนอให้ตัดคำว่า "สำเนา" ออก

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้

- ใช้ประโยคเดิม หลังจากได้มีการอ้างอิงถึงฉบับภาษาอังกฤษแล้ว
- แก้ไขคำว่า เกษตรกรรายย่อย เป็น เกษตรกรรายย่อยในโครงการ (เสนอโดยคุณ สุดารัตน์)

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัดข้อความในวงเล็บ (และผู้ปลูกนอกโครงการรายใหญ่) ออก เนื่องจากประเทศไทยไม่มีผู้ปลูกนอกโครงการรายใหญ่

เกณฑ์กำหนด 1.2

"เอกสารเกี่ยวกับการบริหารจัดการต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ ยกเว้นเอกสารที่เป็นความลับทางการค้า หรือ เอกสารที่หากเปิดเผยแล้วอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือสังคม"

คุณศานินทร์ ชี้แจงเกี่ยวกับเอกสารสิทธิ์/สิทธิในการใช้ที่ดิน ว่าจะต้องได้มาอย่างถูกต้องและสามารถพิสูจน์ได้

คุณสุดารัตน์ จากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ถามว่า เอกสารสิทธิ์ตัวจริง หรือสำเนา

คุณศานินทร์ ชี้แจงว่า トラบใดที่ได้สิทธิ์มาอย่างถูกต้อง ก็ควรมีเอกสารสิทธิ์ทั้งตัวจริงและสำเนา

แนวปฏิบัติ

ดร.ปราการ เสนอให้แก้ไขคำว่า ดัชนีชี้วัดหลัก เป็น **ตัวชี้วัดหลัก**, แก้ไขคำว่า ซึ่งอาจยกเว้น เป็น **ยกเว้น**, และตัวอย่างข้อมูล เป็น **ข้อมูล** (อ้างอิง แนวปฏิบัติ 1.1.2)

ดร.อภิชัย อ้างถึง bullet ที่ 2 ใน 1.2.1 "ข้อมูลที่หากมีการเปิดเผยอาจเกิดผลลัพธ์เชิงลบต่อสิ่งแวดล้อม หรือสังคม รวมถึงข้อมูลแหล่งสายพันธุ์หายาก ซึ่งการเปิดเผยนี้อาจนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการล่า หรือ จับเพื่อการค้า หรือสถานที่เคารพสักการบูชา ซึ่งชุมชนปรารถนารักษาไว้เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน" และให้ความเห็นว่าแนวปฏิบัติในข้อนี้มีความขัดแย้งกับหลักการข้อที่ 1 เรื่อง ความโปร่งใส เพราะในแนวปฏิบัติข้อนี้กำลังสื่อถึงความไม่โปร่งใส

คุณศานินทร์ ชี้แจงว่า ได้คัดลอกมาจากฉบับ generic

ดร.ปราการ ชี้แจงว่าข้อความในแนวปฏิบัติดังกล่าว เป็นมาตรการในเชิงป้องกัน เพราะถ้าเปิดเผยไปอาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้

คุณศานินทร์ เสนอว่าเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายควรระบุว่า ข้อมูลนี้สามารถเปิดเผยหรือแจ้งให้หน่วยงานของภาครัฐที่เกี่ยวข้องทราบ

คุณจักรพงษ์ ชี้แจงว่าวัตถุประสงค์ของข้อนี้ก็เพื่อเป็นการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและสัตว์ป่า หากเปิดเผยหรือปิดบัง อันไหนจะมีผลกับเรื่องที่เรากำลังจะทำ ถ้ามีการเปิดเผยไปอาจจะมีผู้เข้าไปล่าสัตว์ป่าหายาก ถ้าไม่เปิดเผยจะเป็นการดีกว่า เพราะน่าจะเป็นเชิงป้องกันได้ดีกว่า

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ คงข้อความไว้เหมือนเดิมโดยไม่ต้องแก้ไข

หลักการข้อที่ 2: การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ

เกณฑ์กำหนด 2.1

สำหรับตัวชี้วัดหลัก มี 1 ตัว และตัวชี้วัดรอง มี 3 ตัว ได้นำมาจากฉบับ P&C และไม่มีการเปลี่ยนแปลง

แนวปฏิบัติ 2.1.1

ดร.ปราการ และ ดร.อภิชัย เสนอให้แก้ไขข้อความให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (อ้างอิง แนวปฏิบัติ 2.1.1)

ประเด็นที่ 1: ใช้คำว่า "ต้อง" หรือ "ควร"

แนวปฏิบัติ 2.1.2

คุณจักรพงษ์ คงปัญญา รองประธานคณะทำงานกลุ่มที่ 1 ถามว่าให้ใช้คำว่า "ต้อง" หรือ "ควร"

ดร.ปราการ ชี้แจงแนวปฏิบัติ 2.1.2 ว่าเนื่องจากเป็นแนวปฏิบัติของตัวชี้วัดรอง จึงใช้คำว่า "ควร" (should) หมายถึงจะปฏิบัติก็ได้ แต่ถ้าเป็นคำว่า (must) ให้ใช้คำว่าต้อง

คุณจักรพงษ์ เห็นด้วยกับดร.ปราการว่า และให้ความคิดเห็นว่า ถ้าใช้คำว่า "ควร" อำนาจการตัดสินใจจะไปอยู่ที่ผู้ตรวจทันที

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า นั่นเป็นเหตุผลที่เราจะต้องมี handbook อีกเล่มเพื่อมากำกับแนวปฏิบัติ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เปลี่ยนคำว่า "ต้อง" เป็น **"ควร"**

เกณฑ์กำหนด 2.2

ประเด็นที่ 1: หลักฐานแสดงอาณาเขตของที่ดินหมายรวมถึง เอกสารแสดงสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดิน สัญญาเช่า หรือ ประวัติการครอบครองที่ดินหรือไม่

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

คุณวิภารัตน์ เวียนรุ่งเรือง สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 3 ถ้ามกลุ่มที่ 1 เกี่ยวกับ *ตัวชี้วัดรอง 2.2.2 "หลักฐานแสดงถึงอาณาเขตของที่ดินตามที่กำหนดไว้สำหรับเอกสารแสดงสิทธิแต่ละประเภท"* ว่าไม่ได้ปรากฏอยู่ในเอกสารแสดงสิทธิความเป็นเจ้าของที่ดินตามกฎหมายในตัวชี้วัดหลัก 2.2.1 แล้วหรือไม่

คุณจักรพงษ์ ชี้แจงว่าเอกสารสิทธิ เช่น สัญญาเช่า ประวัติการครอบครองที่ดินที่ถูกครอบครองตามจารีตประเพณี แบบนี้จะไม่มีแผนผังแสดงอาณาเขตไว้ ดังนั้นการมีหลักฐานแสดงอาณาเขตไว้ เช่นการวาดแผนผัง ก็เป็นสิ่งพิสูจน์การครอบครองสิทธิได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

คุณธีรเอก พิธีกรดำเนินการประชุมให้ความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัด 2.2.1 เป็นเรื่องของเอกสาร ส่วนตัวชี้วัด 2.2.2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการครอบครองจริงในพื้นที่

คุณสว่าง ให้ความคิดเห็นว่านี่เป็นเรื่องของการแสดงสิทธิ ถ้ามีขอบเขตที่ชัดเจนก็ต้องมีเอกสารสิทธิที่ชัดเจน แต่ถ้าไม่มีขอบเขตที่ชัดเจนก็ต้องมีหลักฐานมาแสดง เช่น ถ้ามีการเสียภาษี ภ.บ.ท.๕ 50 ไร่ แสดงว่าผู้เสียภาษีมียุทธิต์ในการใช้ที่ดินนั้น แต่ไม่มีแผนที่แสดงว่า 50 ไร่อยู่ตรงไหน เพราะฉะนั้นเอกสารแรกทีบอกว่ามีสิทธิใช้ที่ดินจะตรงกับตัวชี้วัด 2.2.1 ส่วน ตัวชี้วัด 2.2.2 จะแสดงถึงขอบเขตการใช้ที่ดิน และเวลา auditor ไปตรวจก็ต้องไปตรวจสอบสถานที่จริงด้วย

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่ 2: ความหมายของคำว่า "ควรยุติการดำเนินการใดๆ นอกพื้นที่ที่มีสิทธิตามกฎหมาย"

ดร.ปราการ มีคำถามในแนวปฏิบัติ 2.2.3 (bullet ที่ 4) เนื่องจากมีการแปลผิดไปจากฉบับภาษาอังกฤษ ถ้าจะให้ถูกต้องจะเขียนว่า "ควรยุติการดำเนินการใดๆ บนพื้นที่ปลูกที่เกินขอบเขตที่ดินตามกฎหมาย"

คุณจักรพงษ์ เห็นแย้งว่าข้อความเดิมก็อ่านเข้าใจอยู่แล้ว ซึ่งข้อความเดิมหมายถึง ควรยุติการดำเนินการใดๆ ทุกอย่างทีนอกเหนือพื้นที่ที่ตนเองได้รับสิทธิ คำว่านอกพื้นที่ที่ตัวนี้ขยายคำว่าพื้นที่ตนเองที่ได้สิทธิในการใช้สิทธิตามกฎหมาย เพราะฉะนั้นเมื่อไหร่ก็ตามที่คุณอยู่นอกพื้นที่ตนเองและไปทำกิจกรรมใดๆ ก็แล้วแต่ ต้องยุติกิจกรรมนั้น

ข้อสรุป ดร.ปราการ ประธานคณะทำงานฯ เห็นชอบให้คงข้อความเดิม

แนวปฏิบัติ 2.2.1

ประเด็นที่ 3: การใช้ที่ดิน ตามจริง vs. ตามกฎหมาย

คุณศานินทร์ ให้ความเห็นต่อที่ประชุมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 2.2.1 ว่าขัดแย้งต่อเกณฑ์กำหนด 1.2 ยกตัวอย่าง ถ้าได้สิทธิการครอบครองที่ ส.ป.ก. และกฎหมายห้ามมิให้ผู้ใดเช่าต่อ แต่คุณศานินทร์ ได้ให้ ดร.ปราวการเช่าที่นั่น และแสดงได้ว่าเขามาจากคุณศานินทร์ ซึ่งได้รับสิทธิ ส.ป.ก. มาถูกต้องก็ถือว่าไม่น่าจะมีปัญหา แต่ถ้าในทางกฎหมายถือว่าผิด และเมื่ออ้างถึงหลักการข้อที่ 2 เรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ ถ้า auditor มาตรวจจะมีปัญหาอะไรหรือไม่

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่า จริงๆ ในทางกฎหมายให้สิทธิเฉพาะผู้ที่มีชื่อ แต่ในทางปฏิบัติจริง ผู้ที่มีชื่อไม่ได้ไปทำการเกษตรเองแต่ให้ผู้อื่นเช่าที่ไป ถ้ามีการไปตรวจพบก็น่าจะถือว่าผิด เพราะเป็นเรื่องของกฎหมายและกฎหมายไม่ได้บอกให้ผู้ที่ไม่ใช่ชื่อเข้าไปใช้สิทธิในที่ดินนั้น แต่ในข้อนี้เราไม่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ

คุณเชียรเอก ถามที่ประชุมว่าที่ถูกต้องควรจะทำอย่างไร

ดร.ปราวการ ตอบว่า ให้เขียนต่อท้ายว่า "และให้ถูกคัดค้านสิทธิโดยเจ้าของที่ดิน"

คุณจักรพงษ์ ชี้แจงว่า ตามที่ได้มีการปรึกษาหารือระหว่างกลุ่ม 1+2 กันไปแล้ว ได้มีข้อสรุปว่าให้เดิมคำว่า "ตามจริง" ลงไป "ตามจริง" ในที่นี้หมายความว่า คุณทำอยู่อย่างไร ก็แสดงไปอย่างนั้น ผู้ที่ไม่มีเอกสารก็ควรทำเอกสารให้ถูกต้อง เช่น ไปขอให้ผู้ทรงสิทธิ์ออกเอกสารเป็นสัญญาเช่าให้ และสามารถพิสูจน์ได้ว่ามี การเข้ามาใช้สิทธิในที่ดินของเจ้าของที่ดินนั้นอย่างถูกต้องตามจริง

คุณศานินทร์ กังวลว่าถ้า auditor มาตรวจก็จะดูที่หลักการข้อ 2 ว่า ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบหรือไม่ แล้วตัวชี้วัดนี้จะช่วยได้อย่างไร

คุณจักรพงษ์ ให้ความคิดเห็นว่าคุณที่มาตรวจ หรือ auditor ควรยึดตามแนวปฏิบัติที่ผู้ถูกตรวจเขียนขึ้นมาโดยอ้างอิงกฎหมายแล้ว ถ้า auditor ยึดกฎหมายเป็นหลักและไม่สนใจว่าแนวปฏิบัติของเราจะเป็นอย่างไรก็จะมีปัญหา

ดร.อภิชัย เห็นด้วยกับคุณจักรพงษ์ ว่าให้เขียนว่า "ตามจริง" เพราะในทางปฏิบัติ ถ้า auditor มาตรวจเราต้องแสดงให้เห็นว่าได้ทำตามความเป็นจริง

คุณสว่าง ชี้แจงว่า เกณฑ์กำหนด 2.2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับเอกสารสิทธิการใช้ที่ดิน และไม่มีการคัดค้านสิทธิจากชุมชนท้องถิ่นก็ไม่น่าเป็นปัญหา

ดร.ปราวการ เสนอให้ใส่คำว่า "ถูกต้องตามจริง" ในตัวชี้วัด 2.2.1 ซึ่งหมายถึง มีหลักฐาน

คุณไพรวลัย เกรงว่าจะมีการเอาประโยชน์ไปอ้างกับที่ดินประเภทอื่นนอกจาก ส.ป.ก. ถ้าเป็นที่ๆ ชาวบ้านไปปลูกปาล์มไว้ในเขตป่าสงวน และอ้างว่ามีการปลูกอยู่จริง จะทำอย่างไร

คุณจักรพงษ์ ชี้แจงต่อคุณไพรวลัย ว่าในกรณีนี้จะติดที่การคัดค้านเรื่องเอกสารสิทธิ ถ้าท้ายที่สุดมีการขัดแย้งก็ต้องมีการพิสูจน์สิทธิ ถ้าสิทธินั้นไม่ชัดเจนและเราได้สิทธินั้นมาไม่ถูกต้อง สิทธินั้นก็ตกไปโดยปริยาย

ดร.ปราวการ เสนอให้ใช้คำว่า "การใช้ที่ดินโดยไม่ถูกคัดค้านสิทธิจากเจ้าของที่ดิน" ซึ่งก็น่าจะเป็นการใช้ที่ดินที่ถูกต้องได้

คุณพิชัย คุณเทียนชัย และ ดร.อภิชัย เห็นแย้งว่าไม่ควรใช้คำว่า “โดยไม่ถูกคัดค้านสิทธิ์” เพราะถ้าใส่จะทำให้เกณฑ์นี้ตกไปโดยทันที

ข้อสรุป ดร.ปราการเห็นชอบให้ตัดคำว่า **“ตามจริง”** และคำอื่นๆ ที่มีการเสนอมาทั้งหมดออกไป

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

ประเด็นที่ 4: ผู้จัดการโครงการจำเป็นต้องแสดงหลักฐานอื่นๆ ของที่ดินของเกษตรกรรายย่อยในโครงการในกรณีที่เกษตรกรไม่สามารถแสดงสิทธิ์ดังกล่าวได้

คุณไพรวลัย ถามที่ประชุมว่า จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องให้ “ผู้จัดการโครงการแสดงหลักฐานอื่นๆ ของที่ดินนั้น”

คุณสุทัศน์ สุทธิพล สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 1 ชี้แจงว่า ถ้าเกษตรกรมีหลักฐานแสดงอยู่แล้ว ก็ไม่จำเป็นที่ผู้จัดการต้องหาหลักฐานอื่นมาแสดง

คุณทუნธรรม สุทธาโรจน์ สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 3 ถามว่า กรณีที่เกษตรกรหาหลักฐานไม่ได้ ผู้จัดการโครงการต้องไปหามาจาก อ.บ.ต. หรือไม่

คุณสว่าง ชี้แจงว่าในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการนี้มาจากฉบับร่างของ TUV จริงๆ แล้ว ถ้าไม่มีเอกสารผู้จัดการก็ไม่สามารถทำอะไรได้

คุณไพรวลัย มีความคิดเห็นว่าเป็นภาระของผู้จัดการโครงการ และเสนอให้คงข้อความเดิมไว้

คุณจักรพงษ์ เห็นแย้งว่า ถ้าคงประโยคเดิมไว้ผู้จัดการโครงการน่าจะหาทางให้ได้มาซึ่งเอกสารได้

คุณสว่าง เสนอให้ตัดคำว่า *“กรณีที่ไม่สามารถแสดงสิทธิ์ดังกล่าวข้างต้น...หรือกรณีพิพาทในเรื่องที่ดินที่รุนแรง”* ออก (อ้างอิง ในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

คุณพิชัย ชี้แจงว่า จะเขียนตามที่คุณสว่างเสนอก็ได้ แต่ต้องแน่ใจว่าเมื่อ auditor ไปตรวจจะต้องไปไล่เบียดกับผู้จัดการโครงการ ไม่ใช่เกษตรกรรายย่อยในโครงการ

คุณเชียรเอก เสนอความเห็นให้คงประโยคแรกไว้ แล้วไปขยายความใน Handbook

ดร.อภิชัย เห็นแย้งว่า ไม่ควรตัดประโยคที่ว่า *“และควรช่วยอำนวยความสะดวกในการได้มาซึ่งเอกสารสิทธิ์ที่ดินสำหรับสมาชิก...”* ออก (อ้างอิง ในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

คุณพิชัย ยังคงเสนอให้คงข้อความไว้เหมือนเดิม เพราะไม่น่าจะเสียหายอะไร

คุณทუნธรรม ชี้แจงว่า ถ้าภาระทุกอย่างตกอยู่กับผู้จัดการ ก็คงไม่มีใครอยากรับผิดชอบเรื่องนี้

คุณไพรวลัย ให้ความคิดเห็นว่า การส่งเสริมจากภาครัฐน่าจะเป็นเรื่องยาก แต่ถ้าเป็นโรงงานส่งเสริมการรวมกลุ่มน่าจะง่ายขึ้น แต่ถ้าต้องจัดการเรื่องที่ดินด้วย อาจจะเป็นภาระที่มากเกินไป

คุณศานินทร์ ให้ความคิดเห็นว่า ในเมื่อตกลงกันไม่ได้ก็ไม่อยากให้ใช้วิธีโหวต แต่อยากให้เป็นฉันทามติมากกว่า และในทางปฏิบัติผู้จัดการโครงการก็คือโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ซึ่งในกรณีนี้ควรให้คงประโยคแรกไว้ แต่ให้ปรับเปลี่ยนประโยคหลังใหม่

คุณสมชาย เสนอความคิดเห็นว่า ในทางปฏิบัติ ชุมชนเข้าใจวิธีการได้มาซึ่งเอกสารสิทธิ์ ดังนั้นคงไว้แค่ประโยคแรกก็น่าจะพอ

คุณพิชัย เห็นด้วยให้คงประโยคแรกไว้และเปลี่ยนประโยคที่สอง แต่ให้คงคำว่า "...รุนแรง" ไว้

คุณจักรพงษ์ ถามคุณพิชัยว่า ในความหมายของคำว่า "รุนแรง" หมายถึงอะไร และถ้าไม่ใส่คำนี้ได้หรือไม่

คุณพิชัย ชี้แจงว่า ถ้าไม่ใส่คำว่ารุนแรง เรื่องพิพาทเล็กๆ น้อยๆ ก็จะถูกรวมเข้ามาด้วย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ ดังนี้

"ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการควรทำให้มั่นใจว่า สมาชิกสามารถแสดงสิทธิการใช้ที่ดินและไม่มีหลักฐานเกี่ยวกับความขัดแย้ง หรือกรณีพิพาทในเรื่องที่ดินที่รุนแรง"

(อ้างอิง ในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

เกณฑ์กำหนด 2.3

ประเด็นที่ 1: สิทธิทางจารีตประเพณี

คุณพิชัย ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสิทธิทางจารีตประเพณีว่า ทางภาคใต้อาจไม่มีปัญหาในเรื่องสิทธิทางจารีตประเพณี ถ้าคงไว้ก็น่าจะมีประโยชน์ในกรณีที่ปลูกปาล์มในพื้นที่อื่น

คุณไพรวลัย ถามที่ประชุมว่าใครเป็นผู้ตัดสินว่าเป็นอาณาเขตสิทธิตามจารีตประเพณี

คุณทัศนีย์ ชี้แจงว่า กรณีเป็นสำนักสงฆ์ สำนักพุทธ กรมการศาสนา ต้องขออนุญาต

หลักการข้อที่ 3: ความมุ่งมั่นในการทำให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการเงินในระยะยาว

เกณฑ์กำหนด 3.1

ตัวชี้วัด 3.1.2

ประเด็นที่ 1: ควรจะตัด "ในกรณีที่เหมาะสม" หรือไม่

คุณไพรวลัย อ้างถึงตัวชี้วัด 3.1.2 "ในกรณีที่เหมาะสม..." และถามที่ประชุมว่า "ในกรณีที่เหมาะสม" หมายความว่าอย่างไร จะทำหรือไม่ทำก็ได้ใช่หรือไม่ ถ้าใช่ก็ควรจะตัดคำนี้ออกไป ซึ่งถ้าตัดออกก็จะหมายความว่า จะต้องมีการวางแผนปลูกทดแทนรายปีที่มีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างน้อย 5 ปี และมีการทบทวนแผนทุกปี ในกรณีนี้บริษัทใหญ่ๆ ก็ควรมีแผนงานปลูกทดแทนไว้

คุณจุลดิษฐ์ เห็นแย้งว่า ถ้าต้องทำแผนอาจไม่ต้องนำมาใช้สำหรับสวนที่เพิ่งลงปาล์มใหม่ ซึ่งยังไม่ต้องมีแผนงานปลูกทดแทน ดังนั้นเสนอให้คงคำว่า "ในกรณีที่จำเป็น"

ดร.อภิชัย เสนอให้แก้ไขเป็นคำว่า "ในกรณีที่ปฏิบัติได้"

คุณจุลดิษฐ์ เสนอให้แก้ไขเป็น "ในกรณีที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติ"

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขเป็น **"ในกรณีที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติ"**

แนวปฏิบัติ 3.1.1

ประเด็นที่ 1: ปรับแก้คำพูด “คุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก” vs. “คุณภาพของการใช้กล้าปาล์มพันธุ์ดี”

คุณไพรวลัย ให้ความเห็นต่อประโยคที่ว่า “คุณภาพที่เกี่ยวข้องกับการเพาะปลูก” แปลผิด ซึ่งควรจะแปลว่า “*คุณภาพของการใช้กล้าปาล์มพันธุ์ดี*” นอกจากนี้คุณไพรวลัย ได้แปลคำว่า Crop projection เป็น “*การคาดการณ์แนวโน้มผลผลิต*” (อ้างอิงในฉบับ generic ภาษาอังกฤษ)

คุณศานินทร์ อ้างอิงในฉบับ generic ภาษาอังกฤษ ตามที่คุณไพรวลัยชี้แจง และให้ความเห็นว่า planting materials แปลตรงตัวว่า กล้าปาล์ม ดังนั้นเวลาตีความ ควรรวมปัจจัยอื่นๆ นอกจากกล้าปาล์มพันธุ์ดีด้วย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในแนวปฏิบัติ 3.1.1 (bullet ที่ 1) ดังนี้ “*แผนซึ่งแสดงถึงการให้ความสำคัญกับคุณภาพการใช้กล้าปาล์มพันธุ์ดีและปัจจัยการผลิตอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง*”

ประเด็นที่ 2: การพยากรณ์ราคา (forecast price)

คุณสว่าง ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าเมื่ออ้างอิงถึงฉบับ generic ภาษาอังกฤษ ในแนวปฏิบัติ 3.1.1 มีการพูดถึงเรื่อง forecast price ด้วย

คุณศานินทร์ ให้ความเห็นว่าเป็นการยากที่จะคาดการณ์ จึงเห็นควรให้ตัดออก

คุณไพรวลัย เห็นแย้งว่า ในแผนธุรกิจควรมีการพยากรณ์ราคา หรือ forecast price ด้วย ดังนั้นควรให้ใส่ไว้ด้วย

ตามคำอธิบายของคุณสุดาร์ตน์ การจะใช้คำว่า “คาดการณ์” หรือ “พยากรณ์” ที่เกี่ยวกับราคาควรจะดูฉบับ generic ภาษาอังกฤษประกอบ ถ้าเป็น forecast price จะหมายถึง “การพยากรณ์ราคา” แต่ถ้าจะใช้คำว่า “คาดการณ์” ต้องมาจากภาษาอังกฤษคำว่า projection เนื่องจาก projection หมายถึง การคาดการณ์โดยใช้ข้อมูลตัวเลขในอดีตมาเป็นฐานในการคาดการณ์ราคาในอนาคต

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใส่คำว่า “*การพยากรณ์ราคา (forecast price)*” ด้วย

ประเด็นที่ 3: การเพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 3.1.1

คุณสว่าง เสนอต่อที่ประชุมว่าในแนวปฏิบัติ 3.1.1 มีข้อย่อยที่หายไปเมื่ออ้างอิงในฉบับ generic ภาษาอังกฤษ คือ “Suggested calculation-trend in 3-year running mean over the last decade (FFB trends)”

คุณศานินทร์ เห็นชอบให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 3.1.1 โดยให้แปลความหมายเหมือนกับในฉบับ generic ภาษาไทย ดังนี้ “*ข้อเสนอแนะวิธีการคำนวณ แนวโน้มค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปีในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา (แนวโน้มผลผลิตทะลายปาล์มน้ำมันสดควรจะครอบคลุมช่วงผลผลิตต่ำอันเนื่องมาจากแผนการปลูกทดแทนครั้งสำคัญๆ)*”

คุณจลดิษฐ์ เห็นแย้งว่า เมื่อเปรียบเทียบแนวปฏิบัติข้อนี้กับมาเลเซีย มาเลเซียมีการคำนวณแนวโน้มค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 2 ปี

คุณไพรวลัย ให้ความเห็นว่าควรคงไว้ที่ 3 ปี เพราะในระยะเวลา 3 ปี เป็นระยะเวลาที่พอจะคาดคะเน ปริมาณปาล์มน้ำมันได้

หลังจากนั้นในที่ประชุมก็ยังคงมีการถกเถียงกันอยู่ว่าควรมีการพยากรณ์ราคาหรือไม่

ข้อสรุป คุณศานินทร์ สรุปแนวปฏิบัติในข้อนี้ว่าให้คงไว้ 3 ปี สว่นรายละเอียดเรื่องอื่นที่ไม่รู้ก็ไม่ต้องใส่ เข้าไป

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

ประเด็นที่ 4: การตัดข้อย่อย (bullet) ที่ 2

คุณจุลดิษฐ์ อ้างอิงถึงแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการที่มี 3 bullets และถามที่ประชุมว่า ได้มีการปรึกษาเกษตรกรบ้างหรือไม่

คุณธนาทิพย์ เลขาธิการคณะทำงานกลุ่มที่ 4 ชี้แจงว่า ทั้งหมดเป็นสิ่งที่เกษตรกรเสนอมา เพราะ เกษตรกรเห็นว่าอะไรที่เสนอแล้วจะยกระดับให้ดีขึ้นก็น่าจะใส่ไป

คุณเชียรเอก ถามคุณธนาทิพย์ว่า ถ้าใส่ข้อย่อย (bullet) ทั้ง 3 ข้อ จะเป็นอุปสรรคต่อเกษตรกรในการจะ ผ่านเกณฑ์หรือไม่ ถ้าไม่ช่วยเกษตรกรก็ให้ตัดออก

คุณศันสนีย์ เลขาธิการคณะทำงานกลุ่มที่ 1 ชี้แจงว่า ใน bullet ข้อที่ 2 มาจากฉบับของประเทศ อินโดนีเซีย ซึ่ง TUV เพิ่มเข้ามาให้เพื่อเป็นแนวทาง แต่ในฉบับ generic ไม่มี (อ้างอิงข้อความใน bullet ที่ 2 ด้านล่าง)

- *องค์กรของเกษตรกรรายย่อย/สมาคมควรมีส่วนเกี่ยวข้องในการคำนวณหนี้ และการใช้เงินคืน สัญญาข้อตกลงที่เกี่ยวข้องกับธนาคาร กลไกการกู้ยืม และอื่นๆ*

คุณจุลดิษฐ์ ให้ความเห็นว่า bullet ที่ 2 ที่คุณศันสนีย์ชี้แจง ไม่สามารถนำมาปฏิบัติได้จริง

คุณสมชาย ก็เห็นด้วยกับคุณจุลดิษฐ์ เช่นกัน

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัด bullet ที่ 2 ในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการออกไป

หลักการข้อที่ 4: การใช้วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการโรงงาน สกัดน้ำมันปาล์ม

เกณฑ์กำหนด 4.1

ตัวชี้วัดหลัก 4.1.1

ประเด็นที่ 1: การตัดคำว่า SOP

คุณจุลดิษฐ์ ถามที่ประชุมว่าในตัวชี้วัด 4.1.1 จำเป็นต้องใส่คำว่า SOP (Standard Operation Procedure) ด้วยหรือไม่

คุณสว่าง ให้ความเห็นว่าจะตัดคำว่า SOP ออกก็ได้ เนื่องจาก SOP ก็แปลว่า "ระเบียบปฏิบัติงาน" อยู่แล้ว

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัดคำว่า SOP ออก

เกณฑ์กำหนด 4.2

ประเด็นที่ 1: ระบุชนิดปุ๋ยหรือไม่

แนวปฏิบัติ 4.2.1

คุณสว่าง ชี้แจงแนวปฏิบัติ 4.2.1 ว่าควรเขียนในลักษณะเปิด คือไม่ระบุชนิดปุ๋ย

คุณจักรพงษ์ เห็นด้วยกับคุณสว่างว่าควรเขียนในลักษณะเปิด เพราะถ้าเขียนระบุชนิดปุ๋ยจะเป็นการมัดตัวเอง

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบว่าไม่ต้องระบุชนิดปุ๋ย

ประเด็นที่ 2: การแก้ไขข้อความเป็น "การบันทึกการปฏิบัติ"

แนวปฏิบัติ 4.2.3

คุณจักรพงษ์ เสนอให้แก้ไขแนวปฏิบัติ 4.2.3 จาก "การบันทึกความพยายาม" เป็น "การบันทึกการปฏิบัติ" เพราะในทางปฏิบัติเราไม่สามารถบันทึกความพยายามได้

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในแนวปฏิบัติ 4.2.3 เป็น **"การบันทึกการปฏิบัติ"**

เกณฑ์กำหนด 4.3

ประเด็นที่ 1: ไม่ควรระบุคำว่า "พื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 35%"

ตัวชี้วัดรอง

4.3.1 *แผนที่แสดงบริเวณที่ดินที่มีความเปราะบาง*

4.3.2 *กลยุทธ์การบริหารจัดการการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ลาดชัน (พิจารณาลักษณะเฉพาะของสภาพดิน และ ภูมิอากาศ)*

คุณจุลดิษฐ์ ชี้แจงเกี่ยวกับตัวชี้วัด 4.3.1 และ 4.3.2 ว่าแต่เดิมเป็นตัวชี้วัดหลัก แต่ได้เปลี่ยนมาเป็นตัวชี้วัดรอง ซึ่งคุณจุลดิษฐ์ เห็นชอบให้ย้ายมาเป็นตัวชี้วัดรองเพราะน่าจะครอบคลุมแล้ว เพราะเรื่องนี้เป็นเรื่องของการชะล้างพังทลายของดินซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นทุกกรณี และเมื่อเปรียบเทียบตัวอย่างจากประเทศอื่นด้วย (*อ้างอิงตัวชี้วัด 4.3.1 และ 4.3.2*)

คุณสว่าง อ้างถึงตัวชี้วัด 4.3.2 "เกี่ยวกับการบริหารจัดการการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ลาดชันที่เกินระดับที่กำหนดไว้" และเห็นแย้งว่าหากมีการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ลาดชันที่เกินระดับที่กำหนดไว้

คือ 35% หรือ 19 องค์กร ถ้าระบุตามกฎหมายแล้ว ปลูกไม่ได้ เพราะกรมพัฒนาที่ดินให้ความรู้ที่ ลาดชันเกิน 35% (19 องค์กร 17 ลิปดา 47 ฟิลิปดา) ไม่สามารถออกเอกสารสิทธิ์ได้และไม่สามารถถือ ครองที่ดินนั้นได้ ส่วนพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มคือพื้นที่ลาดชัน 12%

ดังนั้นคุณสว่าง เสนอว่าไม่ควรระบุว่าพื้นที่ที่มีความลาดชันเกิน 35% จึงจะต้องมีแผนกลยุทธ์ ควรระบุว่า ให้มีแผนกลยุทธ์ตั้งแต่ความลาดชัน 0-35%

ดร.อภิชัย เห็นด้วยกับคุณสว่าง ว่าในกรณีที่เป็นพื้นที่ลาดชันจะต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ แต่ใน กรณีที่พื้นที่ลาดชันเกิน 35% ก็ไม่ต้องมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการใดๆ เพราะไปจัดการอะไรในพื้นที่ ไม่ได้อยู่แล้ว และไม่มีสิทธิ์เข้าไปใช้พื้นที่ด้วย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้

- ตัดข้อความในตัวชี้วัด 4.3.2 “ที่เกินระดับที่ได้กำหนดไว้” ออก และแก้ไขข้อความ เป็น **“กลยุทธ์การบริหารจัดการการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ลาดชัน (โดยพิจารณา ลักษณะเฉพาะของสภาพดิน และ ภูมิอากาศ)”**
- แก้ไขข้อความในแนวปฏิบัติ 4.3.2 bullet ที่ 1 เป็น **“จัดให้มีแผนกลยุทธ์การบริหารจัดการการ ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ลาดชัน และพื้นที่ดินที่มีความเปราะบาง เพื่อป้องกัน การชะล้างของดิน”** และให้ตัดข้อความ “ในกรณีที่พื้นที่ลาดชันเกิน 35% (19 องค์กร 17 ลิปดา 47 ฟิลิปดา)” ออก (อ้างอิง แนวปฏิบัติ 4.3.2 bullet ที่ 1)

ตัวชี้วัด 4.3.4

ประเด็นที่ 2: การแก้ไขข้อความ เป็น “มาตรการป้องกัน”

คุณเชียรเอก ถามความคิดเห็นที่ประชุมว่า ในตัวชี้วัด 4.3.4 ควรจะเปลี่ยนคำว่า การป้องกันการทรุดตัวของดินพรุให้น้อยที่สุดเป็นอะไรเพื่อให้จับต้องได้ เช่น มาตรการป้องกัน แผนป้องกัน หรือ กลยุทธ์ ป้องกัน

คุณทัศนีย์ เสนอให้ใช้คำว่า “มาตรการป้องกัน”

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความ เป็น **“มาตรการป้องกัน”**

ประเด็นที่ 3: การจัดการน้ำในพื้นที่ดินพรุ

คุณสุดารัตน์ ถามเกี่ยวกับการจัดการน้ำในพื้นที่ดินพรุ

คุณไพรวลัย ชี้แจงว่าพื้นที่ดินพรุจำเป็นต้องรักษาระดับน้ำให้เหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ เช่น รักษาระดับน้ำใต้ดินให้สูงกว่าระดับน้ำทะเลปานกลาง การเปิดประตูน้ำให้ไหลเข้า-ออกเพื่อรักษาระดับ น้ำใต้ดิน

ประเด็นที่ 4: ควรจะเพิ่มคู่มือการปลูกปาล์มน้ำมันของบริษัทเอกชนในคำแนะนำด้วยหรือไม่

คุณจุลดิษฐ์ ถามที่ประชุมว่าควรเพิ่มคู่มือการปลูกปาล์มน้ำมันของบริษัทเอกชนที่ได้มาตรฐานลงไป ใน คำแนะนำด้วยหรือไม่ นอกจาก GAP (Good Agricultural Practice)

คุณสุภารัตน์ ชี้แจงว่า กรมวิชาการมี GAP สำหรับการปลูกปาล์มน้ำมันทั่วไปมีอยู่แล้ว และตอนนี้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ทำมาตรฐาน FFB แล้ว แต่ตัว GAP ที่จะสอดคล้องกับ FFB ที่เป็นมาตรฐานกำลังจะออกโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คุณสว่าง ชี้แจงว่าคู่มือจะเป็นอะไรก็ได้เพราะไม่ได้ระบุไว้ว่าจะต้องเป็นของภาครัฐหรือเอกชน

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ไม่ต้องระบุคู่มือการปลูกปาล์มน้ำมันของบริษัทเอกชน เพราะมี GAP อยู่แล้ว

วาระที่ 2: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 2 (22 ธันวาคม 2552)

เกณฑ์กำหนด 4.4

ตัวชี้วัด 4.4.2

ประเด็นที่ 1: น้ำทิ้งในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

คุณสว่าง อ้างถึงตัวชี้วัด 4.4.2 เกี่ยวกับน้ำทิ้งและชี้แจงว่า น้ำทิ้งในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันไม่มีอยู่แล้ว เพราะกฎหมายห้ามมิให้มีการปล่อยออก มีแต่น้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วจึงจะปล่อยออกมาได้

คุณจักรพงษ์ ให้ความเห็นว่า “น้ำเสีย” ต้องผ่านการบำบัดและมีการวัดให้ได้ตามค่ามาตรฐาน BOD ถ้านำกลับมาใช้ในส่วนปาล์มได้ถือว่าการรีไซเคิล แต่ถ้าปล่อยลงแม่น้ำถือเป็น “น้ำทิ้ง” ซึ่งผิดกฎหมายกรมโรงงานอุตสาหกรรม

ประเด็นที่ 2: ความนิยามของ BOD

คุณดรณี ตัวแทนคุณสำราญ สอนผึ้ง (สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 2) ชี้แจงเกี่ยวกับ BOD ว่า เป็นปริมาณความต้องการการย่อยสลายสารอินทรีย์

คุณวิทยา สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 3 ให้คำจำกัดความของ BOD ว่าเป็น ปริมาณความต้องการออกซิเจนที่ใช้ในการย่อยสลายสารอินทรีย์

คุณดรณี อธิบาย concept BOD ว่าควรวัดปริมาณสารอินทรีย์ที่ผ่านไปแล้ว 5 วัน เพราะน้ำที่ผ่านไป 5 วันจะต้องการใช้ออกซิเจนในการย่อยสลายมากกว่า

ข้อสรุป ดร.อภิชัย และที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในตัวชี้วัด 4.4.2 เป็น **“การติดตามตรวจสอบค่าปริมาณความต้องการออกซิเจน...”** แทน “การติดตามตรวจสอบความต้องการออกซิเจน...”

ประเด็นที่ 3: มลพิษที่กล่าวถึงในข้อนี้เป็นมลพิษที่เกิดขึ้นในส่วนปาล์มน้ำมัน หรือโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

คุณดรณี ถามที่ประชุมว่า ทำไมที่ประชุมมุ่งเน้นไปที่ BOD เพียงอย่างเดียว เพราะในการปลูกป่าล้ม น้ำมันควรจะคำนึงถึงการกอมลพิษจากสวนป่าล้มด้วย เช่น สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และ ปุ๋ย และในเกณฑ์ข้อนี้เกี่ยวข้องกับสวนป่าล้ม โรงงานสกัดน้ำมันป่าล้ม หรือ ทั้งสองสวน

ดร.อภิชัย ตอบว่า เกี่ยวข้องทั้งสองสวน

คุณดรณี ชี้แจงว่า ถ้าเกี่ยวข้องทั้งสองสวนเราจะต้องพิจารณาด้วยว่าสวนป่าล้มจะก่อให้เกิดมลพิษตัวไหนในแหล่งน้ำ

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่าในตัวชี้วัด 4.4.2 มีการระบุไว้ในวงเล็บว่า (เฉพาะโรงงานสกัดน้ำมันป่าล้ม) ซึ่งดูแต่ค่าน้ำทิ้งจากโรงงานสกัดน้ำมันป่าล้ม ซึ่งในทางกฎหมายมีการบังคับให้ตรวจสอบค่าอื่นๆ อีกหลายค่าแต่เราจะไม่ใส่เข้าไป เราจะใส่ต่ำสุดคือ BOD เพราะฉะนั้นตรงนี้ระบุชัดเจนว่ามาจากน้ำทิ้ง ไม่ได้มาจากการเกษตร

คุณดรณี ถามว่าในสวนของสวนป่าล้มจะต้องพิจารณาด้วยหรือไม่ ว่าในการทำสวนป่าล้มจะไม่มีผลกระทบต่อในเชิงการจัดการคุณภาพน้ำใต้ดินและน้ำผิวดิน

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่าเมื่อย้อนไปดูเกณฑ์กำหนดข้างต้นจะมีเรื่องการจัดการน้ำผิวดินและใต้ดิน แต่ในเรื่องของการตรวจวิเคราะห์สารเคมีเป็นเรื่องที่ยุงยากและเป็นการเพิ่มภาระ จึงได้ตัดออกไป แต่สำหรับโรงงานมีกฎหมายบังคับอยู่แล้ว

คุณเชียรเอก ชี้แจงว่ามาตรฐานที่เรากำลังทำอยู่ตอนนี้ควรเป็นมาตรฐานที่ต่ำที่สุดที่ต่างประเทศยอมรับได้ เพื่อจะให้คนไทยผ่านให้ได้มากที่สุด

คุณสัญญา ในฐานะตัวแทนเกษตรกรรายย่อยสวนป่าล้ม จังหวัดชุมพร ชี้แจงต่อที่ประชุมว่าในส่วนสวนป่าล้มไม่ค่อยมีผลกระทบมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับโรงงานอุตสาหกรรมป่าล้มน้ำมัน

แนวปฏิบัติ 4.4.1

ประเด็นที่ 4: การเพิ่มคำว่า "และนำไปปฏิบัติ"

ดร.ปรากร และคุณดรณี เสนอต่อที่ประชุมในแนวปฏิบัติ 4.4.1 ว่าเมื่อมีแผนแล้วจะต้องนำไปปฏิบัติด้วย ดังนั้นเสนอให้เพิ่มคำว่า **"และนำไปปฏิบัติ"** หลังข้อความ "ให้จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน"

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบแก้ไขข้อความ เป็น **"ให้จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน และนำไปปฏิบัติ"** (อ้างอิงแนวปฏิบัติ 4.4.1)

ประเด็นที่ 5: การกล่าวถึง คำว่า POME ในประโยคจะต้องมีภาษาไทยกำกับไว้หรือไม่

คุณดรณี ถามที่ประชุมว่า คำว่า POME ในหัวข้อย่อยที่ 3 แนวปฏิบัติ 4.4.1 เราควรจะอธิบายเป็นภาษาไทยไว้เหมือนกันทั้งเอกสารหรือไม่

ดร.อภิชัย เสนอว่า เราจะใช้ภาษาอังกฤษและภาษาไทย เฉพาะครั้งแรก หลังจากนั้นเราจะใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ หรือเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทำให้สับสนไว้ทุกแห่ง แต่เสนอให้

ขยายความเฉพาะครั้งแรกที่พูดถึง จะใส่ภาษาไทยและวงเล็บภาษาอังกฤษ เพราะเวลาแปลกลับก็ต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษ หลังจากนั้นก็ไม่ต้องวงเล็บภาษาอังกฤษแล้ว

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามที่ ดร.อภิชัย เสนอ

แนวปฏิบัติ 4.4.2

ประเด็นที่ 6: การแก้ไขเพิ่มเติมคำ

ดร.อภิชัย เสนอ

- ให้แก้ไขแนวปฏิบัติ 4.4.2 ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด 4.4.2 โดยให้เพิ่มคำว่า **"ปริมาณ"** หน้าคำว่า "ความต้องการออกซิเจน..."
- ให้แก้ไขคำว่า "อินทรีย์" เป็น **"สารอินทรีย์"**
- ให้ใส่คำว่า **(เฉพาะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม)** ไว้ในวงเล็บท้ายข้อความแนวปฏิบัติ 4.4.2

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมตามที่ ดร.อภิชัย เสนอตามข้างต้น

แนวปฏิบัติ 4.4.3

ประเด็นที่ 7: การตัดคำว่า "พยายาม" ออก

คุณดรณี อ้างอิงแนวปฏิบัติ 4.4.3 bullet ที่ 1 "พยายามดูแลรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำให้คงสภาพเดิม" ซึ่งจริงๆ แล้วในแนวปฏิบัติควรจะเขียนในลักษณะ "how to" มากกว่า เพราะถ้าเขียนแบบนี้ น่าจะไปอยู่ในตัวชี้วัดมากกว่า

ดร.ปราการ พิจารณาข้อนี้แล้วเห็นด้วยกับคุณดรณี และเสนอให้ตัดคำว่า "พยายาม" ออก

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัดคำว่า **"พยายาม" ออก**

ประเด็นที่ 8: การแก้ไขเป็นคำในแนวปฏิบัติ 4.4.3

คุณดรณี เสนอให้ แก้ไขคำว่า "...ให้คงสภาพเดิม" เป็น **"...ให้คงสภาพพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่"** เพราะถ้าพื้นที่ตรงนั้นได้ถูกทำลายไปแล้ว ก็จะหมายความว่าให้คงสภาพถูกทำลายนั้นไว้เหมือนเดิม ซึ่งไม่ถูกต้อง

คุณธวัช สมาชิกคณะทำงานกลุ่ม 2 เสนอให้เพิ่มคำว่า **"ฟื้นฟู"** เข้าไปด้วย

คุณทัศนีย์ เสนอให้ใส่คำว่า **"เส้นทางน้ำ"** เข้าไปด้วย เนื่องจากตัวชี้วัด 4.4.3 ได้กล่าวถึง เส้นทางน้ำด้วย

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า คำว่า เส้นทางน้ำ ควรจะลงไปอยู่ใน bullet ที่ 2 ที่เกี่ยวกับการทำนบ และฝายมากกว่า

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขเป็น **"ดูแลรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำให้คงสภาพพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่"** (อ้างอิงแนวปฏิบัติ 4.4.3)

คุณดรณี เสนอให้เพิ่มคำว่า “**เส้นทางน้ำ**” เข้าไปด้วย เพราะเป็นการทำท่อนบ หรือฝายริมตลิ่ง ซึ่งอาจทำให้เส้นทางน้ำเปลี่ยนแปลงไป

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในแนวปฏิบัติ 4.4.3 bullet ที่ 2 ดังนี้

“ควรจัดทำ ดูแลรักษาและฟื้นฟูเส้นทางน้ำและสภาพแนวกันชนริมตลิ่ง เช่น การทำท่อนบ ฝายปลูกหญ้า เป็นต้น”

เกณฑ์กำหนด 4.5

ในเกณฑ์กำหนด 4.5 กลุ่มที่ 2 และ 3 ได้หารือร่วมกัน

กลุ่ม 2 และ 3 เห็นชอบร่วมกันให้มีตัวชี้วัดรองทั้ง 3 ข้อ เนื่องจากมีการใช้วิธีการกำจัดศัตรูพืชแบบบูรณาการ (IPM) จึงใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชน้อย จึงไม่จำเป็นต้องเป็นตัวชี้วัดหลัก

ตัวชี้วัด 4.5.2-4.5.3

ประเด็นที่ 1: หลังการติดตาม...ควรจะต้องทำอะไรต่อไป

คุณดรณี อ้างถึงตัวชี้วัด 4.5.2 และ 4.5.3 ซึ่งกล่าวถึงการติดตาม... หลังจากติดตามแล้วจะต้องทำอย่างไรต่อไป

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า ในเรื่องระบบ IPM โดยหลักการแล้วจะต้องมีการวางแผน และติดตามว่าเทคนิคที่ใช้ นั้นได้ผลหรือไม่ถ้าไม่ได้ผล ก็ต้องใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นวิธีสุดท้าย

ดร.อภิชัย เสริมในเรื่องของการติดตามปริมาณการใช้สารกำจัดศัตรูพืช ว่าเป็นการทำให้เรารู้ว่าเราสามารถใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชอะไรไปบ้าง เพราะถ้ามีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชตัวเดิมไปนานๆ จะทำให้เกิดการต้านทานของแมลง

เกณฑ์กำหนด 4.6

การใช้สารเคมีทางการเกษตรต้องไม่ทำให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รวมถึงไม่ให้มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชในลักษณะของการป้องกัน ยกเว้นในกรณีที่ไ้ระบุไว้ในแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของประเทศ หากมีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชประเภท 1A หรือ 1B ตามรายการขององค์การอนามัยโลก หรือตามรายการของอนุสัญญาสต็อกโฮล์ม หรืออนุสัญญารอตเตอร์ดัม ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องพยายามที่จะหาทางเลือกอื่นแทนการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชเหล่านี้ รวมทั้งมีบันทึกไว้

ประเด็นที่ 1: ข้อความในเกณฑ์กำหนด 4.6 มีความขัดแย้งกันเอง

คุณดรณี ให้ความคิดเห็นต่อเกณฑ์กำหนด 4.6 ว่าเนื้อหามีความขัดแย้งกัน ตรง “...ยกเว้นในกรณีที่ไ้ระบุไว้ในแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของประเทศ...” กับข้อความข้างหน้า

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่าในการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชจะมีการใช้ต่อเมื่อมีความจำเป็นเท่านั้น แต่จะไม่ใช้ในกรณีป้องกัน ซึ่งตรงนี้เป็นการใช้ที่ไม่ถูกต้อง แต่บางครั้งเป็นหลัก GAP ซึ่งกรมวิชาการเกษตรให้คำแนะนำไว้ว่าจะต้องทำอย่างไรบ้าง และต้องปฏิบัติตามถ้าไม่ปฏิบัติตามอาจจะเกิดปัญหาตามมา ดังนั้นถ้าแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดของประเทศ (GAP) กำหนดว่าสามารถใช้เพื่อป้องกันได้ ก็ให้ปฏิบัติตาม GAP

ประเด็นที่ 2: เกณฑ์กำหนด 4.6.7 ควรอยู่ในตัวชี้วัดหลักหรือรอง

ตัวชี้วัด 4.6.7

ห้ามสตรีมีครรภ์หรือสตรีที่อยู่ในช่วงให้นมบุตรทำงานที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ดร.ปราการ ถามที่ประชุมว่าตัวชี้วัด 4.6.7 ควรไปอยู่ในตัวชี้วัดรองหรือไม่

คุณเชียรเอก ชี้แจง คำว่า "ห้าม" หมายถึง "ต้อง" คือต้องปฏิบัติตาม

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้คงตัวชี้วัด 4.6.7 ไว้ในตัวชี้วัดหลักเหมือนเดิม

ประเด็นที่ 3: "การสับเปลี่ยนงาน"

4.6.8

คุณไพรวลัย ขอคำอธิบายเรื่อง "การสับเปลี่ยนงาน" ในทางปฏิบัติจะอย่างไรได้บ้าง

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่า การสับเปลี่ยนงานคือการที่ให้คนที่ใช้หรือสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเป็นประจำ ไปทำงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชช่วงหนึ่ง แล้วจึงกลับมาทำงานในหน้าที่เดิม โดยปกติแล้วจะดูในเรื่องสุขภาพเป็นหลัก ถ้าสุขภาพมีปัญหาก็จะให้สับเปลี่ยนงาน

คุณสมชาย ถามว่า แล้วในกรณี outsource จะอย่างไร

ดร.อภิชัย ชี้แจงเกี่ยวกับคนงานที่มานิเทศสารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มาจากแหล่งอื่น (outsource) หน้าที่ในการดูแลรักษาสุขภาพของคนงานเป็นหน้าที่ของบริษัทที่ดูแล ซึ่งเห็นหน้าที่ของนายจ้างโดยตรง

คุณสว่าง ชี้แจงเรื่อง คนงาน outsource ในโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มต้องปฏิบัติเหมือนเป็นพนักงานของบริษัท แต่สำหรับสวนไม่แน่ใจ

ประเด็นที่ 4: ควรจะระบุว่า ต้องมีการตรวจสุขภาพหรือไม่

คุณดรณี อ้างถึงแนวปฏิบัติ 4.6.8 "ให้ติดตามสุขภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ" และเห็นแย้งว่าในทางปฏิบัติทำได้ยากเพราะบางครั้งก็ไม่แสดงอาการ

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่า ตามข้อมูลเกษตรกรสวนปาล์ม ไม่ได้มีการตรวจสุขภาพทุกปี และเห็นว่าไม่ควรระบุว่าต้องมีการตรวจสุขภาพจะได้ไม่เป็นการจำกัดเกินไป

คุณดรณี เห็นแย้งว่าเนื่องจากเป็นตัวชี้วัดหลัก แนวปฏิบัติก็ควรมีความชัดเจนกว่านี้เพราะ auditor ไปตรวจจะดูข้อเท็จจริงเป็นหลัก ซึ่งเกรงว่าจะไม่ผ่าน

คุณเทียนชัย สมาชิกคณะกรรมการกลุ่มที่ 3 ถามที่ประชุมว่าในการตรวจสอบภาพต้องตรวจด้านใดบ้าง

คุณดรณี ชี้แจงว่าดูตามเกณฑ์ความเสี่ยงของงานที่ทำ และแพทย์ที่ตรวจต้องเป็นแพทย์อาชีวอนามัย

ดร.ปราวการ และดร.อภิชัย ชี้แจงต่อคุณดรณีว่ามีข้อกำหนดให้ต้องตรวจสอบแล้ว

คุณสว่าง ชี้แจงว่ากลุ่มที่ 3 เดิมใช้คำว่า "ตรวจสอบภาพประจำปี" แล้วจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า "ติดตามสุขภาพ"

ดร.ปราวการ เห็นแย้งว่าการตรวจสอบภาพเป็นภาระ

คุณศรัณย์ สมาชิกคณะกรรมการกลุ่มที่ 3 เห็นด้วยกับดร.ปราวการ เพราะถ้าพาไปตรวจทุกคนคงไม่ไหว จึงเปลี่ยนเป็นให้ติดตามสุขภาพ

คุณไพรวลัย ชี้แจงเพิ่มเติมว่าได้มีการหารือกันในกลุ่มแล้วและมีความเห็นว่าถ้าต้องมีการตรวจสอบภาพ ก็คงจะเป็นการตรวจสอบภาพทั่วไป ซึ่งไม่ใช่การตรวจสอบภาพเฉพาะทาง เพราะแพทย์เฉพาะทางด้านอาชีวอนามัยมีน้อยมาก

ดร.อภิชัย ได้ให้ข้อสรุปว่าเมื่อตัวชี้วัด 4.6.8 เป็นตัวชี้วัดหลักก็ควรที่จะเปลี่ยนข้อความจาก เฝ้าระวัง เป็น "ตรวจสอบสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ" สำหรับผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืช และ/หรือสับเปลี่ยนงาน ถ้างานที่ทำเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชเริ่มทำให้เกิดความเสี่ยง

คุณดรณี เห็นด้วยว่าจะต้องมีการตรวจสอบสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ แต่ไม่เห็นด้วยในกรณีที่เขียนว่า และ/หรือ สับเปลี่ยนงาน เพราะเวลา auditor มาตรวจจะสื่อถึงว่าตั้งใจจะหลีกเลี่ยง

ดร.ปราวการ เสนอให้ย้ายคำว่า สับเปลี่ยนงานไปอยู่ในแนวปฏิบัติ 4.6.8

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้

- แก้ไขตัวชี้วัด 4.6.8 เป็น "การตรวจสอบสุขภาพของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ" (อ้างอิงตัวชี้วัด 4.6.8)
- ย้ายคำว่า "สับเปลี่ยนงาน" ไปอยู่ในแนวปฏิบัติ 4.6.8

แนวปฏิบัติ 4.6.8

ประเด็นที่ 5: การเพิ่มข้อย่อย (bullet) ในแนวปฏิบัติ 4.6.8

ดร.ปราวการ และคุณสว่าง เสนอให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 4.6.8 อีก 1 bullet และให้แก้ไขข้อความ เป็น "...สับเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตามความจำเป็นและเหมาะสม"

ดร.ปราวการ ให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 4.6.8 bullet ที่ 2 ว่าถ้าใช้คำว่า "สงสัย" จะขัดกับ "บันทึกผลตรวจสอบสุขภาพ" หรือไม่ เพราะเมื่อมีบันทึกผลตรวจสอบสุขภาพ ก็แสดงว่าตรวจพบว่าได้รับผลกระทบจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช

ดร.อภิชัย เห็นแย้งว่าควรใช้คำว่า "สงสัย" เพราะถ้าใช้คำว่า "พบ" คนงานอาจฟ้องโรงงานได้

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขแนวปฏิบัติ 4.6.8 ดังนี้

4.6.8

- **ให้ตรวจสอบภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชอย่างสม่ำเสมอ**
- **บันทึกผลการตรวจสอบภาพของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน**
- **ในกรณีที่สงสัยว่าจะได้รับผลกระทบจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ให้สืบเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับสารเคมีกำจัดศัตรูพืชตามความจำเป็นและเหมาะสม**

เกณฑ์กำหนด 4.7

ประเด็นที่ 1: คำว่า "อาชีวอนามัย"

คุณดรณี เสนอให้แก้ไขคำว่า "สุขอาชีวอนามัย" เป็น **"อาชีวอนามัย"** เพราะใช้คำศัพท์ผิด ตัวชี้วัด
ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขเป็น "อาชีวอนามัย" ตามที่คุณดรณีเสนอ

ประเด็นที่ 2: การใช้คำว่า "แผน"

ตัวชี้วัดหลัก 4.7.1

ดร.ปราการ ให้ความเห็นว่าควรจะแก้ไขข้อความในตัวชี้วัดหลัก 4.7.1 ให้เป็นไปในเชิงกลยุทธ์มากขึ้น เพราะเดิมใช้คำว่า "การดำเนินการตามนโยบาย..."

คุณธนาทิพย์ ถามดร.ปราการ ว่าควรจะใช้คำว่า "นโยบาย" หรือ "แผน"

ดร.ปราการ เสนอให้ใช้คำว่า "แผน" เพราะจะต้องนำแผนไปบริหารจัดการต่อไป โดยให้แก้ไขเป็น

"แผนบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยและการตรวจติดตาม"

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขตัวชี้วัด 4.7.1 ตามที่ดร.ปราการ เสนอ (**อ้างอิงตัวชี้วัด 4.7.1**)

ตัวชี้วัดหลัก 4.7.2

ประเด็นที่ 3: การจัดทำ "แผนการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)"

ดร.ปราการ ถามคุณธนาทิพย์ ตัวแทนสมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 4 เกี่ยวกับตัวชี้วัด 4.7.2 ว่า สวนปาล์ม และผู้ประกอบการปาล์มน้ำมันจะต้องจัดทำแผนการประเมินความเสี่ยงของกิจกรรมทุกประเภท (Risk Assessment) ใช่หรือไม่

คุณธนาทิพย์ ชี้แจงว่าประเด็นนี้เคยคุยกับคุณศานินทร์ ว่าถ้าจะทำ Risk Assessment จะเป็นภาระหนักเกินไปหรือไม่ ซึ่งคุณศานินทร์ชี้แจงว่าโดยปกติแล้วโรงงานควรมีแผนด้านนี้อยู่แล้ว

สว่าง ให้ความคิดเห็นว่า โรงงานทำได้อยู่แล้ว แต่ไม่แน่ใจว่าสวนปาล์มทำได้หรือไม่ สำหรับบริษัทล่าสูง มี Risk assessment เพราะที่บริษัททำระบบ Orchard 18000

คุณธนาทิพย์ ชี้แจงอีกว่าในตัวชี้วัดข้อนี้ของประเทศมาเลเซียเป็นตัวชี้วัดหลัก แต่ของประเทศปาปัวนิวกินีและอินโดนีเซียเป็นตัวชี้วัดรอง

คุณสว่าง ให้ความเห็นว่าควรจะต้องทำ Risk Assessment แต่ต้องทำให้ง่ายและกังวลว่าผู้ตรวจจะถามว่าใช้วิธีอะไรในการประเมิน ซึ่งเกรงว่าจะต้องใช้ระบบ Orchard 18000

คุณดรุณี ชี้แจงว่าผู้ประเมินหรือ auditor จะดูผลลัพธ์ของการประเมิน ซึ่งต้องเป็นวิธีที่สามารถค้นหาความเสี่ยงออกมาได้ และไม่ได้มีมาตรฐานหรือวิธีการตายตัว

ดร.ปราการ เสนอให้ดูจากคู่มือของ FAO และ ILO

คุณสว่าง และดร.ปราการ เสนอให้ย้ายตัวชี้วัดนี้ไปอยู่ในตัวชี้วัดรอง

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ย้ายตัวชี้วัดนี้ไปอยู่ในตัวชี้วัดรองตามที่ดร.ปราการ เสนอ

ประเด็นที่ 4: การย้ายตัวชี้วัด 4.7.5 มาแทนตัวชี้วัด 4.7.2

ดร.ปราการ เสนอให้ย้ายตัวชี้วัด 4.7.5 มาแทนตัวชี้วัด 4.7.2 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัย เพราะในตัวชี้วัด 4.7.1 กล่าวถึงแผนบริหารจัดการด้านอาชีวอนามัย ดังนั้นเมื่อมีแผนแล้วก็จำเป็นต้องมีบุคคลผู้รับผิดชอบด้านความปลอดภัย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ย้ายตัวชี้วัด 4.7.5 ขึ้นมาแทนตัวชี้วัด 4.7.2 (อ้างอิงตัวชี้วัดในเกณฑ์กำหนด 4.7)

ประเด็นที่ 5: การเปลี่ยนคำว่า "ประกัน (insurance)" เป็น "ประกันสังคม"

ตัวชี้วัด 4.7.7

คุณธนาทิพย์ ชี้แจงตัวชี้วัด 4.7.7 เรื่องประกันสังคมสำหรับพนักงานลูกจ้าง ซึ่งในฉบับ generic และประเทศอื่นๆ ใช้คำว่า insurance ซึ่งน่าจะเป็นประกันภัย และกลุ่มที่ 4 ให้ความเห็นว่าสวนปาล์มไม่ควรจะเกี่ยวข้องกับประกันประเภทนี้ จึงเปลี่ยนเป็นประกันสังคมแทน

คุณสว่าง เห็นด้วยกับคุณธนาทิพย์ และกลุ่มที่ 4 เพราะถ้ามีการทำประกัน insurance จะมีค่าใช้จ่ายมาก

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใช้คำว่า **"ประกันสังคม"**

ประเด็นที่ 6: ลูกจ้าง/คนงานในสวนปาล์มจะต้องได้รับการฝึกอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการดับเพลิงหรือไม่

คุณสว่าง มีข้อสงสัยเกี่ยวกับ ตัวชี้วัด 4.7.12 เรื่อง "อย่างน้อยร้อยละ 40 ของจำนวนพนักงาน/ลูกจ้างทั้งหมด ต้องได้รับการฝึกอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการดับเพลิงรวมทั้งมีการบันทึกไว้ด้วย" สำหรับโรงงานทำได้อยู่แล้วแต่ในสวนปาล์มจะทำได้หรือเปล่า ซึ่งในสวนปาล์มไม่น่าจะมีเพลิงไหม้

คุณธนาทิพย์ ชี้แจงว่า ประกาศกระทรวงมหาดไทยระบุว่าโรงงานควรจะต้องทำการฝึกอบรมเบื้องต้นเกี่ยวกับการดับเพลิงอยู่แล้ว แต่ไม่เข้าใจว่าสวนปาล์มจะต้องทำอะไร

คุณไพรวลัย ชี้แจงว่าในส่วนปาล์มมีปัญหาเรื่องเพลิงไหม้ค่อนข้างน้อย นอกจากเหตุเกิดที่บ้านพักคนงานแต่โอกาสก็น้อยกว่าโรงงาน อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมากๆ ในสวนปาล์มคือทางใบปาล์มตกลงมาใส่คนงานตัดปาล์ม

ดร.ปราการ เสนอให้ย้ายข้อความ “อย่างน้อยร้อยละ 40 ของจำนวนพนักงาน/ลูกจ้างทั้งหมด...” ไปไว้ในแนวปฏิบัติ

คุณสว่าง ถามที่ประชุมว่า จำเป็นด้วยหรือที่ต้องกำหนดร้อยละสี่สิบ

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า กฎหมายระบุไว้

คุณไพรวลัย เสริมว่าถ้าเป็นสวนที่มีโรงงานจะมีการฝึกอบรมร่วมกันอยู่แล้ว

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ย้ายข้อความ “อย่างน้อยร้อยละ 40 ของจำนวนพนักงาน/ลูกจ้างทั้งหมด...” ไปไว้ในแนวปฏิบัติ 4.7.12 (*อ้างอิงตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติ 4.7.12*)

แนวปฏิบัติ 4.7.3

ประเด็นที่ 7: การเพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 4.7.3

ดร.อภิชัย ชี้แจงว่าในการบันทึกอุบัติเหตุควรระบุบันทึกลักษณะของอุบัติเหตุด้วย จึงเสนอให้เพิ่มหัวข้อย่อยเกี่ยวกับลักษณะของอุบัติเหตุในแนวปฏิบัติ 4.7.3 อีก 1 bullet และให้เป็น bullet ที่ 1

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 4.7.3

แนวปฏิบัติ 4.7.4

ประเด็นที่ 8: พนักงาน/ลูกจ้างแต่ละคนควรมีเอกสารบันทึกการฝึกอบรมเป็นของตนเองหรือไม่

คุณสว่างเสนอให้ตัดข้อความ “พนักงาน/ลูกจ้างแต่ละคนควรมีเอกสารบันทึกการฝึกอบรมเป็นของตนเอง”

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นว่า พนักงาน/ลูกจ้าง แต่ละคนไม่จำเป็นต้องมีเอกสารบันทึกการฝึกอบรม

เกณฑ์กำหนด 4.8

พนักงาน คนงาน เกษตรกรรายย่อย และผู้รับเหมาทั้งหมด ต้องได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสม

ตัวชี้วัด 4.8.1

ประเด็นที่ 1: การฝึกอบรม เป็นการฝึกอบรมด้านใด

คุณดรณี ถามที่ประชุมว่าในข้อนี้กล่าวถึงแผนงานฝึกอบรม แต่ไม่ได้ระบุว่าฝึกอบรมด้านอะไร เป็นการฝึกอบรมในเชิงคุณภาพหรือด้านอะไร

คุณธนาทิพย์ ชี้แจงว่าข้อนี้เกี่ยวกับการอบรมในหน้าที่ ซึ่งเป็น Skill training

คุณเชียรเอก ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่าข้อนี้เป็นการที่จะช่วยให้พนักงาน คนงาน หรือลูกจ้างทำงาน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณไพรวลัย เสนอให้แก้ไขข้อความในตัวชี้วัด 4.8.1 เป็น **“แผนงานฝึกอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติ”**

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในตัวชี้วัด 4.8.1 ตามที่คุณไพรวลัยเสนอ (*อ้างอิง ตัวชี้วัด 4.8.1*)

ตัวชี้วัด 4.8.2

ประเด็นที่ 2: การบันทึกประวัติผู้รับเหมา

ดร.ปราวการ ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้รับเหมาว่า เป็นบุคคลภายนอกที่เป็น sub-contractor มาทำงานให้เพราะฉะนั้นทำไม่บริษัท โรงงาน หรือสวนจะต้องไปฝึกอบรม เพราะผู้รับเหมาจะต้องรู้ว่าจะต้องทำอย่างไรบ้างซึ่งบริษัทที่ส่งมาจะต้องฝึกอบรมให้กับผู้รับเหมาด้วย

คุณเชียรเอก ชี้แจงว่าตัวชี้วัด 4.8.2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบันทึกประวัติว่าผู้รับเหมาได้รับการฝึกอบรมมาหรือไม่ ไม่ใช่การฝึกอบรมให้ผู้รับเหมา

ดร.อภิชัย เสริมว่าเราต้องทราบว่าคุณรับเหมาที่จะมาทำงานให้ ได้รับการฝึกอบรมมาแล้ว ซึ่งเราจะต้องขอประวัติว่าผู้รับเหมาได้รับการฝึกอบรมด้านนี้มาก่อน

ประเด็นที่ 3: ควรใส่คำว่า “เกษตรกรรายย่อย” ในตัวชี้วัด 4.8.2 ด้วยหรือไม่

ดร.อภิชัย เสนอให้ใส่คำว่า **“เกษตรกรรายย่อย”** เข้าไปในตัวชี้วัด 4.8.2 ด้วย

คุณธนาทิพย์ เห็นแย้งว่าเกณฑ์กำหนดนี้ร่างขึ้นมาเพื่อเกษตรกรรายใหญ่และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

ดร.อภิชัย เห็นด้วยกับคุณธนาทิพย์ว่า เกษตรกรรายย่อยควรจะไปอยู่ในแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขตัวชี้วัด 4.8.2 เป็น **“บันทึกผลและ/หรือประวัติการฝึกอบรมของพนักงาน/ลูกจ้างแต่ละคนรวมทั้งผู้รับเหมา”** (*อ้างอิง ตัวชี้วัด 4.8.1*)

แนวปฏิบัติ 4.8.1

คุณดรณี ถามว่าในแนวปฏิบัติ 4.8.1 ต้องระบุด้วยหรือไม่ว่าในการจัดให้มีการฝึกอบรม จะต้องมีการประเมิน training need ด้วยเพราะเวลาผู้ตรวจมาตรวจจะดูว่ามีการประเมิน training need หรือไม่

ดร.อภิชัย ชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าได้ระบุไว้ในแนวปฏิบัติด้านล่างแล้วว่า **"หลักสูตรการฝึกอบรมควรพิจารณาความต้องการของพนักงาน/ลูกจ้าง"**

คุณดรณี ให้ความเห็นว่า มีแผนอย่างเดียวคงจะไม่พอ จะต้องระบุหรือไม่ว่ามีการนำไปดำเนินการ

คุณสมชาย ชี้แจงว่า ถ้าตัวชี้วัด 4.8.1 มีแผน แต่ไม่นำไปปฏิบัติ ก็ไม่ผ่านตัวชี้วัด 4.8.2

คุณเชียรเอก เสริมว่า ปกติการฝึกอบรมจะวัดก่อนและหลังการอบรม ไม่ได้วัดระหว่างการฝึกอบรม ดังนั้น เกณฑ์นี้ดีกไว้ทั้งก่อนและหลังแล้ว คือ มีแผน วัดผลจากบันทึกผล/ประวัติ

หลักการข้อที่ 5: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ

เกณฑ์กำหนด 5.1

ประเด็นที่ 1: การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (Aspect and Impact Risk Assessment of Environmental)

ตัวชี้วัด 5.1.1

คุณสว่าง ขอความเห็นที่ประชุมเกี่ยวกับตัวชี้วัด 5.1.1 "การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม" ซึ่งในฉบับ generic ภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า **Impact Assessment**

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า Impact Assessment แปลว่า **การประเมินผลกระทบ**

คุณสว่าง ถามว่าเป็นการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมหรือหลายๆ เรื่อง

ดร.ปราการ ชี้แจงว่าในเกณฑ์กำหนดข้อนี้จะกล่าวถึงเรื่องสิ่งแวดล้อมก่อนส่วนเกณฑ์กำหนดต่อไปก็จะเป็นการประเมินผลกระทบด้านอื่นๆ

คุณจลดิษฐ์ อ้างถึงสวนส้ม หมื่นไรรื่นไปที่ทาง สผ. ชี้แจงว่าถ้ากฎหมายผ่านแล้วจะต้องทำ EIA สำหรับสวนปาล์มก็ให้ยึดที่หมื่นไรรื่นเหมือนกัน

คุณไพรวลัย อ้างถึง สผ. และเห็นแย้งว่ากิจการสวนปาล์มไม่ได้อยู่ในกิจกรรมที่ต้องทำ EIA, Environment Impact Assessment

ประเด็นที่ 2: การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมอาจดำเนินการตามกรอบใด

แนวปฏิบัติ 5.1.1

"จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจดำเนินการตามกรอบ โดยวิธีใดก็ได้ เช่น ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001) การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น (Initial Environment Examination -

IEE) ที่ครอบคลุมประเด็นที่กล่าวถึงในเกณฑ์ข้อกำหนดนี้ และประเด็นที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้หยิบยกขึ้นมาในการปรึกษาหารือ”

คุณสว่าง เห็นด้วยกับคุณไพโรจน์ ว่าธุรกิจสวนปาล์มไม่จำเป็นต้องทำ EIA ตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ซึ่งในแนวปฏิบัติ 5.1.1 ก็บอกอยู่ชัดเจนว่าจะจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมตามกรอบโดยวิธีใดก็ได้ เช่น ISO 14001, IEE, หรือ EIA

คุณเชียรเอก ถามที่ประชุมว่าในกรณีที่คณะทำงานฯ เขียนว่า “การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม” ในที่นี้หมายถึง EIA หรือไม่

คุณสว่าง ตอบว่าไม่ได้หมายถึง EIA แต่หมายถึง Environmental Assessment

คุณเชียรเอก สรุปความว่า เวลาแปลห้ามใช้คำว่า EIA เพราะจะผิดเจตนาธรรมเนียม แต่จะใช้คำว่าอะไร

คุณสว่าง ชี้แจงว่าประเทศมาเลเซียใช้คำว่า “Aspect and Impact Risk Assessment of Environmental”

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามที่คุณสว่างเสนอ

ประเด็นที่ 3: Should (ควร) จะทำหรือไม่ทำก็ได้ใช่หรือไม่

คุณจุลดิษฐ์ ขอรื้อเรื่องคำว่า should ที่แปลว่า ควร อีกครั้งซึ่งในตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดรองต่างกัน ถ้าคำว่า should อยู่ในตัวชี้วัดหลักหมายความว่าถ้ามีข้อบกพร่องที่จะต้องแก้ไขต้องทำทันทีภายใน 3 เดือน ถ้า should อยู่ในตัวชี้วัดรองก็ต้องทำเหมือนกัน แต่ให้เป็นการตรวจรอบหน้าหรือปีหน้าก็ได้ ดังนั้นถ้าเป็นตัวชี้วัดรองก็ไม่ต้องรับการยกเว้น เพราะฉะนั้นคุณจุลดิษฐ์ขอรื้อกับคณะทำงานว่า ควรจะให้คำว่า should (ควร) อยู่ในตัวชี้วัดรองหรือไม่

คุณเชียรเอก เสนอความคิดเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็นตัวชี้วัดหลัก หรือตัวชี้วัดรองก็ต้องทำ ดังนั้นไม่ควรใช้ว่า “ควร” เพราะอาจจะหมายถึง ไม่ทำก็ได้

คุณสว่าง เห็นด้วยกับคุณเชียรเอก และชี้แจงว่าถ้าใส่คำว่า “ควร” ในตัวชี้วัดรองอย่างไรก็ต้องทำ

คุณจุลดิษฐ์ เข้าใจว่า should (ควร) จะทำก็ได้ไม่ทำก็ได้

คุณสว่าง เสนอให้คุณศานรินทร์ส่งอีเมลไปถาม Dr.Rao

ประเด็นที่ 4: การระบุกรอบพื้นที่ตามประเทศอินโดนีเซียที่

คุณจุลดิษฐ์ เสนอให้ระบุกรอบพื้นที่ตามอินโดนีเซีย 1,000 เฮกเตอร์ (3,125 ไร่)

คุณสว่าง และที่ประชุม เห็นแย้งว่าไม่ต้องระบุเพราะกฎหมายยังไม่ได้กำหนดไว้

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบว่ายังไม่ต้องระบุกรอบพื้นที่

แนวปฏิบัติ 5.1.1

ดร.ปราการ เสนอให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 5.1.1 ว่า “ควรระบุประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม”
คุณจุลดิษฐ์ และคุณดรณี เห็นแย้งว่าไม่ต้องระบุเพิ่มแล้วเพราะ แนวปฏิบัติ 5.1.2 ก็เข้าใจอยู่แล้ว
ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบว่าไม่ต้องระบุประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่ม

แนวปฏิบัติ 5.1.2

คุณดรณี ถามที่ประชุมเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 5.1.2 ว่าทำไมต้องเป็น “ฝ่ายบริหาร”

คุณสว่าง เห็นด้วยกับคุณดรณีและเสนอให้ตัดคำว่า “ฝ่ายบริหาร” ออก เพราะแผนปฏิบัติงานไม่จำเป็นต้องดำเนินโดยฝ่ายบริหารก็ได้ อาจจะเป็นหัวหน้าแผนกอื่นๆ ที่สามารถเข้ามาดำเนินการตามแผนได้

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตัดคำว่า “ฝ่ายบริหาร” ออก

ประเด็นที่ 5: การระบุปี พ.ศ. ของพระราชบัญญัติ

แนวปฏิบัติ 5.1.3

คุณสว่าง เสนอว่าด้วยทกกฎหมายทุกตัวให้ตัด พ.ศ. ออก เพราะต่อไปอาจมีการปรับปรุงแก้ไขอีก

คุณจักรพงษ์ เสนอให้เปลี่ยนการใส่ พ.ศ. เป็นฉบับปัจจุบัน

คุณดรณี เสนอให้ตัดหมายเหตุในเรื่องกฎหมายออกไปเลย

ดร.ปราการ ชี้แจงว่าที่ใส่ก็เพื่ออำนวยความสะดวกให้ auditor

คุณดรณี เสนอให้ใช้คำว่า “กฎหมายที่เกี่ยวข้อง”

ดร.ปราการ เสนอให้ยกหมายเหตุทั้งหมดไปไว้ในภาคผนวก ฉบับภาษาไทยของ TUV

คุณจักรพงษ์ เสนอว่าเพื่ออำนวยความสะดวกสำหรับผู้ใช้ให้ทำงานได้เร็วขึ้น ก็ควรเอาไว้ในแนวปฏิบัติ

ข้อสรุป คุณเชียรเอก เสนอว่าเรื่องนี้ควรจะหารือกันในภายหลังในเมื่อยังตกลงกันไม่ได้ และคณะทำงานเห็นชอบ

เกณฑ์กำหนด 5.2

ประเด็นที่ 1: การแก้ไขเนื้อความในเกณฑ์กำหนด

กลุ่มที่ 2 ซึ่งรับผิดชอบเกณฑ์กำหนดข้อนี้ได้แก้ไขข้อความในเกณฑ์กำหนด 5.2 ซึ่งตามหลักไม่สามารถแก้ไขเกณฑ์กำหนดได้

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบ ให้กลับไปใช้เกณฑ์กำหนดตามฉบับ generic ภาษาไทย

คุณดรณี เสนอให้แก้ไขคำว่า "พรรณพืช" เป็น "**พันธุ์พืช**" เพราะสะกดผิด

ประเด็นที่ 2: ความหมายของ HCV

คุณดรณี มีข้อสงสัยอีกว่า คำว่า HCV หมายถึง "ถิ่นที่อยู่อาศัย" หรือ "พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์" ซึ่งคำว่า HCV รวมถึงคำว่า habitats ด้วยหรือไม่

คุณสว่าง ชี้แจงว่า ไม่ใช่ habitats แต่เป็น High Conservation Value, HCV

ดร.ปราการ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า คำว่า HCV ในคำนิยามหมายถึงลักษณะการอนุรักษ์ที่มีคุณค่าสูง แต่ในฉบับภาษาไทยที่ TUV แปลมีคำว่า habitats ด้วยกลุ่มที่ 2 จึงใช้คำว่า ถิ่นอาศัยที่มีคุณค่าสูง

คุณดรณี ถามที่ประชุมว่า โดยสรุปแล้วคำว่า HCV หมายถึงอะไร เพราะในตัวชี้วัด 5.2.1 เขียนว่า "พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์ (HCV)"

คุณสว่าง ชี้แจงว่า ในกรณีตัวชี้วัด 5.2.1 หมายถึง ให้มีการประเมินว่าในพื้นที่สวนป่าลมของเรามีพื้นที่ตรงไหนเป็น HCV ซึ่งจะหมายถึง area ไม่ใช่ habitats

คุณดรณี ถามคุณสว่าง ว่าดังนั้นในเกณฑ์กำหนด 5.2 ก็ควรเปลี่ยนเป็น "พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์" ด้วยใช่หรือไม่

คุณสว่าง ตอบว่า ไม่ใช่ เพราะคำว่า habitats หมายถึงพื้นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ แต่ในความหมายกำลังจะสื่อว่า พื้นที่สวนป่าลมตรงนี้เป็น HCV หรือไม่

คุณเชียรเอก สรุปประเด็นที่คุณดรณีถามว่า ภาษาไทยที่อยู่หน้าวงเล็บ (HCV) ในตัวชี้วัด 5.2.1 ไม่เหมือนกับในเกณฑ์กำหนด 5.2

คุณสว่าง ชี้แจงว่า ไม่เหมือนกันเพราะในตัวชี้วัด 5.2.1 จะมีความหมายที่ใหญ่กว่าในเกณฑ์กำหนด 5.2 ซึ่งความหมายของ HCV ในเกณฑ์กำหนด 5.2 จะหมายถึง "ถิ่นอาศัย" และ "พันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์"

คุณสว่าง ชี้แจงเพิ่มเติมว่า คำว่า HCV แปลว่า "**คุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์**" ไม่ได้ขยายความคำว่าพื้นที่หรือถิ่นอาศัย

คุณเชียรเอก สรุปให้ที่ประชุมทราบว่า คำว่า "พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์ (HCV)" ในตัวชี้วัด 5.2.1 ไม่ต้องมีการแก้ไข เพราะเป็นที่เข้าใจตรงกันแล้วว่า HCV ในตัวชี้วัด 5.2.1 ไม่ได้หมายความว่า "ถิ่นอาศัย"

ดร.ปราการ เสนอให้แก้ไขคำว่า "ถิ่นที่อยู่อาศัย" เป็น "**ถิ่นอาศัย**" ตามเกณฑ์กำหนดเพื่อให้สอดคล้องกัน

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตรงกันว่า

- HCV แปลว่า "**คุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์**"
- แก้ไขคำว่า "ถิ่นที่อยู่อาศัย" เป็น "**ถิ่นอาศัย**"

ตัวชี้วัด 5.2.5

คุณสว่าง เสนอให้เปลี่ยนข้อความในตัวชี้วัด 5.2.5 จาก "หลักฐานที่แสดงถึงความพยายาม..." เป็น **"หลักฐานที่แสดงถึงการปฏิบัติ..."** เพราะคำว่า "พยายาม" ในแนวปฏิบัติไม่ได้สื่อถึงการที่จะนำไปปฏิบัติ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความในตัวชี้วัด 5.2.5 ตามที่คุณสว่างเสนอ

ประเด็นที่ 3: ตัวอย่างของ HCV

คุณจักรพงษ์ ถามว่าคำว่า HCV มาจากไหน เพราะยังไม่ได้มีการระบุไว้ในเกณฑ์กำหนด 5.2 และเสนอให้ใส่ตัวอย่าง HCV ในเกณฑ์กำหนด 5.2 ด้วย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใส่คำว่า HCV ไว้ข้างหลังคำว่า **high conservative value** ดูการแก้ไขแล้ว ดังนี้ (**High Conservative Value; HCV**) (*อ้างอิงเกณฑ์กำหนด 5.2*)

แนวปฏิบัติ 5.2.2

คุณจักรพงษ์ เสนอให้แก้ไขแนวปฏิบัติ 5.2.2 bullet ที่ 2 จาก **"ปฏิบัติตามตัวชี้วัด 5.2.3, 5.2.4"** เป็น **"ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ 5.2.3, 5.2.4"**

ประเด็นที่ 4: เพิ่มแนวปฏิบัติ 5.2.3

แนวปฏิบัติ 5.2.3

ดร.ปรากร ชี้แจงว่ายังไม่มีแนวปฏิบัติ 5.2.3 ดังนั้นเสนอต่อที่ประชุมให้มีการเพิ่มแนวปฏิบัติ 5.2.3 ดังนี้

"จัดทำแนวปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ หรือการอนุรักษ์ถิ่นอาศัยที่มีคุณค่าสูงต่อการอนุรักษ์ (HCV)"

เกณฑ์กำหนด 5.3

ประเด็นที่ 1: การเพิ่มคำว่า "แผน"

ตัวชี้วัด 5.3.2

คุณจักรพงษ์ ถามเกี่ยวกับตัวชี้วัด 5.3.2 **"แผนการบริหารจัดการและกำจัดของเสียที่ระบุไว้ทั้งหมด และนำไปปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดมลพิษ"** คำว่า "และนำไปปฏิบัติ" หมายถึงนำแผนไปปฏิบัติใช่หรือไม่ ดังนั้นคุณจักรพงษ์ ขอเสนอให้เพิ่มคำว่า "แผน" เข้าไปด้วยเพราะถ้าไม่มีคำว่า "แผน" ความหมายจะเปลี่ยนไปเป็นแนวปฏิบัติ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มคำว่า **"แผน"** เข้าไปในตัวชี้วัด 5.3.2 (อ้างอิง ตัวชี้วัด 5.3.2)

ประเด็นที่ 2: การเพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 5.3.2

แนวปฏิบัติ 5.3.2

คุณจักรพงษ์ เสนอให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 5.3.2 อีก 1 bullet โดยให้เพิ่มว่า **"บันทึกสรุปการนำแผนไปปฏิบัติ"** เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด 5.3.2 และทำให้ auditor สามารถทำงานได้ง่ายขึ้น

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มข้อย่อยในแนวปฏิบัติ 5.3.2 ตามที่คุณจักรพงษ์ เสนอ (**อ้างอิงแนวปฏิบัติ 5.3.2**)

ประเด็นที่ 3: คำว่า "หลักฐาน" เป็นหลักฐานของอะไร

คุณทูนธรรม สมาชิกคณะทำงานกลุ่มที่ 3 ถามที่ประชุมว่า คำว่า **"หลักฐาน"** ในตัวชี้วัด 5.3.2 เป็นหลักฐานของอะไร

ดร.ปราการ ชี้แจงว่า **"หลักฐาน"** มาจากการบันทึกการปฏิบัติ

คุณศันสนีย์ ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ตัวชี้วัด 5.3.4 และ 5.3.5 ได้มีการเพิ่มเข้ามา ซึ่งในฉบับ generic ไม่มี และขอถามความเห็นที่ประชุมว่าควรจะต้องออกหรือคงไว้ ถ้าคงไว้จะปฏิบัติได้หรือไม่

ดร.ปราการ ชี้แจงว่าตัวชี้วัดที่เพิ่มเข้ามาเป็นเจตนาซึ่งชี้ให้เห็นว่าได้นำเรื่องของการ re-used, recycled, reduced ไปปฏิบัติจริง ดังนั้นก็ให้คงตัวชี้วัด 5.3.4 และ 5.3.5 ไว้เพราะสามารถทำได้ ซึ่งเป็นเพียงการเก็บบันทึก

คุณสว่าง เสริมว่า รูปถ่ายก็สามารถเป็นหลักฐานได้

คุณดรณี มีความคิดเห็นว่า ตัวชี้วัด 5.3.5 ซ้ำซ้อนกับตัวชี้วัด 4.4.4 เรื่องการรีไซเคิลน้ำเสีย

คุณไพรวลัย ชี้แจงว่าตัวชี้วัด 4.4.4 เกี่ยวกับเรื่องการบันทึกข้อมูลการใช้น้ำหรือการใช้เทคนิคเพื่อการรีไซเคิลน้ำเสีย ส่วนตัวชี้วัด 5.3.5 ก็เป็นเรื่องเกี่ยวกับการรีไซเคิลน้ำ

ประเด็นที่ 4: การเปลี่ยนจาก "รีไซเคิลน้ำ" เป็น "รีไซเคิลของเสีย"

คุณดรณี ชี้แจงว่าบางโรงงานอาจจะไม่มีหลักฐานเรื่องการรีไซเคิลน้ำ

คุณสว่าง เสนอให้ตัดตัวชี้วัด 5.3.5 ออก เนื่องจากน้ำที่ผ่าน waste water treatment บ่อสุดท้ายในบางโรงงานอาจไม่ได้นำกลับมาใช้ และไม่มีหลักฐานเรื่องการรีไซเคิลน้ำ

คุณจักรพงษ์ ให้ความเห็นว่าถ้าตัดข้อนี้ออกก็จะไม่ตอบโจทย์เรื่องการรีไซเคิล แต่ถ้าจะคงข้อนี้ไว้ก็ต้องเปลี่ยนจากการรีไซเคิลน้ำเป็นของเสีย เพราะเมื่อย้อนกลับไปดูในเกณฑ์กำหนด 5.3 ไม่ได้เกี่ยวกับการรีไซเคิลน้ำ แต่เป็นการรีไซเคิลของเสีย ของเสียก็ได้แก่ ทะลายปาล์มเปล่า

คุณสมชาย ชี้แจงว่า ทะลายปาล์มเปล่าไม่ใช่ของเสียเพราะนำไปขายได้

คุณดรณี ชี้แจงว่าของเสียคือสิ่งที่ไม่ได้ใช้เพื่อวัตถุประสงค์หลัก

คุณดรณี ชี้แจงว่า ของเสียแต่ละอย่างไม่เหมือนกัน โดยหลักการป้องกันมลพิษจะเริ่มจาก reduced, re-used, recycle, treatment, และการกำจัด

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้คงตัวชี้วัด 5.3.5 ไว้แต่ให้เปลี่ยนจาก **"รีไซเคิลน้ำ"** เป็น **"รีไซเคิลของเสีย"** และให้ปรับเปลี่ยนประโยคเป็น **"หลักฐานการนำเศษเหลือและ/หรือของเสียจากโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มกลับมาใหม่และ/หรือใช้ซ้ำ"**

เกณฑ์กำหนด 5.4

คุณจักรพงษ์ ให้ความเห็นต่อที่ประชุมเกี่ยวกับตัวชี้วัด 5.4.1 ว่าเป็นเรื่องของโรงงาน แต่เมื่อมาดูในแนวปฏิบัติ กล่าวถึงทั้งผู้ปลูกและโรงงานด้วย

คุณสว่าง ชี้แจงว่าเป็นแนวปฏิบัติรวมของ 5.4.1 และ 5.4.2 ซึ่งเกี่ยวกับการเก็บบันทึกการใช้พลังงาน โดยตรงจากการดำเนินการของสวนและโรงงานสกัด

เกณฑ์กำหนด 5.5

หลีกเลี่ยงการใช้ไฟในการเผากำจัดขยะและเพื่อการเตรียมพื้นที่ปลูกทดแทน เว้นแต่สถานการณ์จำเพาะที่ระบุไว้ใน แนวทางของภูมิภาคอาเซียน (ASEAN guidelines) หรือแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดของภูมิภาคอื่น

เกณฑ์กำหนด 5.5 และในแนวปฏิบัติ 5.5.1 ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มคำว่า **"guidelines"** หลังคำว่า ASEAN และให้แก้ไขคำแปลภาษาไทยเป็น **"แนวทางอาเซียน"** (อ้างอิงเกณฑ์กำหนด 5.5)

สำหรับการแก้ไขอื่นๆ เป็นการแก้ไขคำพูดให้เหมาะสม

เกณฑ์กำหนด 5.6

มีแผนการลดมลพิษและการปล่อยมลพิษ รวมทั้งก๊าซเรือนกระจก และมีการนำแผนไปปฏิบัติใช้ และติดตามผล

ประเด็นที่ 1: คำว่า "ประเมิน" vs. "สำรวจ"

ตัวชี้วัดหลัก 5.6.1

คุณจักรพงษ์ อ้างอิงตัวชี้วัด 5.6.1 "การประเมินทุกกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษและลดการปล่อยมลพิษจากโรงงานสกัด" และเสนอให้ใช้คำว่า **"สำรวจ"** แทนคำว่า "ประเมิน" เพราะคำว่า ประเมินอ่านแล้วเข้าใจยาก

คุณสว่าง ชี้แจงว่า จะทำการประเมินได้ต้องมีการสำรวจมาก่อน เช่นในโรงสกัดน้ำมันปาล์มต้องมีการสำรวจก่อนว่ามีกิจกรรมอะไรที่เป็นกิจกรรมหลักบ้าง แล้วนำกิจกรรมนั้นมาประเมินตั้งแต่การนำเข้าวัตถุดิบจนถึงการได้ผลิตภัณฑ์มา แล้วมาดูว่าจะมีอะไรทำให้เกิดของเสียหรือผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมบ้าง และทำการบริหารจัดการ

ดร.ปราชญ์ เสนอให้ใส่คำว่า "สำรวจ" ไว้ในแนวปฏิบัติ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มคำว่า **"สำรวจ"** ในแนวปฏิบัติ 5.6.1 ดังนี้ **"ทำการสำรวจและประเมินกิจกรรมที่ทำให้เกิดมลพิษและระบุประเภทของสารก่อมลพิษ"** (อ้างอิงแนวปฏิบัติ 5.6.1)

ตัวชี้วัดหลัก 5.6.3

คุณเชียรเอก เสนอให้ตัดคำว่า "ต้องมี" ในตัวชี้วัด 5.6.3 ออก

ประเด็นที่ 2: ความหมายของคำว่า "ติดตาม"

คุณสว่าง ถามถึงตัวชี้วัด 5.6.3 "ต้องมีการติดตามสารก่อมลพิษ" และให้กลุ่มที่ 2 ที่รับผิดชอบข้อนี้ขยายความด้วย และในแนวปฏิบัติจะอย่างไร

คุณจุลดิษฐ์ ชี้แจงว่าในแนวปฏิบัติก็ให้ติดตามสารก่อมลพิษที่เกิดจากกิจกรรมที่ทำ

คุณดรุณี เสนอให้ใช้คำว่า "การตรวจวัด" แทน คำว่า "การติดตาม"

คุณเชียรเอก เสนอความคิดเห็นว่า การตรวจวัดเป็นกิจกรรมหนึ่งของการติดตาม

คุณสว่าง ให้ความเห็นว่า การติดตามไม่จำเป็นต้องมีการตรวจวัดก็ได้ เพราะในการตรวจวัดต้องมีอุปกรณ์มาตรฐาน แต่ติดตามไม่ต้องมีอุปกรณ์มาตรฐาน ยกตัวอย่าง ถ้าเอาของเสียไปซึ่งน้ำหนักก็เป็นการติดตามดูปริมาณว่ามากน้อยเพียงใด และคุณสว่างเกรงว่า การตรวจวัดมลพิษทุกอย่างจะต้องไปจ้าง third party มาทุกครั้ง

คุณเชียรเอก ให้ความคิดเห็นว่าการติดตาม (monitor) หมายถึง "ทำซ้ำๆ กันเป็นระยะๆ เพื่อดูการเปลี่ยนแปลง"

คุณอภิชัย ชี้แจงว่า คณะทำงานกลุ่มที่ 2 แปลคำว่า monitor เป็น "ติดตาม" ซึ่งก็น่าจะถูกต้อง เพราะถ้าใช้คำว่า "ตรวจวัด" จะเป็นปัญหาในทางปฏิบัติ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้คงคำว่า **"ติดตาม"**

ตัวชี้วัดรอง 5.6.4

คุณสว่าง เสนอให้ตัดคำว่า "ควรมี" ในตัวชี้วัด 5.6.4 ออก และถามว่า "บันทึกวิธีการบำบัดน้ำเสีย" ทำอย่างไร

คุณจุลดิษฐ์ ชี้แจงว่า เป็นการบันทึกวิธีการบำบัดน้ำเสียของโรงงานว่าทำอย่างไร ไม่ได้บันทึกผลตลอด

คุณสว่าง ชี้แจงว่า นายของคุณสว่าง หมายความว่า ทุกๆ ปีต้องมีการตรวจ หรือทุกๆ เดือน ทุก 6 เดือน หรือทุกๆ สัปดาห์ แต่ในเกณฑ์กำหนด 5.6.4 หมายถึงมีเอกสารชุดเดียวกันก็ถือว่าเป็นบันทึกและใช้ไปได้ตลอด

คุณดรุณี เสนอว่าควรจะขยายความให้ชัดเจนในการบันทึกว่า "บันทึกเป็นเอกสารขั้นตอนการบำบัดน้ำเสีย" หรือเป็น "เอกสารแสดงวิธีการบำบัด"

ดร.อภิชัย เห็นแย้งว่า ควรใช้คำว่า "บันทึก" แทน "เอกสาร" เพราะเปรียบเทียบกับฉบับภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า "Record"

ดร.ปราวการ เสนอให้แก้ไขเป็น **"การบันทึกเป็นเอกสารวิธีการบำบัดน้ำเสีย (POME)"**

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขตัวชี้วัด 5.6.4 ตามที่ดร.ปรากฏ เสนอ (*อ้างอิงตัวชี้วัด 5.6.4*)

หลักการข้อที่ 6: ความรับผิดชอบที่มีต่อพนักงาน/ลูกจ้าง บุคคล ชุมชน ที่ได้รับผลกระทบจากผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

มีการแก้ไขคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” ในหลักการข้อที่ 6 โดยขยายความให้มีความชัดเจนมากขึ้น เป็น “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม” ตามที่เห็นชอบในที่มีประชุมให้แก้ไขคำดังกล่าวตลอดทั้งเอกสารฉบับร่างที่ 1

เกณฑ์กำหนด 6.1

มีการระบุผลกระทบด้านสังคมโดยกระบวนการมีส่วนร่วม จากการบริหารจัดการสวนปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม รวมถึงการปลูกทดแทน และมีแผนการลดผลกระทบเชิงลบและแผนส่งเสริมที่เอื้อประโยชน์ต่อสังคม อีกทั้งมีการดำเนินงานและตรวจติดตามเพื่อแสดงว่ามีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

มีการเพิ่มเติมคำว่า “น้ำมันปาล์ม” หลังคำว่า โรงงานสกัด เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมือนกันกับที่แก้ไขไปก่อนหน้านี้ อ้างอิงการเพิ่มเติมคำได้จากข้อความตามเกณฑ์กำหนด 6.1 ข้างต้น

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ในส่วนตัวชี้วัด มีประเด็นเกี่ยวกับตัวชี้วัดหลักเพียงประเด็นเดียวคือ การประเมินผลกระทบทางสังคม

อ้างอิง ตัวชี้วัดหลัก 6.1.1 บันทึกการประชุมแสดงผลกระทบด้านสังคมที่ได้จากการประชุมปรึกษาหารือ

คุณสว่าง แย้งว่า ปกติในอุตสาหกรรมปาล์มไม่ค่อยมีการประเมินผลกระทบทางสังคมเท่าใดนัก จึงอยากขอความเห็นว่าจะประเมินอย่างไร

คุณสมชาย ตอบข้อโต้แย้งดังกล่าวว่า ตามแนวปฏิบัติ ISO ถ้ามีการร้องเรียนจากชุมชนรอบข้างไม่เกิน 2 ครั้ง ก็ถือเป็นตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคมได้แล้ว

แนวปฏิบัติ

ในส่วนแนวปฏิบัติ 6.1.1-6.1.3 ได้มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม” และลบทั้งคำว่า “เกิดผลกระทบด้านสังคม” (ใน 6.1.1) เนื่องจากซ้ำคำ

เกณฑ์กำหนด 6.2

มีกระบวนการสื่อสารและการปรึกษาหารืออย่างเปิดกว้างและโปร่งใสระหว่างผู้ปลูก**ปาล์มน้ำมัน** และ/หรือโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม** ชุมชนท้องถิ่น และภาคีอื่นๆ ที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกันหรือได้รับผลกระทบ

ได้มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและ/หรือโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูก**ปาล์มน้ำมัน**และ/หรือโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**” อ้างอิงการแก้ไขได้ตามเกณฑ์กำหนดข้างต้น

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

อ้างอิง **ตัวชี้วัดรอง 6.2.3 การรักษาไว้ซึ่งรายชื่อของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย บันทึกข้อมูลที่มีการสื่อสารทั้งหมด และบันทึกการปฏิบัติที่ตอบสนองต่อข้อเสนอหรือข้อเรียกร้องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**

เกี่ยวกับตัวชี้วัดดังกล่าว ดร.อภิชัยเสนอให้เพิ่มคำว่า “บัญชี” แทนการใช้คำว่า “รายชื่อ” อย่างเดียว ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันให้เปลี่ยนเป็น “การรักษาไว้ซึ่ง**บัญชี**รายชื่อ...”

คุณศานินทร์ ให้ความเห็นว่า ตามความเข้าใจ แม้ว่าจะแก้ไข/เพิ่มเติมเป็นคำว่า “บัญชีรายชื่อ” แล้ว แต่เมื่ออ่านทั้งประโยค ทำให้เข้าใจว่าตัวชี้วัดนี้มีการบันทึกไว้เพียงครั้งเดียว แล้วไม่ถูกนำออกมาใช้อีก แต่ในความเป็นจริงแล้ว เห็นว่าควรมีการบันทึกข้อมูล และทำข้อมูลที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มคำว่า “**และปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบัน**” (อ้างอิง**ตัวชี้วัดรอง 6.2.3**)

แนวปฏิบัติ

ในส่วนแนวปฏิบัติ 6.2.1 - 6.2.3 ได้มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูก**ปาล์มน้ำมัน** และโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**” และเพิ่มคำว่า “**และปรับปรุงแก้ไขให้เป็นปัจจุบัน**” ในแนวปฏิบัติ 6.2.3 เพื่อให้เป็นไปในทางเดียวกันกับตัวชี้วัดรอง 6.2.3 ดังนั้นแนวปฏิบัติที่มีการแก้ไข/เพิ่มเติมแล้ว เป็นดังนี้

เกณฑ์กำหนด 6.3

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ตัดคำว่า “มี” ที่ขึ้นต้นประโยค ในตัวชี้วัด 6.3.1 – 6.3.3 ออก เนื่องจากเป็นตัวชี้วัด

อ้างอิง **ตัวชี้วัดรอง 6.3.3 ระบบที่เปิดกว้างและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่ได้รับผลกระทบ**

มีประเด็นคำถามจากคุณเชียรเอก ว่า ทำอย่างไรที่ตัวชี้วัดนี้จะเป็นที่เข้าใจ และตรวจสอบได้ในส่วนของผู้ตรวจสอบ (auditor)

คุณจักรพงษ์ ตอบคำถามประเด็นดังกล่าวว่า ให้ลงไปดูที่แนวปฏิบัติ 6.3.3 เนื่องจากอธิบายวิธีปฏิบัติไว้ค่อนข้างชัดเจน

แนวปฏิบัติ

ข้อ 6.3.1 และ 6.3.2 มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูก**ปาล์มน้ำมัน** และโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**” (อ้างอิงแนวปฏิบัติ 6.3.1 และ 6.3.2)

ประเด็นที่ 1: คำว่า “เป็นเอกฉันท์” vs. “ฉันทามติ”

มีคำถามจากคุณจุลดิษฐ์ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 6.3.3 ว่า คำว่า “เป็นเอกฉันท์” หมายความว่า เห็นชอบ 100% ใช่หรือไม่ ถ้าเช่นนั้นเสนอให้เปลี่ยนจาก “เป็นเอกฉันท์” เป็น “**เป็นฉันทามติ**”

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอดังกล่าว (อ้างอิงแนวปฏิบัติ 6.3.3)

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

อ้างอิงแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการเดิมที่ว่า **ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการควรจัดให้มีกลไกเพื่อจัดการข้อร้องเรียนและข้อข้องใจสำหรับสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ และมีการเปิดเผยผลลัพธ์ให้กับกลุ่มที่ได้รับผลกระทบ**

มีประเด็นเกี่ยวกับแนวปฏิบัติดังกล่าวคือ คำว่า “ข้อข้องใจ”

คุณจุลดิษฐ์เสนอความเห็นว่าจะใช้คำว่า “**ข้อร้องทุกข์**” แทนคำว่า “ข้อข้องใจ”

คุณไพรวลัย เห็นว่า ผลลัพธ์ของข้อข้องใจ จะออกมาในรูปแบบของข้อร้องเรียน ข้อร้องทุกข์

ข้อสรุป ดร.ปราการ ประธานที่ประชุม เห็นชอบให้เปลี่ยนเป็น “**ข้อร้องทุกข์**” (อ้างอิงแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

เกณฑ์กำหนด 6.4

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ดร.ปราการเสนอให้ตัดคำว่า “ไทย” หลังคำว่า “กฎหมาย” ในตัวชี้วัดหลัก 6.4.1 ออกเพราะคำว่า “กฎหมาย” ก็สื่อถึงว่าเป็นกฎหมายไทยอยู่แล้ว (*อ้างอิงตัวชี้วัดหลัก 6.4.1*)

นอกจากนี้ยังมีประเด็นและข้อซักถาม 2 เรื่องหลักๆ ดังนี้

ประเด็นที่ 1: ควรเพิ่มตัวชี้วัดอีก 1 ตัวหรือไม่

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดหลักและรองที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์กำหนด 6.4 แล้ว ดร.ปราการเสนอความเห็นว่าการเพิ่มตัวชี้วัดขึ้นมาอีกหนึ่งข้อเกี่ยวกับ “การมีคณะกรรมการร่วมระหว่างชุมชนและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เพื่อแก้ไขข้อพิพาท รวมไปถึงกรณีที่มีการร้องเรียนจากพนักงาน ทางบริษัท/โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะต้องไม่มีบทลงโทษที่เป็นผลร้ายต่อการร้องเรียน/ร้องทุกข์นั้น

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้มีตัวชี้วัดหลัก/รองเท่าเดิมคือ 3 ข้อ

ประเด็นที่ 2: คำอธิบายคำว่า “ที่ดินที่เป็นสิทธิตามจารีตประเพณี”

คุณจุลดิษฐ์ ขอคำอธิบายเกี่ยวกับเรื่อง “ที่ดินที่เป็นสิทธิตามจารีตประเพณี”

คุณไพรวลัย ตอบข้อถามดังกล่าวว่า ที่ดินที่เป็นสิทธิตามจารีตประเพณี หมายถึง ที่ดินที่มีโบราณสถานหรือสุสานเก่า เป็นต้น ซึ่งจะต้องมีหลักฐานยืนยันด้วย

แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติข้อ 6.4.1 - 6.4.3 มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูก **ปาล์ม** **น้ำมัน** และโรงงานสกัด **น้ำมันปาล์ม**”

นอกจากนี้ยังมีประเด็นสงสัย และประเด็นให้พิจารณาดังนี้

ประเด็นที่ 1: ความหมายของคำว่า สิทธิในที่ดิน

คุณจุลดิษฐ์ มีคำถามว่า สิทธิในที่ดิน หมายถึงทั้งสิทธิการถือครองและสิทธิในการใช้ประโยชน์จากที่ดินที่ถือครอง ใช่หรือไม่

ดร.อภิชัย ตามข้อถามดังกล่าวว่า สิทธิดังกล่าวครอบคลุมสิทธิทั้ง 2 อย่างตามที่คุณจุลดิษฐ์ได้กล่าวมา

ประเด็นที่ 2: ควรใช้คำว่า "ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย" ในหมายเหตุหรือไม่

คุณจุลดิษฐ์ เห็นว่า ถ้าใช้คำว่า "ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย" ก็ต้องใช้เหมือนกันทั้งหมด ในหัวข้ออื่นที่มีคำพูดที่มีลักษณะเหมือน หรือคล้ายคลึงกันกับหมายเหตุในแนวปฏิบัตินี้

ข้อสรุป ที่ประชุมจึงเห็นชอบให้เอาคำว่า "ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย" ออก และเปลี่ยนเป็น

หมายเหตุ

เกณฑ์กำหนดข้อนี้ ควรพิจารณาร่วมกับเกณฑ์ข้อ 2.3 และแนวทางแนวปฏิบัติเกี่ยวข้องของ

เกณฑ์กำหนด 6.5

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ประเด็นที่มีเกี่ยวกับตัวชี้วัดหลัก/รอง

ประเด็นที่ 1: ข้อสงสัยเกี่ยวกับ "เอกสารการจ่ายค่าจ้าง" ในตัวชี้วัดหลัก 6.5.1

คุณจุลดิษฐ์ มีข้อสงสัยเกี่ยวกับตัวชี้วัดหลัก 6.5.1 เรื่องค่านิยาม "เอกสารการจ่ายค่าจ้าง" ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอินโดนีเซียแล้ว เขาใช้คำว่า "Documentation of employee pay rate" ซึ่งหมายถึงคนงานแต่ละตำแหน่งมีอัตราค่าจ้างเท่าไร ในกรณีจะหมายถึงอัตราการรับตำแหน่งการจ้างงานได้หรือไม่

คุณสว่าง ตอบประเด็นดังกล่าวว่า ในข้อนี้ใช้คำว่า "เอกสารการจ่ายค่าจ้าง" ก็ถูกต้องแล้ว เพราะเอกสารการจ่ายค่าจ้าง หมายถึง เอกสารที่ยืนยันว่าบริษัท/โรงงานได้มีการจ่ายค่าจ้างต่อพนักงาน/ลูกจ้าง แต่การจ่ายเงินจริงอาจน้อยกว่าที่ตกลงกันได้

คุณดรณี กล่าวเสริมว่า ผู้ตรวจสอบ (auditor) จะสุ่มตรวจจากเอกสารการจ่ายเงิน ประกอบกับการสุ่มสอบถามพนักงาน/ลูกจ้างว่าได้รับเงินจริงและตรงกันกับเอกสารการจ่ายเงินหรือไม่

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใช้คำว่า "เอกสารการจ่ายค่าจ้าง" ตามเดิม

ประเด็นที่ 2: ข้อเสนอให้เพิ่มเรื่องการศึกษาลงไปในตัวชี้วัดรอง 6.5.3

เกี่ยวกับตัวชี้วัดรอง 6.5.3 คุณไพรวลัย เสนอให้เพิ่มเรื่องการศึกษาไปด้วย เพราะสวนป่าลัมหรือโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มบางแห่งอาจอยู่ไกลจากโรงเรียน หรือมีข้อจำกัดในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้เข้าถึงการศึกษาได้

คุณศานินันท์ และคุณสว่าง เห็นว่า ถ้าจะให้ผู้ประกอบการต้องสร้างโรงเรียน อาจจะเป็นการเพิ่มภาระจนเกินไป

คุณจักรพงษ์ กล่าวเสริมในประเด็นดังกล่าวว่า พื้นที่ที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียนไม่น่าจะมีแล้ว

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นว่า “ไม่ต้องมีการเพิ่มเติมเรื่องการศึกษาในตัวชี้วัด 6.5.3 เพราะมีข้อความระบุชัดเจนถึงสิ่งที่ผู้ประกอบการจะต้องจัดหาให้เพียงพอเพียง ในกรณีที่ไม่มีหรือไม่สามารถเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคของรัฐได้ มีเพียงการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม” อ้างอิงการแก้ไขตามข้อความด้านล่าง

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่มีเกี่ยวกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ควรคงคำว่า “ฝ่ายบริหาร” ในแนวปฏิบัติ 6.5.2 ไว้หรือไม่

อ้างอิง **แนวปฏิบัติ 6.5.2 สัญญาการจ้างงานควรระบุถึงรายละเอียด โดยพิจารณาแนวทางการปฏิบัติจากพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2) ในภาษาที่คนงานเข้าใจได้ หรือมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารได้อธิบายอย่างละเอียดถี่ถ้วนให้คนงานทราบ**

คุณจุลดิษฐ์ และดร.อภิชัย เสนอให้ตัดคำว่า “ฝ่ายบริหาร” ออก เนื่องจากเห็นว่า ตามปกติการอธิบายรายละเอียดสัญญาจ้างงาน จะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงาน ไม่ใช่หน้าที่ของฝ่ายบริหาร

ข้อสรุป จากข้อโต้แย้งดังกล่าว ที่ประชุมเสนอให้พิจารณาเปรียบเทียบกับแนวปฏิบัติเดิมฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งใช้คำว่า management ซึ่งตรงกับภาษาไทยว่า ฝ่ายบริหาร จึงเห็นควรให้ใช้คำเดิมคือ ฝ่ายบริหารแต่ให้เพิ่มคำว่า “จาก” หน้าคำว่า “ฝ่ายบริหาร” ซึ่งทำให้หมายความได้ว่า เป็นเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร ให้มาอธิบายรายละเอียดให้คนงานทราบ

ประเด็นที่ 2: ขอคำอธิบายความหมายของคำว่า “เขตกรรม” ในแนวปฏิบัติ 6.5.3

อ้างอิง **แนวปฏิบัติ 6.5.3 สิ่งอำนวยความสะดวกและสวัสดิการควรพิจารณาแนวทางการปฏิบัติจากกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดสวัสดิการในสถานประกอบการ พ.ศ. 2548 เป็นพื้นฐาน**

ควรกำหนดนโยบายแรงงานที่ไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงห้ามมิให้มีการใช้แรงงานบังคับ ไม่ว่าในกรณีการว่าจ้างแรงงานชั่วคราวหรือแรงงานต่างด้าว ห้ามมิให้มีการแก้ไขสัญญาว่าจ้างโดยไม่ได้รับความยินยอมของพนักงาน/ลูกจ้าง และมีแผนงานการปฐมนิเทศหลังจากการรับเข้ามา

โดยเน้นเป็นพิเศษเรื่องภาษา ความปลอดภัย กฎหมายแรงงาน การเขตกรรม เป็นต้น มีการจัดให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี.....

มีข้อสงสัยว่า "การเขตกรรม" ในแนวปฏิบัติ 6.5.3 เป็นการสะกดคำผิดหรือไม่ ถ้าเป็นคำที่ถูกต้อง ขอคำอธิบายความหมายของคำดังกล่าว

ตอบข้อสงสัยนี้ ดร.อภิชัย อธิบายว่า การเขตกรรม เป็นคำที่ถูกต้องหมายถึง การเพาะปลูก

ประเด็นที่ 3: คำถามเกี่ยวกับการหักเงินค่าจ้าง

อ้างอิง แนวปฏิบัติ 6.5.3 ... ในกรณีที่ที่มีการจ้างงานแรงงานต่างด้าว ต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นไปตามข้อกำหนดการเข้าเมือง และมาตรฐานสากล

การหักเงินค่าจ้าง ต้องไม่กระทบต่อการดำรงชีวิต

ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มควรปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 (และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) และควรมั่นใจว่าผู้รับเหมาปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าวด้วย

คุณทูลธรรม มีข้อสงสัยว่าการหักเงินค่าจ้าง หักในกรณีใด

คุณศานินทร์ ตอบข้อซักถามดังกล่าวว่า การหักเงินค่าจ้าง จะกระทำเมื่อลูกจ้าง/พนักงานกระทำความผิดกฎระเบียบของบริษัท ทั้งนี้การหักค่าจ้างจะต้องทำอย่างเป็นธรรม ทั้งแรงงานไทยและต่างด้าว

นอกจากประเด็นข้างต้นแล้ว ที่ประชุมเห็นควรให้แก้ไข/เพิ่มเติมคำดังต่อไปนี้

- "ผู้ปลูกและโรงงานสกัด" เป็น "ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม"
- เพิ่มเติม "(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)" หลัง "พระราชบัญญัติ/กฎหมาย...พ.ศ....." ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่า ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มได้อ้างอิงและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ/กฎหมาย ฉบับปัจจุบัน หรือที่มีการแก้ไขล่าสุด

เกณฑ์กำหนด 6.6

แนวปฏิบัติ

มีเพียงประเด็นเดียวที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติคือ ให้เพิ่มเติม "(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)" หลัง "พระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518" ในแนวปฏิบัติ 6.6.1 เพื่อให้เหมือนกับของกรณีแนวปฏิบัติของเกณฑ์กำหนดก่อนหน้านี้ และเพื่อให้แน่ใจว่าได้อ้างอิงและปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับปัจจุบันหรือที่มีการแก้ไขล่าสุด

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

อ้างอิงแนวปฏิบัติที่ว่า “เกณฑ์กำหนดนี้ไม่มีผลบังคับใช้สำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ”

คุณสว่าง ไม่เห็นด้วยกับแนวปฏิบัติเดิมสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ ตามอ้างอิงข้างต้น และเสนอให้แก้ไขใหม่เป็น “เกณฑ์กำหนดนี้ผู้จัดการโครงการต้องยอมรับการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในโครงการ”

ดร.อภิชัย เห็นค้านข้อเสนอดังกล่าว เนื่องจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อยในโครงการ ไม่ใช่หน้าที่ของผู้จัดการโครงการ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้คงตามแนวปฏิบัติเดิม

เกณฑ์กำหนด 6.7

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นที่เกี่ยวกับตัวชี้วัดหลักมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ทำให้อายุขั้นต่ำที่ระบุในตัวชี้วัดหลัก 6.7.1 มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

ข้อสรุป ที่ประชุมให้เพิ่มคำว่า “ต้อง” นำหน้า “ไม่น้อยกว่า 15 ปี” ที่อยู่ในวงเล็บ (*อ้างอิงการแก้ไขตัวชี้วัด 6.7.1*)

นอกจากนี้ที่ประชุมเห็นชอบให้เพิ่มเติม “(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)” หลัง พระราชบัญญัติและ พ.ศ. ในตัวชี้วัดหลัก 6.7.2

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

แก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม” ในแนวปฏิบัติ 6.7.1

ประเด็นที่ 2: ควรเก็บหมายเหตุ ท้ายแนวปฏิบัติไว้หรือไม่

อ้างอิง **หมายเหตุ ตามประเพณีของไทย เด็กส่วนใหญ่จะติดตามผู้ใหญ่ในครอบครัวซึ่งไปทำงาน โดยที่เด็กเหล่านั้นไม่ได้รับมอบหมายงาน และว่าจ้างจากนายจ้าง (แรงงานในครัวเรือนเกษตร)**

คุณจุลดิษฐ์ ถามความเห็นจากที่ประชุมว่าควรเก็บ หมายเหตุ ข้างต้นไว้หรือไม่

คุณจักรพงษ์ เห็นว่าควรเก็บหมายเหตุนี้ไว้ เพราะเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

คุณศานินทร์ เห็นสนับสนุนให้เก็บไว้เช่นกัน เพราะเป็นเรื่องสำคัญที่ควรมีการชี้แจงเป็นหมายเหตุไว้ให้ทราบ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้คงหมายเหตุไว้ แต่ให้แก้ไขถ้อยคำ โดยเปลี่ยนจาก “ตามประเพณีของไทย” เป็น “**ตามธรรมเนียมของประเทศไทย**” และเพิ่มคำว่า “**ในบางกรณี**” และตัดคำว่า “ส่วนใหญ่” ออก

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ และแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

ประเด็นที่ 1: แนวปฏิบัติสำหรับ เด็กอายุ 15-18 ปี

คุณสว่าง มีข้อสงสัยว่าในกรณีของเด็กอายุ 15-18 ปี จะต้องปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ 6.7.1 และ 6.7.2 หรือไม่

คุณศานินทร์ ตอบข้อสงสัยดังกล่าวว่า ถ้าเด็กอายุ 17 ปี ก็สามารถทำงานได้ แต่ต้องจัดทำรายงานดังแนวปฏิบัติ 6.7.2 แต่ห้ามให้เด็กทำงานในช่วงเวลาตั้งแต่ 22:00 – 06:00

คุณสว่างเห็นเพิ่มเติมว่าในกรณีแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ ควรระบุอายุเด็ก และแนวปฏิบัติให้ชัดเจน โดยเสนอให้แยกเป็น 2 หัวข้อย่อย ดังต่อไปนี้

- **เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี** สามารถทำงานได้ก็ต่อเมื่ออยู่ภายใต้การดูแลของผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่งต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาและต้องไม่ทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย
- **เด็กอายุ 15-18 ปี ให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติ 6.7.2**

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอของคุณสว่างข้างต้น โดยให้แก้ไขข้อความให้เหมือนกันทั้งกรณี แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ และแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

เกณฑ์กำหนด 6.8

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ประเด็นที่เกี่ยวกับตัวชี้วัดหลัก/รองมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ควรระบุให้ชัดเจนหรือไม่ว่า คำว่า “องค์กร” ที่กล่าวถึงในตัวชี้วัดหลัก 6.8.1 หมายถึง ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงสกัดน้ำมันปาล์ม

ดร.ปราการ หรือกับที่ประชุม ว่าควรระบุให้ชัดเจนไปเลยว่าเป็นผลกระทบจากกิจกรรมของ “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงสกัดน้ำมันปาล์ม” แทนที่จะใช้คำว่า “องค์กร”

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอของดร.ปราการให้เปลี่ยนตัวชี้วัดหลัก 6.8.1 เป็นข้อความดังนี้

6.8.1 นโยบายเรื่องความเสมอภาคของบุคคลที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากกิจกรรมของ**ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม**

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: การเลือกปฏิบัติที่เป็นไปในเชิงบวก ที่กล่าวถึงในแนวปฏิบัติ 6.8.2

อ้างอิง **แนวปฏิบัติ 6.8.2** นายจ้างต้องปฏิบัติต่อพนักงาน/ลูกจ้างทุกคนอย่างเท่าเทียม และควรมีช่องทางให้พนักงาน/ลูกจ้างสามารถร้องทุกข์ได้ในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติ ตามเกณฑ์กำหนด 6.3 การเลือกปฏิบัติในการจ้างงานที่เป็นไปในเชิงบวก หรือในการจัดผลประโยชน์ให้กับชุมชนใดชุมชนหนึ่งที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบจากกิจกรรมขององค์กร เป็นการเฉพาะนั้นสามารถดำเนินการได้เมื่อเป็นส่วนหนึ่งจากผลการเจรจาตกลง

เกี่ยวกับประเด็นนี้ คุณสว่างได้ขอให้ยกตัวอย่างของ การเลือกปฏิบัติที่เป็นไปในเชิงบวก

คุณธนาทิพย์ ได้ยกตัวอย่างของการเลือกปฏิบัติที่เป็นไปในเชิงบวก เช่น การเลือกซื้อปาล์มน้ำมันจาก คนในท้องถิ่นก่อน อ้างอิงจาก หลักของ RSPO ที่ให้สิทธิกับคนในชุมชนก่อน ภายใต้เงื่อนไขว่าทุกคนมี โอกาสเท่าเทียมกัน

คุณสว่าง แย้งว่า ตัวอย่างที่ยกมาสำหรับ การเลือกปฏิบัติที่เป็นไปในเชิงบวก มีความขัดแย้งกับประโยค ก่อนหน้านี้ ที่กำหนดให้นายจ้างต้องปฏิบัติต่อพนักงาน/ลูกจ้างทุกคน อย่างเท่าเทียม

ดร.ปราการ กล่าวเสริมว่า positive discrimination หรือการเลือกปฏิบัติในเชิงบวก ก็เช่น การเลือกจ้าง งานคนที่อยู่ในพื้นที่ก่อน จึงเห็นด้วยที่ว่ามีความขัดแย้งกันกับที่เขียนว่า **"...อย่างเท่าเทียม"**

คุณสว่าง เสนอว่าควรใช้คำที่อธิบายครอบคลุมไปถึงการเลือกปฏิบัติในเชิงบวก โดยไม่ขัดแย้งกับการ ปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

ดร.ปราการ เสนอให้เพิ่มว่า **"โดยไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำตามเกณฑ์กำหนด 6.8"** (ในด้านเชื้อชาติ วรรณะ ถิ่นกำเนิด ศาสนา ความพิการ เพศสภาพ การแสดงออกทางเพศ (sexual orientation) สมาชิก สภาพแรงงาน การสังกัดกลุ่มการเมือง หรืออายุ)

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นควรให้แก้ไข/เพิ่มเติมแนวปฏิบัติ **6.8.2** ตามข้อเสนอข้างต้น รวมทั้งแก้ไขคำว่า องค์การ ให้เหมือนกับที่ใช้ในตัวชี้วัดหลัก 6.8.1 ดังนี้

6.8.2 นายจ้างต้องปฏิบัติต่อพนักงาน/ลูกจ้างทุกคนอย่างเท่าเทียม และควรมีช่องทางให้พนักงาน/ ลูกจ้างสามารถร้องทุกข์ได้ในกรณีที่มีการเลือกปฏิบัติ ตามเกณฑ์กำหนด 6.3 การเลือกปฏิบัติ ในการจ้างงานที่เป็นไปในเชิงบวก **โดยไม่ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำตามเกณฑ์กำหนด 6.8** หรือในการจัดผลประโยชน์ให้กับชุมชนใดชุมชนหนึ่งที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบจาก **กิจกรรมของผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม** เป็นการเฉพาะนั้นสามารถ ดำเนินการได้เมื่อเป็นส่วนหนึ่งจากผลการเจรจาตกลง

เกณฑ์กำหนด 6.9

แนวปฏิบัติ

ในเกณฑ์กำหนด 6.9 มีประเด็นที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติมีเพียงประเด็นเดียวคือ การแก้ไขคำว่า “การปกป้องสิทธิ” ในแนวปฏิบัติ 6.9.2

คุณไพรวลัย แย้งว่าในแนวปฏิบัติ 6.9.2 กล่าวถึง *กรณีที่มีการคุกคามทางเพศ การใช้ความรุนแรงต่อสตรี หรือการปกป้องสิทธิในการเจริญพันธุ์ของสตรี...บุคคลเหล่านั้นสามารถร้องทุกข์ได้* การใช้คำว่า “การปกป้องสิทธิ” น่าจะเป็นการใช้คำที่ผิด ที่ถูกต้องน่าจะเป็น “การละเมิดสิทธิ” จึงเสนอต่อที่ประชุมให้แก้ไข

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขแนวปฏิบัติ 6.9.2 เป็นดังนี้

6.9.2 หากมีการคุกคามทางเพศ การใช้ความรุนแรงต่อสตรีทุกรูปแบบ หรือการละเมิดสิทธิในการเจริญพันธุ์ของสตรี ทั้งกับพนักงาน/ลูกจ้าง หรือผู้รับเหมา บุคคลเหล่านั้นสามารถร้องทุกข์ตามขั้นตอนในเกณฑ์กำหนด 6.3 โดยการร้องทุกข์ดังกล่าวต้องได้รับการพิจารณา แก้ไข และวางแผนป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เดิมซ้ำอีก

วาระที่ 3: การประชุม NIWG ครั้งที่ 2 วันที่ 3 (23 ธันวาคม 2552)

เกณฑ์กำหนด 6.10

มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า "ผู้ปลูกและโรงงานสกัด" เป็น "ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม" ในเกณฑ์กำหนด 6.10

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ประเด็นที่เกี่ยวกับตัวชี้วัดหลัก/รองมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ขอคำอธิบาย "การบันทึกกลไกด้านราคาทะเลาะปาล์มสด" ในตัวชี้วัดหลัก 6.10.1

คุณดรณี ขอคำอธิบาย "การบันทึกกลไกด้านราคาทะเลาะปาล์มสด" ว่าในทางปฏิบัติมีการบันทึกกันอย่างไร เพราะเมื่อเทียบกับฉบับ Generic ภาษาไทย ไม่มีวงเล็บว่า "ในกรณีที่อยู่ภายใต้การควบคุมของโรงงานสกัดหรือสวนปาล์ม (plantation)" จึงเกิดคำถามว่า กำหนดราคากันอย่างไร

คุณสว่าง ตอบข้อซักถามดังกล่าวว่า โดยปกติราคาจะถูกกำหนดตามกลไกตลาด โดยราคาตั้งมาจากราคา CPO ของมาเลเซีย โรงสกัดน้ำมันปาล์มเป็นผู้กำหนดราคาเองไม่ได้ เกษตรกรน่าจะเป็นผู้มีอำนาจในการกำหนดราคามากกว่า

คุณสุรรัตน์ กล่าวเสริมว่า ราคาที่มาเลเซียกำหนด ก็เป็นราคาที่กำหนดมาจากกลไก NPOB อยู่แล้ว

คุณไพรวลัย กล่าวแย้งประเด็นท้ายที่คุณสว่างกล่าว ว่าโรงงานอาจโทรตกลงราคากันก่อน ดังนั้นเกษตรกรไม่น่าจะเป็นผู้กำหนดราคา

คุณดรณี เสนอความเห็นที่ถ้าไม่มีวงเล็บต่อท้ายว่า "ในกรณีที่อยู่ภายใต้การควบคุมของโรงงานสกัดหรือสวนปาล์ม (plantation)" เวลาที่ถูกตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบ (auditor) อาจไม่ผ่านเพราะเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสำคัญ หรือถ้าจะไม่เพิ่มวงเล็บก็อาจย้ายตัวชี้วัดดังกล่าวไปไว้ในตัวชี้วัดรอง

คุณสว่าง เห็นตามคุณดรณีว่า ให้ใส่วงเล็บต่อท้าย ตามฉบับ Generic ภาษาไทย

คุณสมชาย กล่าวเสริมเกี่ยวกับการตั้งราคาปาล์มน้ำมันว่า ราคาตั้งเป็นราคาที่มาจากรองาน แต่ตอนขายจริงเกษตรกรมักได้ราคาสูงกว่าราคาตั้ง

คุณดรณี เสนอความเห็นเห็นว่าเมื่อต้องถูกตรวจสอบ ก็ควรมีการระบุให้ชัดเจน เช่น โรงงานตั้งราคาอ้างอิงตามราคา CPO ในมาเลเซีย

ดร.ปราการ เสนอความเห็นให้เปลี่ยนประโยคเป็น "การบันทึกกลไกการกำหนดราคาทะเลลายปาล์มสด (FFB)" และระบุให้ชัดเจนว่าเป็นบันทึกของ "สวนปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม"

คุณสว่าง เห็นแย้งว่า ถ้าใช้คำว่า การบันทึกกลไกการกำหนดราคา โรงงานก็ต้องมีการบันทึกกันทุกวัน นอกจากนี้ยังขอคำอธิบายเกี่ยวกับ ปัจจัยการผลิต และบริการ ว่าหมายถึงอะไร

คุณจุลดิษฐ์ ตอบข้อซักถามของคุณสว่างเกี่ยวกับปัจจัยการผลิต และบริการว่า ปัจจัยการผลิต คือ ปุ๋ย input supplies อื่นๆ ส่วนบริการ ก็อย่างเช่น การนำส่งภาษี

ข้อสรุป ดร.ปราการ ให้แก้ไข/เพิ่มเติมตัวชี้วัด 6.10.1 เป็น "การบันทึกกลไกการกำหนดราคาทะเลลายปาล์มสด (FFB) และปัจจัยการผลิต หรือการบริการของสวนปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม"

ประเด็นที่ 2: ตัวชี้วัดรอง 6.10.2 ราคาซื้อขายทะเลลายปาล์มสดในปัจจุบัน และ ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ

คุณสว่าง เสนอความเห็นเห็นว่า การที่ต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ น่าจะเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ เพราะราคาซื้อขายจริงเป็นข้อมูลความที่แต่ละบริษัทไม่สามารถเปิดเผยได้อยู่แล้ว

คุณทัศนีย์ เสนอให้ตัด "และต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ" ออก เหลือเพียง "ราคาซื้อขายทะเลลายปาล์มสดในปัจจุบัน"

คุณชัยพร เสนอให้เก็บเรื่องการเปิดเผยต่อสาธารณะไว้ตามเดิม แต่ให้เปลี่ยนจากคำว่า "ต้อง" เป็น "ซึ่งพร้อมจะ" ตัวชี้วัด 6.10.2 ที่แก้ไขตามข้อเสนอของคุณชัยพร คือ "ราคาซื้อขายทะเลลายปาล์มสดในปัจจุบัน ซึ่งพร้อมจะเปิดเผยต่อสาธารณะ"

ดร.ปราการและคุณเชียรเอก เสนอให้ที่ประชุมอ้างอิงฉบับ Generic ภาษาไทย

คุณสว่าง เห็นควรให้ใช้คำว่า “ต้อง” เปิดเผยต่อสาธารณะตามเดิม หลังจากเปรียบเทียบกับ ฉบับ Generic ภาษาอังกฤษ ที่ใช้ว่า shall be ซึ่งภาษาไทยหมายถึงคำว่า “ต้อง”

ดร.ปราการ เห็นว่าเนื่องจากราคารับซื้อทะเลลายปาล์มสดเป็นราคาที่ประกาศหน้าโรงงานในแต่ละวัน ไม่ใช่ราคารับซื้อจริง จึงควรระบุให้ชัดเจนลงไปในตัวชี้วัด และเพิ่มเรื่อง “การบันทึกความเคลื่อนไหวของราคาในอดีต” ลงไปในตัวชี้วัดข้อนี้ด้วย ตามฉบับ Generic ภาษาไทย จึงเสนอต่อที่ประชุมให้แก้ไข/เพิ่มเติม ตัวชี้วัด 6.10.2 เป็น “**ราคารับซื้อทะเลลายปาล์มสดหน้าโรงงานในปัจจุบัน และบันทึกความเคลื่อนไหวของราคาหน้าโรงงานในอดีต ซึ่งต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ**”

คุณสมชาย เห็นว่า ไม่จำเป็นต้องใส่บันทึกความเคลื่อนไหวของราคาหน้าโรงงานในอดีต เพราะเป็นราคา ที่รู้กันอยู่แล้ว และไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบตามการแก้ไข/เพิ่มเติมตามที่ ดร.ปราการเสนอ

ประเด็นที่ 3: ย้าย ตัวชี้วัดรอง 6.10.2 เป็นตัวชี้วัดหลัก และย้ายตัวชี้วัดหลัก 6.10.1 มาเป็นตัวชี้วัดรอง

ดร.ปราการและคุณสว่าง เสนอให้ย้ายตัวชี้วัดรอง 6.10.2 ขึ้นไปเป็นตัวชี้วัดหลัก เพราะเป็นข้อมูลที่มีอยู่แล้ว และสามารถเปิดเผยได้

ดร.ปราการสนับสนุนโดยคุณจุลดิษฐ์ เห็นควรให้ย้ายตัวชี้วัดรอง 6.10.2 ขึ้นไปเป็นตัวชี้วัดหลัก

คุณจุลดิษฐ์และคุณสว่าง เสนอและสนับสนุนให้ย้ายตัวชี้วัดหลัก 6.10.1 มาเป็นตัวชี้วัดรองแทน

ข้อสรุป ที่ประชุมไม่มีความเห็นแย้งต่อการย้ายตัวชี้วัดหลักและรองทั้งสองข้อดังกล่าว

ประเด็นที่ 4: จำเป็นต้องมีคำว่า “ปัจจัยการผลิตและบริการ” ในตัวชี้วัด 6.10.1 (ก่อนการแก้ไข ในประเด็นที่ 3) หรือไม่

คุณสว่าง ยังมีข้อสงสัยในประเด็นเรื่อง “ปัจจัยการผลิตและบริการ”

คุณจุลดิษฐ์ เห็นว่าเรื่องดังกล่าวได้มีการระบุไว้ในกรณีของประเทศมาเลเซีย

คุณสว่าง แย้งว่า ประเด็นดังกล่าวไม่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมปาล์มในประเทศไทย จึงไม่จำเป็นต้องมี

คุณไพรวลัย อธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวว่า ที่ประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียต้องระบุประเด็นนี้ไว้ เพราะสวนปาล์มที่ปลูกในแต่ละพื้นที่อยู่ห่างกันมาก จึงมีการระบุเรื่องปัจจัยการผลิตและบริการไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าเกิดความเป็นธรรมในเรื่องดังกล่าว

คุณไพรวลัยและคุณจุลดิษฐ์ เสนอให้ยื่นตามฉบับ Generic ภาษาไทย โดยให้ใสวงเล็บตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นลงไป เพราะอาจมาบางกรณีที่โรงสกัดปาล์มน้ำมันได้จัดหาปัจจัยการผลิตแก่สวนปาล์มน้ำมัน ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าว

สรุปประเด็นที่ 1-4 หลังจากมีการแก้ไขตัวชี้วัดหลัก/รอง 6.10.1 – 6.10.2 แล้ว มีข้อความดังนี้

ตัวชี้วัดหลัก

6.10.1 ราคารับซื้อทะลายปาล์มสดหน้าโรงงานในปัจจุบัน และบันทึกความเคลื่อนไหวของราคาหน้าโรงงานในอดีตซึ่งต้องเปิดเผยต่อสาธารณะ

ตัวชี้วัดรอง

6.10.2 การบันทึกกลไกการกำหนดราคาทะลายปาล์มสด (FFB) และปัจจัยการผลิต หรือการบริการของสวนปาล์มและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม (ในกรณีที่อยู่ภายใต้การควบคุมของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มหรือสวนปาล์ม plantation)

ประเด็นที่ 5: เกี่ยวกับ "ตัวชี้วัดรอง 6.10.3 หลักฐานแสดงว่าทุกฝ่ายมีความเข้าใจในข้อตกลงและข้อตกลงดังกล่าวมีความเป็นธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และโปร่งใส"

คุณสัญญา เสนอความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวชี้วัดดังกล่าวว่า เกษตรกรก็มีสิทธิที่จะรับรู้ข้อมูลราคา จากสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ

คุณสุทัศน์ กล่าวตอบความเห็นข้างต้นว่า ตามปกติพาณิชย์จังหวัดจะมีการเก็บสถิติราคาไว้ ซึ่งเป็นหน้าที่ของพาณิชย์จังหวัดที่จะทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรรับทราบ

ประเด็นที่ 6: ความไม่ชัดเจนของคำว่า “คู่ค้า” ใน “ตัวชี้วัดรอง 6.10.4 การชำระเงินให้กับคู่ค้าตรงตามเวลาที่ตกลงกันไว้”

ดร.ปราการ แสดงความเห็นว่าคุณาว่า “คู่ค้า” น่าจะหมายถึง เกษตรกรเพียงอย่างเดียว ไม่รวมธุรกิจอื่นๆ ในท้องถิ่น ทั้งนี้เนื่องจากในเกณฑ์กำหนด 6.10 ได้กล่าวถึงความโปร่งใสและเป็นธรรมกับเกษตรกรรายย่อยและธุรกิจอื่นๆ ในท้องถิ่น จึงเสนอให้ใสวงเล็บหลังคำว่า “คู่ค้า” ว่า (เกษตรกรรายย่อยและธุรกิจอื่นๆ ในท้องถิ่น)

คุณศันสนีย์ เห็นว่าเพื่อไม่ให้มีปัญหา จึงเสนอให้ตัดคำว่า “ให้กับคู่ค้า” ออก ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวจึงแก้ไขเป็น

6.10.4 การชำระเงินตรงตามเวลาที่ตกลงกันไว้

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่ 1: การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในแนวปฏิบัติ 6.10.1

คุณสว่าง เสนอให้ตัดย่อหน้าที่สองของแนวปฏิบัติ 6.10.1 ที่กล่าวว่า **“นอกจากนี้กลไกราคาที่เป็นธรรม และโปร่งใสถือว่ามีค่าสำคัญเป็นอย่างมากกับผู้ปลูกนอกโครงการ ซึ่งได้ทำสัญญาผูกพันการขายทะลายปาล์มสดทั้งหมดให้แก่โรงงานสกัดเฉพาะโรง”** ออกทั้งหมด

คุณจุลดิษฐ์ เสนอให้ตัดเฉพาะคำว่า “นอกโครงการ” และ “ทั้งหมด” ออก

คุณทัศนีย์ เสนอให้เปลี่ยนคำว่า “สัญญาผูกพัน” เป็น **“พันธสัญญา”**

สรุปที่ประชุมเห็นควรให้เก็บย่อหน้าดังกล่าวไว้ และเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามที่คุณจุลดิษฐ์และคุณทัศนีย์เสนอ ดังนี้

6.10.1 โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มต้องจัดทำบันทึกกลไกด้านราคาทะลายปาล์มสด (FFB) และปัจจัยการผลิต หรือการบริการต่างๆ

นอกจากนี้กลไกราคาที่เป็นธรรม และโปร่งใสถือว่ามีค่าสำคัญเป็นอย่างมากกับผู้ปลูก**ปาล์มน้ำมัน** ซึ่งได้ทำ**พันธสัญญา**การขายทะลายปาล์มสดให้แก่โรงงานสกัด**น้ำมันปาล์มเฉพาะโรง**

ประเด็นที่ 2: เพิ่มคำว่า "หน้าโรงงาน" ในแนวปฏิบัติ 6.10.2

คุณสุภารัตน์ เสนอให้เพิ่มคำว่า "หน้าโรงงาน" ในแนวปฏิบัติ 6.10.2

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขเพิ่มเติมตามที่เสนอ เป็นดังนี้

6.10.2 โรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**ต้องเปิดเผยราคารับซื้อทะลายปาล์มสด**หน้าโรงงาน**ในปัจจุบันต่อสาธารณะได้

ประเด็นที่ 3: สลับตำแหน่งแนวปฏิบัติ 6.10.1 และ 6.10.2

เพื่อให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดหลักและรองข้อ 6.10.1 และ 6.10.2 ที่ได้แก้ไขแล้ว ที่ประชุมให้ชอบให้สลับตำแหน่งแนวปฏิบัติ 6.10.1 และ 6.10.2 ด้วยเช่นกัน ดังนี้

6.10.1 โรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**ต้องเปิดเผยราคารับซื้อทะลายปาล์มสด**หน้าโรงงาน**ในปัจจุบันต่อสาธารณะได้

6.10.2 โรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**ต้องจัดทำบันทึกกลไกราคาทะลายปาล์มสด (FFB) และปัจจัยการผลิต หรือการบริการต่างๆ

นอกจากนี้กลไกราคาที่เป็นธรรม และโปร่งใสถือว่ามี اهمความสำคัญเป็นอย่างมากกับผู้ปลูก**ปาล์ม****น้ำมัน** ซึ่งได้ทำ**พันธสัญญา**การขายทะลายปาล์มสดให้แก่โรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**เฉพาะโรง

เกณฑ์กำหนด 6.11

มีการแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า "ผู้ปลูกและโรงงานสกัด" เป็น "ผู้ปลูก**ปาล์ม****น้ำมัน** และโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**" ในเกณฑ์กำหนด 6.11

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

อ้างอิง **แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ "สำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ การสนับสนุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นควมมาจากผลของการปรึกษากับชุมชนท้องถิ่น และขึ้นอยู่กับขนาดขององค์กร"**

ดร.อภิชัย เสนอให้เปลี่ยนคำว่า “องค์กร” เป็น “สวนปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มน้ำมันปาล์ม” ตามแนวปฏิบัติที่ได้แก้ไขแล้วดังนี้

สำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ การสนับสนุนเพื่อพัฒนาท้องถิ่นควรมาจากผลของการปรึกษากับชุมชนท้องถิ่น และขึ้นอยู่กับขนาดของสวนปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มน้ำมันปาล์ม

หลักการข้อที่ 7: การพัฒนาการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ใหม่อย่างมีความรับผิดชอบ

เกณฑ์กำหนด 7.1

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นตัวชี้วัดหลักที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: จำเป็นต้องมีการระบุจำนวนพื้นที่ปลูกใหม่ หรือไม่

คุณสุดาร์ตน์ มีประเด็นคำถามว่า ทำไมจึงต้องระบุจำนวนพื้นที่ปลูกใหม่ 10,000 ไร่ เพราะในปัจจุบันปาล์มน้ำมันยังเป็นพืชที่ได้รับการยกเว้น ยังไม่ต้องทำการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ในขณะที่ร่างกฎหมายที่กำหนดให้พืชประเภท monocrop โดยเฉพาะส้ม (ทั้งนี้จะรวมถึงปาล์มน้ำมันด้วยในอนาคต) ที่มีพื้นที่เพาะปลูกตั้งแต่ 10,000 ไร่ขึ้นไปต้องทำการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ยังอยู่ระหว่างการพิจารณา ยังมีได้มีการผ่านร่างแต่อย่างไร

คุณสว่าง เสนอให้คุณศานินทร์อีเมลไปถามทางดร. Rao ดังนี้

1. การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับปาล์มน้ำมันจำเป็นต้องทำหรือไม่ เนื่องจากตามกฎหมายไทยไม่ได้กำหนดให้ต้องทำ
2. การประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สามารถยึดตามหลักกฎหมายไทยได้หรือไม่

คุณสุดาร์ตน์ เสนอให้คุณสว่างคำนึงถึงกฎหมายไทยเป็นหลัก และไม่ควรทำอะไรมากเกินไปที่ขัดต่อหลักกฎหมายไทย โดยเฉพาะถ้าเรื่องนั้นๆ กระทำแล้วอาจส่งผลกระทบต่อคนหมู่มาก

คุณดรุณี เห็นว่าถ้าไม่ทำการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่ RSPO กำหนด ก็จะทำให้ร่างฉบับภาษาไทยไม่ผ่านได้ แต่ถ้าจะทำการประเมินในเรื่องดังกล่าว ก็ควรจะกำหนดว่าจะทำระดับไหน

คุณไพรวลัย เสนอให้กำหนดจำนวนพื้นที่...ไร่ หรือเฮกเตอร์ และระบุต่อท้ายว่า “ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย”

คุณสัญญา มีความเห็นคล้ายกับคุณไพรวลัย คือให้ใส่ตามที่ RSPO กำหนด แต่ให้ระบุว่าต้องเป็นไปตามกฎหมายไทย

คุณจุลดิษฐ์ เห็นแย้งว่าถ้ามีการระบุว่า "ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายไทย" ก็ต้องทำทุกกรณี ซึ่งอาจรวมถึงในเกณฑ์กำหนดอื่นที่ได้พูดคุยไปแล้ว ที่ประชุมจึงสรุปว่า ไม่ต้องระบุเรื่องกฎหมายไทย

คุณดรณี เสนอความเห็นเพิ่มว่า การจะทำการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) จะกระทำสำหรับพื้นที่ใหม่เท่านั้น ถ้าพื้นที่นั้นผิดกฎหมายอยู่แล้ว ก็ทำ EIA ไม่ได้ นอกจากนี้ยังเสนอว่า ให้ระบุจำนวนพื้นที่ให้ชัดเจน ในตัวชี้วัด 7.1.1 เพราะถ้าไม่ระบุ การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมจะมีผลบังคับสำหรับพื้นที่เพาะปลูกทุกขนาด มิเช่นนั้นถ้ามีการตรวจสอบจากผู้ตรวจสอบ ก็จะไม่ผ่านเกณฑ์ข้อนี้

ดร.ปราการ เสนอให้ยก ย่อหน้าที่ระบุจำนวนพื้นที่ ที่อยู่ในแนวปฏิบัติ ไปไว้ในตัวชี้วัด 7.1.1

คุณสมชาย แสดงความเห็นว่าการที่ระบุพื้นที่ไปไม่ว่าจะเป็น 1,000 เฮกเตอร์หรือ 1,600 เฮกเตอร์ สำหรับพื้นที่ใหม่เป็นไปไม่ได้อยู่แล้ว เพราะไม่น่าจะมีพื้นที่เหลือมากขนาดนั้น ดังนั้นการระบุไปเช่นนั้นก็เหมือนไม่มีความรับผิดชอบ

คุณจักรพงษ์ เสนอว่าถ้าการที่มาประชุมกันอยู่นี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำให้ร่างนี้ผ่านความเห็นชอบจาก RSPO ก็กำหนดตามกรณีของป่าป่านิวกินี คือ 6,250 ไร่ไปก่อน

ดร.อภิชัย เห็นด้วยกับคุณจักรพงษ์ จึงเสนอให้เปลี่ยนจำนวนพื้นที่เป็น 6,250 ไร่

คุณจุลดิษฐ์ แย้งว่าทำไมไม่ใช่ 10,000 ไร่ เพราะที่กำลังจะมีกฎหมายตัวนี้ออกมา

คุณจักรพงษ์ กล่าวตอบคุณจุลดิษฐ์ว่า ประเด็นอยู่ที่ว่าจะใส่ตัวเลขไปเพื่อให้ร่างฉบับนี้ผ่าน หรือจะใส่ไปเพื่อให้ต้องไปถูกพิจารณาใหม่ นั่นคือเหตุผลที่ให้ใช้ พื้นที่ 6,250 ไร่ เพราะมีแนวโน้มที่ร่าง RSPO ฉบับไทยจะผ่านสูงกว่า

คุณธนาทิพย์ อธิบายเสริมถึงที่มาของตัวเลข 6,250 ไร่ ว่าเป็นพื้นที่ขั้นต่ำที่กฎหมายป่าป่านิวกินีกำหนด

คุณเชียรเอก เสนอต่อที่ประชุมว่า ควรมีหลักยึดว่าตัวเลขนั้นๆ มีที่มาจากไหน เพราะภายหลังจะต้องไปทำประชาพิจารณ์กับคนถึง 200 คน หรือมากกว่า จึงควรมีเหตุผลที่หนักแน่นพอที่จะสนับสนุนที่มาของตัวเลข

คุณจักรพงษ์และคุณจุลดิษฐ์ ยังคงถกเถียงกันต่อไปว่าจะใช้ 6,250 ไร่ หรือ 10,000 ไร่

ข้อสรุป ที่ประชุม เห็นควรให้ใช้ 6,250 ไร่ โดยย้ายหมายเหตุจำนวนพื้นที่ดังกล่าวจากแนวปฏิบัติมาไว้ในตัวชี้วัด 7.1.1 และระบุเพิ่มเติมในเรื่อง “พื้นที่ที่อยู่ภายใต้กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง” เนื่องจากมีข้อขัดแย้งกันมากเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองตามที่กฎหมายไทยระบุ ตัวชี้วัด 7.1.1 หลังแก้ไข/เพิ่มเติมแล้วเป็นดังนี้

7.1.1 การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยวิธีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่ได้รับผลกระทบ (โดยเฉพาะ ชุมชนท้องถิ่น)

สำหรับพื้นที่ปลูกใหม่ที่มากกว่า 6,250 ไร่ (1,000 ha.) และพื้นที่ที่อยู่ภายใต้กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้อง ให้ดำเนินการโดยใช้แนวปฏิบัติตามเกณฑ์กำหนด 5.1 และตัวชี้วัด 5.1.1 และเกณฑ์กำหนด 6.1

ประเด็นที่ 2: แก้ไขข้อความในตัวชี้วัดหลัก 7.1.2

ดร.ปราการเสนอให้แก้ไขโดยจัดเรียงข้อความในตัวชี้วัดหลัก 7.1.2 ใหม่ดังนี้

7.1.2 แผนบริหารจัดการและขั้นตอนการดำเนินงาน ตามผลการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และมีการนำแผนไปปฏิบัติและมีการติดตามและทบทวนแผน

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: เปลี่ยนการใช้ SEIA หรือ EIA ที่มีทั้งหมดเป็นภาษาไทย

คุณดรุณี อธิบายว่า การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในที่นี้เป็นคนละอย่างกับ SEIA และ EIA เพราะ SEIA หรือ EIA เป็นมาตรฐานอย่างหนึ่ง คล้ายกับ ISO ซึ่งก็เป็นมาตรฐานแบบหนึ่งที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและมีผู้มาตรวจประเมิน ดังนั้นเพื่อให้เกิดความชัดเจนจึงเสนอให้แก้ไขโดยใช้คำอธิบายภาษาไทย แทนการใช้ SEIA หรือ EIA

นอกจากนี้ในที่ประชุมเสนอให้เขียนคำอธิบายภาษาไทยของคำว่า NGOs ไว้ด้วย ดังนั้นแนวปฏิบัติ 7.1.1 หลังแก้ไขแล้วเป็นดังนี้

7.1.1

- กำหนดขอบเขตเงื่อนไขสัญญา (Terms of Reference) ไว้ให้ชัดเจน และการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ควรดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญภายในองค์กรหรือผู้เชี่ยวชาญอิสระที่ได้รับการรับรอง
- ดำเนินการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยวิธีการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยอาจมีการสัมภาษณ์ ประชุม และการทบทวนสิ่งที่พบ และแผนการลดผลกระทบร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐบาล และองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) (ตามแนวปฏิบัติ 5.1.1 และ 6.1.1)

ประเด็นที่ 2: ตัดแนวปฏิบัติ 7.1.3 ออก

ประเด็นที่ 3: แก้ไข/เพิ่มเติม คำว่า “น้ำมันปาล์ม” หลัง โรงงานสกัด และเพิ่มเติม “(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)” หลัง พระราชบัญญัติและพ.ศ. ในหมายเหตุในแนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

ประเด็นแก้ไข: ตัดคำว่า SEIA ที่อยู่ในวงเล็บ และใช้คำอธิบายภาษาไทยแทนคำว่า SEIA อ้างอิงแนวปฏิบัติที่แก้ไขแล้วดังนี้

ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการควรรับผิดชอบในการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมสำหรับสมาชิก สมาชิกควรตระหนักถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมจากการดำเนินการตามที่ระบุในการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม และมีการนำแผนไปปฏิบัติ

เกณฑ์กำหนด 7.2

อ้างอิง เกณฑ์กำหนด 7.2 "มีการนำข้อมูลสำรวจดิน และสภาพภูมิประเทศ (Topographic information) มาใช้ในการวางแผนการปลูกปาล์มน้ำมันใหม่ และนำผลลัพธ์มาประกอบการวางแผนและการดำเนินการ"

คุณไพรวลัย ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ในส่วนของข้อมูลสำรวจสภาพภูมิประเทศ น่าจะอ้างอิงได้จากแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดิน ส่วนข้อมูลสำรวจดิน จะมีโปรแกรมที่สามารถบอกลักษณะของดินในพื้นที่นั้นๆ เมื่อใส่ข้อมูลอำเภอ และตำบลเข้าไปในโปรแกรม

ตัวชี้วัดหลัก/รอง

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดหลัก/รองมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ตัดคำว่า "มี" ที่อยู่หน้าตัวชี้วัดหลัก/รองทุกข้อ

ประเด็นที่ 2: ผลที่ต้องการจากการสำรวจดิน ในตัวชี้วัดรอง 7.2.3 "มีบันทึกผลการสำรวจดิน และสภาพภูมิประเทศ (Topographic information)"

คุณไพรวลัย อธิบายเพิ่มเติมว่า การสำรวจดินนั้น กระทำเพื่อหาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ดร.ปราการ ถามถึงประเด็นของการสำรวจว่า ต้องไปสำรวจจริง หรืออ้างอิงผลการสำรวจของพต. เพราะเท่าที่ทราบผลสำรวจของพต.ค่อนข้างหายาก

คุณไพรวลัย กล่าวตอบประเด็นของดร.ปราการว่า ต้องทำการสำรวจจากพื้นที่จริง

คุณจุลดิษฐ์ มีประเด็นสงสัยว่า เหตุใดจึงไม่รวมผลสำรวจของพต.ลงไป

คุณไพรวลัย กล่าวตอบประเด็นสงสัยดังกล่าวว่า ข้อมูลสำรวจของพต.สามารถบอกได้เพียงว่าเป็นประเภทไหน แต่ไม่สามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ไม่มีการระบุแนวปฏิบัติในกรณีที่พบว่าดินในพื้นที่ทำการสำรวจไม่อุดมสมบูรณ์ ในแนวปฏิบัติ 7.2.1

คุณดรณี มีประเด็นสงสัยเกี่ยวกับแนวปฏิบัติ 7.2.1 ว่ามีการจัดทำแผน มีการสำรวจดิน แต่ไม่ได้มีระบุไว้ว่าจะมีแนวปฏิบัติอย่างไร ในกรณีที่พบว่าดินในพื้นที่ทำการสำรวจไม่อุดมสมบูรณ์

ดร.ปราการ เสนอให้แก้ประเด็นดังกล่าวโดยการเพิ่มอีก 1 หัวข้อย่อย ระบุดังนี้

7.2.1

- จัดให้มีแผนที่แสดงความเหมาะสมของดิน และ/หรือการสำรวจดินอย่างเพียงพอ
- วางแผนการใช้ที่ดินและปรับปรุงดินอย่างเหมาะสมในระยะยาว ตามแนวปฏิบัติ 4.2.3

ประเด็นที่ 2: มีการแก้ไขข้อความใน 7.2.3 ดังนี้

7.2.3 ให้ทำการสำรวจดิน และสภาพภูมิประเทศ โดยควรรวมเข้ากับแผนการดำเนินการสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมันใหม่ ตามแนวปฏิบัติของตัวชี้วัด 7.1.2

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ

ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการต้องมั่นใจว่าสมาชิกทั้งหมดใช้ขั้นตอนการดำเนินการเดียวกันตามความต้องการของโรงงานสกัดและสวนปาล์มใหม่ กิจกรรมเหล่านี้อาจจะเกี่ยวข้องกับ SEIA (เกณฑ์ข้อ 7.1) แต่ไม่จำเป็นต้องทำโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ แนวปฏิบัตินี้จะได้รับการยกเว้นเมื่อพื้นที่ปลูกใหม่ไม่เกิน 3,125 ไร่ หรือ 500 ha.

ประเด็นที่มีการแก้ไขมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: เพิ่มคำว่า “น้ำมันปาล์ม” หลังโรงงานสกัด

ประเด็นที่ 2: ให้ใช้คำอธิบายความหมายภาษาไทยแทนการใช้ SEIA

ประเด็นที่ 3: ที่มาของ “พื้นที่ปลูกใหม่ ไม่เกิน 3,125 ไร่ หรือ 500 ha” และควรใส่ใสจำนวนพื้นที่ดังกล่าวหรือไม่

คุณจุลดิษฐ์ ถามถึงที่มาของ “พื้นที่ปลูกใหม่ ไม่เกิน 3,125 ไร่ หรือ 500 ha”

คุณไพรวลัย ตอบข้อซักถามคุณจุลดิษฐ์ว่า ตัวเลขดังกล่าวเทียบเคียงจากประเทศมาเลเซีย

ดร.อภิชัย เสนอว่าควรจะใช้จำนวนพื้นที่ที่เป็นมาตรฐานเดียวกับเกณฑ์กำหนด 7.1

ดร.ปราการ เห็นแย้ง เพราะนิยามของเกษตรกรรายย่อยคือ มีพื้นที่เพาะปลูกไม่เกิน 312.5 ไร่ หรือ 50 เฮกเตอร์

ที่ประชุมสรุปให้ตัด ประโยคสุดท้ายรวมถึงพื้นที่ออกทั้งประโยค เพื่อยุติข้อถกเถียง

ดังนั้นแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการถูกแก้ไขตามประเด็นที่ 1-3 ดังต่อไปนี้

ผู้จัดการเกษตรกรรายย่อยในโครงการต้องมั่นใจว่าสมาชิกทั้งหมดใช้ขั้นตอนการดำเนินการเดียวกันตามความต้องการของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและสวนปาล์มใหม่ กิจกรรมเหล่านี้อาจจะเกี่ยวข้องกับ**การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม** (เกณฑ์ข้อ 7.1) แต่ไม่จำเป็นต้องทำโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

การประเมินความเหมาะสมของดินเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ โดยเฉพาะเมื่อมีจำนวนผู้ผลิตมารายอย่างมีนัยสำคัญ (มากกว่า 3,125 ไร่ หรือ 500 ha.) ที่ดำเนินการอยู่ในบริเวณเดียวกัน องค์กรของเกษตรกรรายย่อยหรือโรงงานสกัดที่รับซื้อทะลายปาล์มสด จากเกษตรกรรายย่อย แต่ละรายอาจเป็นผู้รวบรวมและให้ข้อมูลก็ได้

ประเด็นที่มีการแก้ไขคล้ายคลึงกับกรณีแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการดังนี้

ประเด็นที่ 1: เพิ่มคำว่า "น้ำมันปาล์ม" หลังโรงงานสกัด

ประเด็นที่ 2: ตัดตัวเลข "3,125 ไร่ หรือ 500 ha"

เกณฑ์กำหนด 7.3

ห้ามมิให้มีการปลูกป่าล้มน้ำมันใหม่ในป่าปฐมภูมิ หรือในเขตพื้นที่ใด ๆ ที่ต้องรักษาหรือส่งเสริมตามลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (HCV) ลักษณะหนึ่งหรือมากกว่า นับตั้งแต่วันที่ได้รับการรับรองกรอบ RSPO ของประเทศไทย (ใหม่)

พื้นที่ปลูกใหม่ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป ห้ามมิให้มีการเพาะปลูกป่าล้มน้ำมันใหม่ในป่าปฐมภูมิ (Primary Forest) หรือในเขตพื้นที่ใด ๆ ที่ต้องคงอยู่หรือเอื้อประโยชน์ตามลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (High Conservation Values - HCV) ลักษณะหนึ่งหรือมากกว่า (เดิม)

คุณจุลดิษฐ์ ชี้แจงว่ากลุ่มที่ 2 ได้มีการแก้ไข เกณฑ์กำหนด 7.3 ซึ่งตรงนี้จะต้องไปขอการรับรองจาก RSPO อีกครั้ง ว่าการขีดเส้นสำหรับประเทศไทยจะให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับการรับรองกรอบ RSPO ของประเทศไทย ซึ่งหลักใหญ่ขีดเส้นไว้ที่ พฤศจิกายน 2548 แต่จากการที่ปรึกษาหารือกันในกลุ่ม บางท่านให้ความเห็นว่ากฎหมายไม่ควรมีผลย้อนหลัง และบางท่านให้ความคิดเห็นว่าปัญหาเรื่องป่าปฐมภูมิไม่ใช่ปัญหาของประเทศไทย

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใส่เกณฑ์กำหนด 7.3 ที่มีการแก้ไขโดยกลุ่มที่ 2 ไปก่อนแล้วจึงไปขอการรับรองจาก RSPO อีกครั้งว่าจะขยายเงื่อนไขเวลาออกไปได้หรือไม่

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดหลักมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ตัวชี้วัดหลัก 7.3.2 ในกรณีที่มีการปลูกป่าล้มใหม่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2548 จนถึงวันที่กรอบ RSPO ของประเทศไทยได้รับการรับรองให้บันทึกวันที่ ที่เตรียมพื้นที่ และวันเริ่มดำเนินการ

คุณจักรพงษ์ เสนอความเห็นว่าคุณความในตัวชี้วัดหลัก 7.3.2 ไม่น่าจะเป็นตัวชี้วัด และกรณีที่ยังเป็นตัวชี้วัด จำนวนผู้ปลูกป่าล้มใหม่ที่อยู่ในช่วงรอยต่อดังกล่าวมีนัยสำคัญมากน้อยขนาดไหน สามารถย้ายไปเป็นตัวชี้วัดรองได้หรือไม่ เพราะดูมีความสำคัญน้อยจนเหมือนเป็นหมายเหตุในแนวปฏิบัติ เพราะถ้าตัวชี้วัดหลักข้อ 7.3.1 ผ่าน ตัวชี้วัดหลักข้อ 7.3.2 ก็จะไม่ได้อะไรเลย

คุณเกียรติเอก เสนอต่อที่ประชุมให้คงข้อความดังกล่าวไว้ในตัวชี้วัดหลัก แต่ให้ย้ายไปใส่เป็นหมายเหตุในตัวชี้วัดหลักข้อ 7.3.1 แทน

ดร.ปราชญ์ เสนอว่าให้คงข้อความดังกล่าวไว้ แต่ให้ย้ายขึ้นไปอยู่ในคำอธิบายเกณฑ์กำหนด 7.3

คุณศานินทร์ เห็นแย้งดร.ปราการ โดยเห็นว่าเกณฑ์กำหนดมีข้อความเดิมเช่นใด ก็ควรคงไว้เช่นนั้น ไม่ควรไปแก้ไข/เพิ่มเติมอะไร และเสนอให้ใส่เป็นหมายเหตุในตัวชี้วัดหลัก

คุณดรุณี เสนอความเห็นที่ว่า ถ้าใส่ประโยคดังกล่าวเป็นหมายเหตุ ผู้ตรวจสอบ (auditor) จะไม่ดูเลย ซึ่งจะทำให้หมายเหตุนั้นหมดความสำคัญไป

ข้อสรุป จากที่ประชุมคือ ให้คงตัวชี้วัดหลักข้อ 7.3.1 ไว้โดยรวมข้อความในตัวชี้วัดหลักข้อ 7.3.2 เข้าไปด้วย เพื่อให้เหลือตัวชี้วัดหลักเพียงตัวเดียวแต่ครอบคลุมทั้ง 2 กรณี ตามการแก้ไข/เพิ่มเติมดังนี้

ตัวชี้วัดหลัก

7.3.1 การประเมินลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ ก่อนการเปลี่ยนแปลงใดๆ โดยมีการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย **กรณีที่มีการปลูกป่าลมใหม่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2548 จนถึงวันที่ กรอบ RSPO ของประเทศไทยได้รับการรับรองให้บันทึกวันที่ ที่เตรียมพื้นที่ และวันเริ่มดำเนินการ**

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติมีเพียงประเด็นเดียวคือ รวมแนวปฏิบัติ **7.3.2** ไว้ในแนวปฏิบัติ **7.3.1** และเอา "(SEIA)" ออก ตามการแก้ไขดังต่อไปนี้

แนวปฏิบัติ

7.3.1

- ชี้บ่งและประเมินลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (HCV) ตามคำนิยามและ/หรือ [Global HCV Toolkit](#)
- ทำการประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามเกณฑ์ข้อ 7.1 ตัวชี้วัด 7.1.1
- คำแนะนำอื่นๆ
 1. ผู้ประเมิน HCV ควรได้รับการฝึกอบรมที่เหมาะสมและมีความรู้ความชำนาญในกระบวนการประเมิน HCV
 2. มีการปรึกษาหารือกับชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการระบุลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (HCV 5 และ HCV 6) ทางสังคม
 3. ควรพัฒนาการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่มีการแผ้วถางแล้ว และ/หรือพื้นที่เสื่อมโทรม
 4. การพัฒนาสวนไม่ควรส่งผลกระทบต่อหรือแรงกดดันทางอ้อมต่อพื้นที่ป่าจากการใช้พื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมดที่มีอยู่ในบริเวณดังกล่าว
 5. ในกรณีที่มีการจัดทำแผนที่ภูมิทัศน์แสดงลักษณะที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (HCV) ควรนำไปพิจารณาวางแผนโครงการ ไม่ว่าแผนที่นั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนการใช้ที่ดินของรัฐหรือไม่ก็ตาม

กรณีที่มีการปลูกปาล์มใหม่ระหว่างเดือน พฤศจิกายน 2548 จนถึงวันที่กรอบ RSPO ของประเทศไทยได้รับการรับรองให้มีแนวปฏิบัติดังนี้

- **บันทึกวันที่ ที่เตรียมพื้นที่ และวันเริ่มดำเนินการ**
- **ประเมิน HCV ในพื้นที่สวน**
- **ในกรณีที่มีพื้นที่ที่เป็น HCV ต้องจัดทำแผนการฟื้นฟูให้คงสภาพไว้**

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

เกษตรกรรายย่อยอิสระควรตระหนักถึงพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ ที่อยู่ภายในที่ดินของตนเอง และสามารถแสดงได้ว่าไม่มีการปลูกปาล์มใหม่ในพื้นที่ป่าปฐมภูมิ และพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์(เช่นเดียวกับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

เกษตรกรรายย่อยอิสระควรปรึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับ HCV ในบริเวณที่ดินหรือ บริเวณรอบที่ดินของตนเอง

หมายเหตุ อ้างอิง พ.ร.บ. และกฎระเบียบทางราชการ

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นควรให้อาหมายเหตุ ท้ายแนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระออก แนวปฏิบัติที่มีการแก้ไขแล้วคือดังนี้

เกษตรกรรายย่อยอิสระควรตระหนักถึงพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ ที่อยู่ภายในที่ดินของตนเอง และสามารถแสดงได้ว่าไม่มีการปลูกปาล์มใหม่ในพื้นที่ป่าปฐมภูมิ และพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงในการอนุรักษ์ (เช่นเดียวกับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ)

เกษตรกรรายย่อยอิสระควรปรึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อขอข้อมูลเกี่ยวกับ HCV ในบริเวณที่ดินหรือ บริเวณรอบที่ดินของตนเอง

เกณฑ์กำหนด 7.4

หลีกเลี่ยงการปลูกปาล์มน้ำมันเป็นบริเวณกว้างบนพื้นที่สูงชัน และ/หรือในดินที่ด้อยคุณภาพ และดินที่มีความเปราะบาง

ดร.ปราการ มีประเด็นคำถามว่า ถ้าเกิดมีการลุล้าเข้าไปในพื้นที่ที่ระบุในเกณฑ์กำหนดข้างต้น จะทำอย่างไร

คุณสว่าง ตอบข้อซักถามดังกล่าวว่า ให้ไปอ้างอิงที่ตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติด้านล่าง

ตัวชี้วัดรอง

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดรองมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ตัดคำว่า "มี" หน้าตัวชี้วัดรองออกทั้งหมด

ประเด็นที่ 2: คำอธิบายภาษาอังกฤษของคำว่า "ดินที่ด้อยคุณภาพ" และ "ดินที่มีความเปราะบาง"

ดร.ปราการ อธิบายเพิ่มเติมว่า คำว่า "ดินที่ด้อยคุณภาพ" มาจากภาษาอังกฤษว่า "marginal soil" ส่วน "ดินที่มีความเปราะบาง" มาจากภาษาอังกฤษว่า "fragile soil" และเสนอให้ใส่วงเล็บภาษาอังกฤษของคำดังกล่าวไว้ด้วย เพื่อความสะดวกเวลาต้องแปลฉบับภาษาไทย กลับไปเป็นภาษาอังกฤษ

ตัวชี้วัดรองที่ได้รับการแก้ไขแล้วมีดังนี้

7.4.1 แผนที่ระบุเขตดินที่ด้อยคุณภาพ (**Marginal Soil**) และดินที่มีความเปราะบาง (**Fragile Soil**) และดินพรุ รวมถึงพื้นที่ที่มีความลาดชัน

7.4.2 การวางแผนและการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ดินได้รับผลกระทบด้านลบ

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: เพิ่มวงเล็บภาษาอังกฤษของคำว่า "ดินที่ด้อยคุณภาพ" และ "ดินที่มีความเปราะบาง" ในแนวปฏิบัติ 7.4.1 เพื่อให้เหมือนกับในเกณฑ์กำหนด 7.4.1 ดังนี้

7.4.1 จัดให้มีแผนที่ระบุเขตดินที่ด้อยคุณภาพ (**Marginal Soil**) ดินที่มีความเปราะบาง (**Fragile Soil**) และดินพรุ รวมถึงพื้นที่ที่มีความลาดชัน

ประเด็นที่ 2: แนวปฏิบัติ 7.4.2 "ให้จัดทำแผนและวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้ดินได้รับผลกระทบด้านลบ เมื่อมีการจำกัดขอบเขตพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในดินที่ด้อยคุณภาพ และมีความเปราะบาง"

ดร.ปราการ มีข้อสงสัยตรงข้อความที่ว่า "ให้จัดทำแผนและวิธีการปฏิบัติเพื่อป้องกัน..." แล้วถ้าเกิดปัญหาว่ามีการเข้าไปปลูกในพื้นที่ที่ระบุในเกณฑ์กำหนด จะทำอย่างไร

คุณดรณีและคุณสว่าง ตอบข้อสงสัยดร.ปราการว่า แนวปฏิบัตินี้มีผลสำหรับพื้นที่ปลูกใหม่ จึงไม่มีปัญหาในประเด็นที่ดร.ปราการ ยกขึ้นมา

เกณฑ์กำหนด 7.5

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดหลักมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: การเอากิจกรรมในเกณฑ์กำหนด 7.5 ไปผูกไว้กับการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังที่ระบุในตัวชี้วัด 7.5.1 ด้านล่าง

อ้างอิง **ตัวชี้วัด 7.5.1 กิจกรรมนี้ควรรวมเข้าไว้กับ การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ในเกณฑ์ข้อ 7.1**

คุณดรณี เสนอแนะให้ระวังการเอากิจกรรมในเกณฑ์กำหนด 7.5 ไปผูกไว้กับการประเมินผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพราะก่อนหน้านี้ก็มีปัญหาหากเถียงกันว่าต้องทำหรือไม่ และเสนอว่าควรเปลี่ยนตัวชี้วัด 7.5.1 เป็นอะไรที่วัดได้

ที่ประชุมเห็นควรให้แก้ไขตัวชี้วัดหลัก 7.5.1 และเพิ่มตัวชี้วัดหลัก 7.5.2 อีกหนึ่งตัวดังนี้

7.5.1 หลักฐานที่แสดงความยินยอมอย่างอิสระและได้รับข้อมูลล่วงหน้าก่อนการยินยอมจากเจ้าของที่ดินเดิม

7.5.2 หลักฐานแสดงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวปฏิบัติ

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ย้ายตัวชี้วัดหลัก 7.5.1 เดิมลงมาอยู่ในแนวปฏิบัติ โดยใช้แนวปฏิบัติเดียวกันทั้ง 7.5.1 และ 7.5.2 ดังนี้

7.5.1-7.5.2

กิจกรรมนี้อาจรวมเข้าไว้กับ การประเมินผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่ระบุไว้ใน เกณฑ์ข้อ 7.1

อ้างอิงเกณฑ์กำหนดข้อ 2.2, 2.3, 6.2, 6.4 และ 7.6 ให้เป็นไปตามตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติ

เกณฑ์กำหนด 7.6

ชาวบ้านได้รับคำตอบแทนสำหรับการได้มาซึ่งที่ดินและการโอนสิทธิ์ในที่ทำกิน โดยที่ชาวบ้านยินยอมอย่างอิสระและได้รับข้อมูลล่วงหน้า ก่อนการยินยอม และเป็นไปตามข้อตกลงในการเจรจา

ดร.ปราการ เสนอว่าให้เปลี่ยนคำว่า "คำตอบแทน" เป็น "การชดเชย" เพราะได้เคยตกลงความหมายของคำทั้งสองคำนี้ไปแล้ว ที่ประชุมไม่มีใครเห็นค้าน จึงแก้เกณฑ์กำหนดเป็นดังนี้

ชาวบ้านได้รับ**การชดเชย**สำหรับการได้มาซึ่งที่ดินและการโอนสิทธิ์ในที่ทำกิน โดยที่ชาวบ้านยินยอมอย่างอิสระและได้รับข้อมูลล่วงหน้า ก่อนการยินยอม และเป็นไปตามข้อตกลงในการเจรจา

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดหลักมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ขอคำอธิบายเพิ่มเติมของ "การระบุ" ว่าระบุในเรื่องใด (ตัวชี้วัด 7.6.1 เอกสารที่มีการระบุและการประเมินสิทธิตามกฎหมายและสิทธิตามจารีตประเพณี)

คุณชัยพร ขอคำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับ "เอกสารที่มีการระบุ..." คำว่า "ระบุ" ในที่นี้หมายถึงระบุเรื่องใด

คุณเจียรเอก เป็นผู้ตอบข้อซักถามนี้ว่า “การระบุ” ในที่นี้หมายถึง ระบุสิทธิตามกฎหมายและสิทธิตามจารีตประเพณี

ประเด็นที่ 2: เปลี่ยนคำว่า “ค่าตอบแทน” และ “จ่ายค่าตอบแทน” ในตัวชี้วัด 7.6.2 และ 7.6.3 เป็น “การชดเชย” และ “ชดเชย” ดังนี้

7.6.2 การจัดทำระบบเพื่อระบุบุคคลที่มีสิทธิ์ในการได้รับการชดเชย

7.6.3 ระบบการคำนวณ และวิธีการชดเชยอย่างยุติธรรมในรูปตัวเงินหรืออื่นๆ

ประเด็นที่ 3: แก้ไข/เพิ่มเติมข้อความในตัวชี้วัด 7.6.4

อ้างอิง ตัวชี้วัด 7.6.4 กระบวนการและผลลัพธ์ของการเรียกร้องค่าตอบแทนใดๆควรบันทึกเป็นเอกสารและเปิดเผยต่อสาธารณะ

ดร.ปราการเสนอให้เพิ่มคำว่า “เอกสารบันทึก” หน้าคำว่า “กระบวนการ” เพื่อให้เป็นอะไรที่วัดได้ และเปลี่ยนจาก “ค่าตอบแทน” เป็น “ค่าชดเชย” และตัดประโยค “ใดๆ ควรบันทึกเป็นเอกสาร” ออก

คุณชัยพร เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า “กระบวนการ” ในที่นี้น่าจะหมายถึง การคำนวณค่าชดเชย ส่วนคำว่า “ผลลัพธ์” คือผลของการเรียกร้อง

สรุปตัวชี้วัด 7.6.4 ที่ได้แก้ไขแล้วมีดังนี้

7.6.4 เอกสารบันทึกกระบวนการและผลลัพธ์ของการเรียกร้องค่าชดเชย และเปิดเผยต่อสาธารณะ

ประเด็นที่ 4: ตัดตัวชี้วัดหลัก 7.6.5 ออกโดยย้ายไปเป็นหมายเหตุในแนวปฏิบัติแทน

ประเด็นที่ 5: เปลี่ยนตัวชี้วัดรองจาก 7.6.6 เป็น 7.6.5 และแก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม” ดังนี้

ตัวชี้วัดรอง

7.6.5 ชุมชนที่สูญเสียสิทธิการเข้าถึงที่ดินและการใช้ที่ดินจากการขยายพื้นที่สวนปาล์ม หรือโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**มีโอกาสได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา

แนวปฏิบัติ

ประเด็นแก้ไขในแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ตัดแนวปฏิบัติ 7.6.5 ออกโดยย้ายไปเป็นหมายเหตุในแนวปฏิบัติแทน

ประเด็นที่ 2: แก้ไข/เพิ่มเติมคำว่า “ผู้ปลูกและโรงงานสกัด” เป็น “ผู้ปลูกปาล์ม**น้ำมัน และโรงงานสกัด**น้ำมันปาล์ม**” ในแนวปฏิบัติ 7.6.1 – 7.6.5**

เกณฑ์กำหนด 7.7

เพิ่มคำว่า “Guidelines” หลังคำว่า “ASEAN” ดังนี้

หลีกเลี่ยงการใช้ไฟเผาในการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกใหม่ นอกเหนือจาก กรณีเฉพาะที่ได้ระบุไว้ในแนวทางการปฏิบัติ ASEAN **Guidelines** หรือแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดของภูมิภาคอื่นๆ

ตัวชี้วัดหลัก

ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวชี้วัดหลักมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ตัวชี้วัดหลัก 7.7.1 ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีการเตรียมพื้นที่ปลูกโดยการเผา

คุณตรีณี เสนอประเด็นว่าตัวชี้วัดหลัก 7.7.1 ขัดกับข้อ 7.7.2 -7.7.3 เพราะข้อแรกกล่าวว่า ไม่ปรากฏหลักฐานการเผา แต่สองข้อต่อมากล่าวถึง เอกสารความจำเป็นต้องมีการเผา และเอกสารอนุมัติการเผา

ดังนั้นถ้าถูกตรวจสอบโดยผู้ตรวจสอบ (auditor) แล้วพบว่ามีความหลักฐานการเผา ตัวชี้วัดข้อ 7.7.1 จะไม่ผ่านทันที

คุณสว่าง ถามความเห็นจากที่ประชุมให้เอาข้อ 7.7.1 ออก

คุณเจียรเอก เสนอให้รวมตัวชี้วัด 7.7.1 -7.7.3 เข้าไว้ด้วยกัน เพื่อว่าถ้าเผาและไม่เผา จะได้ผ่านทั้งสองกรณี

คุณสว่าง เสนอให้ใส่วงเล็บในแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้ 7.7.1 (กรณีไม่เผา) และ 7.7.2 -7.7.3 (กรณีเผา)

คุณจุลดิษฐ์ เสนอให้ตัดข้อ 7.7.1 ออก แล้วย้ายข้อ 7.7.2 -7.7.3 ขึ้นไปแทน ดังนั้นถ้าไม่มีการเผา ก็ไม่
ต้องพิจารณาตัวชี้วัดใดๆ ที่ประชุมเห็นชอบตามข้อเสนอของคุณจุลดิษฐ์

ประเด็นที่ 2: แก้ไข/เพิ่มเติมข้อความในตัวชี้วัด 7.7.2 (เดิม)

อ้างอิง ตัวชี้วัด 7.7.2 เอกสารการประเมิน เมื่อมีการใช้ไฟเผาสำหรับเตรียมพื้นที่ปลูกปาล์ม กิจกรรมนี้
ควรรวมเข้าไว้กับ SEIA ตามที่กำหนดไว้ในเกณฑ์ข้อ 7.1

คุณจักรพงษ์ เสนอระบุเพิ่มเติมหลังการประเมิน ว่าเป็นการประเมิน “ความจำเป็นในกรณีที่มีการใช้ไฟ
เผา” ซึ่งการประเมินควรประเมินโดยผู้จะเผา ซึ่งควรมีเกณฑ์กำหนดในเรื่องการเผา

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบกับข้อเสนอของคุณจักรพงษ์ และยังเห็นควรให้ตัดประโยคสุดท้ายในตัวชี้วัด
7.7.2 (เดิม) ออก โดยให้ย้ายไปไว้ในแนวปฏิบัติ 7.7.1 ดังนั้นตัวชี้วัดหลังการแก้ไขแล้วคือ

7.7.1 เอกสารการประเมินความจำเป็น ในกรณีที่มีการใช้ไฟเผาสำหรับเตรียมพื้นที่ปลูกปาล์ม

**ประเด็นที่ 3: เพิ่มเติม “(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)” หลัง พระราชบัญญัติและพ.ศ. ในตัวชี้วัด
หลัก 7.7.3 (เดิม) หรือ 7.7.2 (ใหม่) ดังนี้**

7.7.2 หลักฐานแสดงการอนุมัติการควบคุมการเผาตามที่ระบุไว้ใน พ.ร.บ.ส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 **(และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม)** และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

**ประเด็นที่ 4: ข้อเสนอให้เปลี่ยนจาก “การลกลามของไฟ” เป็น “การลกลามของไฟเผา” ใน
ตัวชี้วัดรอง 7.7.4 (เดิม) หรือ 7.7.3 (ใหม่)**

คุณจุลดิษฐ์ เสนอให้เปลี่ยนจาก “การลกลามของไฟ” เป็น “การลกลามของไฟเผา”

ดร.อภิชัยและคุณเชียรเอก เห็นชอบให้คงตามเดิม เนื่องจากการเปลี่ยนจะทำให้ความหมายผิดไป

ตัวชี้วัดรอง

7.7.3 บันทึกรการฝึกอบรมเกี่ยวกับการใช้ไฟเผาและมาตรการควบคุมเพื่อป้องกันการลุกลามของไฟ

แนวปฏิบัติ

ประเด็นแก้ไขในแนวปฏิบัติมีดังนี้

ประเด็นที่ 1: ย้ายข้อความในคำแนะนำอื่นๆ และ ประโยคสุดท้ายในตัวชี้วัด 7.7.2 (เดิม) ที่ถูกตัดออก และแนวปฏิบัติ 7.7.2 มารวมไว้ในแนวปฏิบัติ 7.7.1 โดยแยกเป็น 3 หัวข้อย่อยดังนี้

7.7.1

- การใช้ไฟเผาควรใช้เฉพาะในกรณีที่ผลการประเมินแสดงให้เห็นว่า การใช้ไฟเผาเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพที่สุด และเป็นทางเลือกที่มีผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด และมีหลักฐานแสดงว่าได้มีการควบคุมการใช้ไฟเผาอย่างระมัดระวัง
- การใช้ไฟเผานั้นอาจเป็นที่ยอมรับ ตัวอย่างเช่น การอ้างอิงตาม “แนวทางปฏิบัติตามนโยบาย ASEAN ว่าด้วยการไม่ใช้ไฟเผา ” (Guidelines for the implementation of the ASEAN policy on zero burning) หรือแนวทางอื่นที่เทียบเคียงกันได้ของภูมิภาคอื่น
- กิจกรรมตามตัวชี้วัดนี้ อาจรวมเข้าไว้กับการประเมินผลกระทบทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมตามที่กำหนดไว้ในเกณฑ์ข้อ 7.1 โดยให้ครอบคลุมถึงกรณีที่มีการใช้ไฟเผาสำหรับการเตรียมพื้นที่ปลูก

ประเด็นที่ 2: แก้ไขลำดับหัวข้อแนวปฏิบัติ 7.7.3 และ 7.7.4 ใหม่ดังนี้

7.7.2 จัดให้มีเอกสารแสดงหลักฐานการอนุมัติการใช้ไฟเผา

7.7.3 จัดทำบันทึกการฝึกอบรมบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพื้นที่ปลูกโดยการใช้ไฟเผา รวมถึง มาตรการการควบคุมเพื่อป้องกันการลุกลามของไฟ

แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ

ประเด็นแก้ไขคือ ตัดย่อหน้าสุดท้าย "องค์กรหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้มีการฝึกอบรม และให้ความรู้กับเกษตรกรรายย่อยอิสระ" ที่ใส่ไว้เดิมออก แนวปฏิบัติที่ได้แก้ไขแล้วเป็นดังนี้

เกษตรกรรายย่อยอิสระควรมีความเข้าใจถึงแนวโน้มผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมจากการใช้ไฟเผาในระหว่างการเตรียมพื้นที่ปลูกใหม่ และควรมีมาตรการควบคุมการลุกลามของไฟ

หลักการข้อที่ 8: ความมุ่งมั่นในการปรับปรุงกิจกรรมหลักอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์กำหนด 8.1

เกณฑ์กำหนด 8.1 เป็นเกณฑ์กำหนดที่ทั้ง 4 กลุ่ม รับผิดชอบ ดังนั้นจึงมีการหารือว่าจะใช้แบบฉบับของกลุ่มที่คิดว่าจะเหมาะสมที่สุด

กลุ่ม 1

คุณคีนสนีย์ ตัวแทนจากกลุ่ม 1 ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า เกณฑ์กำหนดข้อนี้ได้มีการหารือกันในกลุ่มแล้วมีความเห็นว่าให้เขียนตัวชี้วัดตามฉบับ generic ในส่วนที่เป็นแผนปฏิบัติงาน ถ้าเป็นฉบับที่ TUV แปลมาจะมีเรื่องของ "อาชีวอนามัยและความปลอดภัย" เพิ่มเข้ามาด้วย ซึ่งในฉบับ generic ไม่มี กลุ่ม 1 จึงตัดแผนปฏิบัติงานที่เกี่ยวกับ "อาชีวอนามัยและความปลอดภัย" ออกไป

กลุ่ม 2

คุณจุลดิษฐ์ ตัวแทนกลุ่ม 2 ชี้แจงว่ารูปแบบของตัวชี้วัด 8.1.1 ทำเหมือนกลุ่ม 1 แต่กลุ่ม 2 ไม่ได้ตัดแผนปฏิบัติงานด้าน "อาชีวอนามัยและความปลอดภัย" ออก

กลุ่ม 3

คุณสว่าง หัวหน้ากลุ่ม 3 ชี้แจงว่าได้คัดลอกมาจากฉบับของ TUV ซึ่ง TUV ได้มีตัวชี้วัดเพียงตัวเดียวแต่มีหลายข้อย่อย กลุ่ม 3 จึงมองว่าถ้าข้อย่อยตัวใดตัวหนึ่งไม่ผ่านก็จะตกทั้งเกณฑ์กำหนด 8.1 จึงแยกข้อย่อยทั้งหมดออกมาเป็นตัวชี้วัดทั้งหมด

กลุ่ม 4

คุณศานินทร์ หัวหน้ากลุ่ม 4 ชี้แจงว่ารูปแบบที่กลุ่ม 4 ทำจะคล้ายกับกลุ่ม 1 และ 2 แต่กลุ่ม 4 ได้แยกเป็น 2 ตัวชี้วัด โดยตั้งเรื่อง "อาชีวอนามัยและความปลอดภัย" ออกมาเป็นตัวชี้วัดรอง เพราะไม่แน่ใจว่าสวนปาล์มจะทำได้หรือไม่

คุณเธียรเอก พิธีกรดำเนินการประชุมถามความคิดเห็นของที่ประชุมว่าจะใช้รวมเรื่อง "อาชีวอนามัยและความปลอดภัย" ไว้ด้วยหรือไม่

ดร.ปราการ เสนอความคิดเห็นว่า ควรจะมีตัวชี้วัดหลักตัวเดียว ส่วนข้อย่อยอื่นๆ ก็ไม่เป็นกิจกรรมภายใต้ตัวชี้วัดหลัก

คุณสว่าง เห็นแย้งว่าถ้ากิจกรรมเรื่องใดเรื่องหนึ่งไม่ผ่าน ก็จะตกทั้งเกณฑ์กำหนด 8.1 ดังนั้นเสนอให้แยกเป็นตัวชี้วัดหลักและรอง เพราะทุกเรื่องในข้อย่อยสำคัญหมดทุกตัว

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งกิจกรรมในข้อย่อยออกมาเป็นตัวชี้วัดหลักและรอง

ดร.อภิชัย เสนอให้ที่ประชุมช่วยกันพิจารณาว่ากิจกรรมใดควรเป็นตัวชี้วัดหลักหรือตัวชี้วัดรอง

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ ย้ายกิจกรรมเรื่อง **"อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (เกณฑ์ข้อ 4.7)"** มาเป็นตัวชี้วัดรอง 8.1.6 ส่วนกิจกรรมที่เหลือให้อยู่ในตัวชี้วัดหลัก เริ่มที่ 8.1.1-8.1.5

คุณดรุณี ถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดหลัก 8.1.1 เรื่อง "การลดการใช้สารเคมีบางประเภท" ถ้า auditor ไปตรวจ แล้วพบว่ายังใช้ปริมาณสารเคมีเท่าเดิม ข้อนี้ก็ตกไป ถ้าเขียนเฉพาะเจาะจง เช่นคำว่า "ลด" แบบนี้จะ เป็นประเด็นหรือไม่ ดังนั้นคุณดรุณี เสนอให้เขียนกว้างๆ ว่า **"การใช้สารเคมี"**

ดร.ปราการ เสนอให้แก้ไขเป็น **"การใช้สารเคมีอย่างมีเหตุผล (เกณฑ์ข้อ 4.6)"**

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขข้อความตามที่ ดร.ปราการ เสนอ

ตัวชี้วัดหลัก 8.1.3

คุณดรุณี อ้างอิงตัวชี้วัด 8.1.3 "การลดปริมาณของเสีย" และเสนอให้แก้ไขข้อความ เพราะถ้าใช้คำว่า "ลด" เป็นการชี้เฉพาะเกินไป

คุณสว่าง เห็นด้วยกับคุณดรุณี ว่าการลดปริมาณของเสียในสวนและโรงงานสกัดจะลดอย่างไร

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้แก้ไขตัวชี้วัด 8.1.3 เป็น **"การนำของเสียและเศษวัสดุมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุด (เกณฑ์ข้อ 5.3)"**

และได้ข้อสรุปว่าให้ใช้ตามแบบฉบับของกลุ่มที่ 4 ซึ่งกลุ่มที่ 4 ได้ย้ายข้อย่อย **"อาชีวอนามัยและความปลอดภัย (เกณฑ์ข้อ 4.7)"** ไปไว้ในตัวชี้วัดรอง

แนวปฏิบัติ 8.1.1-8.1.6

ข้อสรุป ที่ประชุมเห็นชอบให้ใช้ แนวปฏิบัติ แนวปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยในโครงการ และแนว ปฏิบัติสำหรับเกษตรกรรายย่อยอิสระ ของกลุ่มที่ 1 และเสนอให้มีการแก้ไขข้อความให้เหมาะสม **(อ้างอิงแนวปฏิบัติ 8.1.1-8.1.6)**

วาระที่ 4: ปิดการประชุม

ก่อนปิดการประชุม คุณเชียร์เอก ตริยพงษ์พัฒนา ได้หารือกับคณะทำงานเรื่อง “แผนการทำงานการจัดทำตัวชี้วัดและแนวปฏิบัติของประเทศไทย” สำหรับเดือน มกราคม 2553 ซึ่งมีกำหนดการดังแนบ (อ้างอิงภาคผนวก)

เมื่อคณะทำงานฯ บรรลូវัตถุประสงค์การประชุมตามที่ได้กำหนดไว้ ประธานคณะทำงาน (ดร.ปราการ วีรกุล) และ แดเนียล มาย ได้กล่าวปิดการประชุมโดยมีสาระสำคัญดังนี้

ดร.ปราการ ได้กล่าวปิดการประชุม โดยแสดงความยินดีต่อคณะทำงานฯ ทุกท่านว่า ตอนนี้คณะทำงานก็ได้ “ร่าง RSPO ฉบับที่ 1 (ภาษาไทย)” เป็นของขวัญสำหรับปีใหม่แล้ว และดร.ปราการได้กล่าวขอบคุณตั้งแต่สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร GTZ และสมาชิกคณะทำงานทุกท่านที่ได้ร่วมมือกันมาตั้งแต่ต้นจนได้ร่างฉบับที่ 1 ออกมา และจะได้ทำการโพสต์ลงในเว็บไซต์ของ RSPO ต่อไป

คุณแดเนียล มาย จาก GTZ ได้กล่าวปิดการประชุม โดยได้ขอบคุณคณะทำงานฯ ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่า เพื่อการที่จะได้มาซึ่ง RSPO และขอขอบคุณสมาชิกคณะทำงานทุกท่านที่ให้ความร่วมมือกันมาตลอดจนได้ร่าง RSPO ฉบับที่ 1 และคุณแดเนียล ก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่าสมาชิกคณะทำงานทุกท่านจะให้ความร่วมมือกันต่อไปสำหรับหนทางข้างหน้า เพื่อที่ประเทศไทยจะได้รับ RSPO ในอนาคตอันใกล้